

СТОПАНСКА БАНКА а.д. Битола

**Финансиски извештаи за годината
завршена на 31 декември 2023 и
Извештај на независниот ревизор
Март 2024**

СОДРЖИНА

	<u>Страна</u>
ИЗВЕШТАЈ НА НЕЗАВИСНИОТ РЕВИЗОР	1 - 2
ФИНАНСИСКИ ИЗВЕШТАИ	
Биланс на успех	3
Извештај за сеопфатна добивка	4
Биланс на состојба	5 - 6
Извештај за промените во капиталот и резервите	7 - 10
Извештај за паричниот тек	11 - 13
Белешки кон финансиските извештаи	14 - 132

Прилози

Прилог 1 - Годишна сметка

Прилог 2 - Годишен Извештај за работењето

ДО АКЦИОНЕРИТЕ НА СТОПАНСКА БАНКА АД БИТОЛА

ИЗВЕШТАЈ НА НЕЗАВИСНИОТ РЕВИЗОР

Ние извршивме ревизија на придружните финансиски извештаи на СТОПАНСКА БАНКА АД Битола (во понатамошниот текст „Банката“), како што се прикажани на страните од 3 до 132, кои се состојат од Билансот на состојба на 31 декември 2023 година и Билансот на успех, Извештајот за сеопфатна добивка, Извештајот за промените во капиталот и резервите и Извештајот за паричниот тек за годината која завршува тогаш и белешките, кои се состојат од преглед на значајните сметководствени политики и други објаснувачки информации.

Одговорност на раководството за финансиските извештаи

Раководството на Банката е одговорно за изготвување и реална презентација на овие финансиски извештаи во согласност со регулативата на Народна Банка на Република Северна Македонија, како и за таква интерна контрола за која раководството смета дека е неопходна за да се овозможи изготвување на финансиските извештаи кои се ослободени од материјално значајни грешки, било да се резултат на измама или ненамерно направени грешки.

Одговорност на ревизорот

Наша одговорност е да искажеме мислење за овие финансиски извештаи врз основа на нашата ревизија. Ние ја извршивме нашата ревизија во согласност Стандардите за ревизија прифатени и објавени во Службен весник на Република Северна Македонија бр. 79 од 11 јуни 2010 година. Овие стандарди бараат да се придржуваме на релевантните етички стандарди и да ја планираме и да ја извршиме ревизијата со цел да се здобиеме со разумна увереност дека финансиските извештаи не содржат материјално значајни грешки.

Ревизијата вклучува спроведување на процедури за добивање на ревизорски докази за износите и образложенијата во финансиските извештаи. Избраните процедури зависат од нашите проценки, вклучувајќи ги и оценките на ризиците за значајни грешки во финансиските извештаи како резултат на измама или ненамерно направени грешки. Во проценувањето на овие ризици, ги разгледаваме соодветните интерни контроли воспоставени во Банката за изготвување и реално прикажување на финансиските извештаи со цел да дизајнираме ревизорски процедури соодветни на околностите, но не и за да изразиме мислење за ефикасноста на интерните контроли воспоставени во Банката. Ревизијата исто така вклучува осврт на користените сметководствени политики и значајните проценки направени од раководството, како и оценка на адекватноста на прикажувањето на информациите во финансиските извештаи.

Ние сме убедени дека ревизорските докази кои ги добивме се достаточни и соодветни за да обезбедат основа за нашето мислење.

**ДО АКЦИОНЕРИТЕ НА
СТОПАНСКА БАНКА АД БИТОЛА**

ИЗВЕШТАЈ НА НЕЗАВИСНИОТ РЕВИЗОР (Продолжува)

Мислење

Според наше мислење, финансиските извештаи реално и објективно ја прикажуваат финансиската состојба на Банката на 31 декември 2023 година, како и нејзината финансиска успешност и нејзиниот паричен тек за годината тогаш завршена, во согласност со регулативата на Народна Банка на Република Северна Македонија.

Останати прашања

Финансиски извештаи за годината која завршува на 31 декември 2023 година беа ревидирани од страна на друго ревизорско друштво кое во својот извештај од 30 март 2023 година изразило мислење без резерва.

Извештај за други правни и регулаторни барања

Раководството на Банката е исто така одговорно за изготвување на годишниот извештај за работењето на Банката за 2023 година во согласност со член 384 од Законот за трговски друштва. Наша одговорност е да изразиме мислење за конзистентноста на годишниот извештај, со финансиските податоци објавени во годишната сметка и ревидираните финансиски извештаи на Банката со состојба на и за годината која завршува на 31 декември 2023 година, во согласност со ревизорските стандарди прифатени во Република Северна Македонија, како и во согласност со барањата на член 34, став 1, точка (д) од Законот за ревизија.

Според нашето мислење, финансиските податоци изнесени во годишниот извештај за работењето на Банката со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2023 година, се конзистентни, во сите материјални аспекти, со податоците објавени во годишната сметка и ревидираните финансиски извештаи со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2023 година.

Скопје, 21 март 2024 година

Драган Димитров, Овластен ревизор
Управител

СТОПАНСКА БАНКА а.д. Битола

**Финансиски извештаи за годината
завршена на 31 декември 2023**

Извештај за финансиските извештаи

Биланс на успех

	Белешка	во илјади денари за годината која заврши на 31 декември	
		2023	2022
Приходи од камата		583.473	439.614
Расходи за камата		(132.318)	(104.711)
Нето-приходи/(расходи) од камата	6	451.155	334.903
Приходи од провизии и надомести		209.267	217.200
Расходи за провизии и надомести		(82.691)	(73.328)
Нето-приходи/(расходи) од провизии и надомести	7	126.576	143.872
Нето-приходи од тргување	8	-	-
Нето-приходи од други финансиски инструменти евидентирани по објективна вредност	9	-	-
Нето-приходи/ (расходи) од курсни разлики	10	23.531	25.305
Останати приходи од дејноста	11	22.145	37.578
Удел во добивката на придружените друштва	24	-	-
Исправка на вредноста на финансиските средства, на нето-основа	12	(334.482)	(77.091)
Загуба поради оштетување на нефинансиските средства, на нето-основа	13	(1.778)	12.749
Трошоци за вработените	14	(205.449)	(175.282)
Амортизација	15	(66.756)	(72.745)
Останати расходи од дејноста	16	(204.760)	(196.517)
Удел во загубата на придружените друштва	24	-	-
Добивка/ (загуба) пред оданочување		(189.818)	32.773
Данок на добивка	17	-	(2.828)
Добивка/ (загуба) за финансиската година од непрекинато работење		(189.818)	29.945
Добивка/(загуба) од група на средства и обврски кои се чуваат за продажба*		-	-
Добивка/ (загуба) за финансиската година		-	-
Добивка/(загуба) за финансиската година, која припаѓа на: *			
акционерите на банката		(189.818)	29.945
неконтролираното учество		-	-
Заработка по акција	41		
основна заработка по акција (во денари)		(485)	77
разводната заработка по акција (во денари)		(485)	77

*Само за консолидирани финансиски извештаи

Ревидираните финансиските извештаи се разгледани од страна на Управниот одбор на Банката на 15.3.2024 година и се одобрени од страна на Надзорниот одбор на Банката на 21.3.2024 година.

Потпишани во име на Банката од:

м-р Александра Радевска
 Претседател на Управен одбор

м-р Гордана Балтовска
 член на Управен одбор

Составил: Даниела Горшевска
 Овластен сметководител
 Број на уверение: 0107000

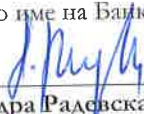
Извештај за сеопфатна добивка

	во илјади денари за годината која заврши на 31 декември	
Белешка	2023	2022
Добивка/(загуба) за финансиската година	(189.818)	345.104
Останати добивки/(загуби) во периодот кои не се прикажуваат во Билансот на успех (пред оданочување)		
Ревалоризациска резерва за средства расположливи за продажба	-	-
- нерезализирани нето-промени во објективната вредност на средствата расположливи за продажба	-	-
- реализирани нето-добивки/(загуби) од средствата расположливи за продажба, рекласификувани во Билансот на успех	-	-
Ревалоризациска резерва за преземените средства врз основа на ненаплатени побарувања	-	-
- ревалоризациска резерва на датумот на преземање на средството	23.745	46.448
- намалување на ревалоризациска резерва, рекласификувано во Билансот на успех	(14.655)	(25.524)
Резерва за инструменти за заштита од ризикот од паричните текови		
- нерезализирани нето-промени во објективната вредност на инструментите за заштита од ризикот од паричните текови		
- реализирани нето-добивки/(загуби) од инструментите за заштита од ризикот од паричните текови, рекласификувани во Билансот на успех		
Резерва за инструменти за заштита од ризикот од нето-вложување во странско работење		
Резерва од курсни разлики од вложување во странско работење		
Удел во останатите добивки/(загуби) од придружените друштва кои не се прикажуваат во Билансот на успех	24	
Останати добивки/(загуби) кои не се прикажуваат во Билансот на успех		
Данок на добивка од останати добивки/(загуби) кои не се прикажуваат во Билансот на успех	17	
Вкупно останати добивки/(загуби) во периодот кои не се прикажуваат во Билансот на успех	9.090	20.924
Сеопфатна добивка/(загуба) за финансиската година	(180.728)	366.028

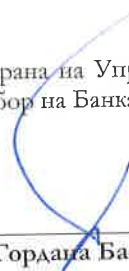
Сеопфатна добивка/(загуба) за финансиската година,
 која припаѓа на: *
 акционерите на банката
 неконтролираното учество
 *Само за консолидирани финансиски извештаи

Ревидираните финансиските извештаи се разгледани од страна на Управниот одбор на Банката на 15.3.2024 година и се одобрени од страна на Надзорниот одбор на Банката на 21.3.2024 година.

Потпишани во име на Банката од:

 м-р Александра Радевска
 Претседател на Управен одбор

 г-р Гордана Балтовска
 член на Управен одбор

Составил: Даниела Горшевска
 Овластен сметководител
 Број на уверение: 0107000

Биланс на состојба

	Белешки	2023	во илјади денари на 31 декември 2022
Актива			
Парични средства и парични еквиваленти	18	2.588.828	2.085.126
Средства за тргување	19	-	-
Финансиски средства по објективна вредност преку Билансот на успех определени како такви при почетното признавање	20	-	-
Дериватни средства чувани за управување со ризик	21	-	-
Кредити на и побарувања од банки	22.1	-	-
Кредити на и побарувања од други комитенти	22.2	5.805.417	7.089.318
Вложувања во хартии од вредност	23	1.684.964	1.206.808
Вложувања во придружени друштва (сметководствено се евидентираат според "методот на главнина")	24	-	-
Побарувања за данок на добивка (тековен)	30.1	34.914	33.440
Останати побарувања	25	60.419	264.871
Заложени средства	26	-	-
Преземени средства врз основа на ненаплатени побарувања	27	90.876	99.904
Нематеријални средства	28	52.744	79.203
Недвижности и опрема	29	815.279	852.536
Одложени даночни средства	30.2	-	-
Нетековни средства кои се чуваат за продажба и група за отуѓување	31	8.849	-
Вкупно актива		11.142.290	11.711.206
Обврски			
Обврски за тргување	32	-	-
Финансиски обврски по објективна вредност преку Билансот на успех определени како такви при почетното признавање	33	-	-
Дериватни обврски чувани за управување со ризик	21	-	-
Депозити на банки	34.1	33	30
Депозити на други комитенти	34.2	9.053.084	9.313.104
Издадени должнички хартии од вредност	35	-	-
Обврски по кредити	36	321.231	445.812
Субординирани обврски	37	-	-
Посебна резерва и резервирања	38	5.508	9.369
Обврски за данок на добивка (тековен)	30.1	108	-
Одложени даночни обврски	30.2	-	-
Останати обврски	39	70.663	70.500
Обврски директно поврзани со група на средства за отуѓување	31	-	-
Вкупно обврски		9.450.627	9.838.815

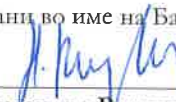
Биланс на состојба (продолжува)

	Белешки	2023	во илјади денари на 31 декември 2022
Капитал и резерви			
Запишан капитал	40	1.172.931	1.172.931
Премии од акции		645	645
Сопствени акции		-	-
Други сопственички инструменти		-	-
Ревалоризациски резерви		56.947	47.857
Останати резерви		117.293	117.293
Задржана добивка/ (Акумулирана загуба)		343.847	533.665
Вкупно капитал и резерви кои припаѓаат на акционерите на Банката		1.691.663	1.872.391
Неконтролирано учество *		-	-
Вкупно капитал и резерви		1.691.663	1.872.391
Вкупно обврски и капитал и резерви		11.142.290	11.711.206
Потенцијални обврски	42.1	1.817.867	1.894.215
Потенцијални средства		-	-

*Само за консолидирани финансиски извештаи

Ревидираните финансиските извештаи се разгледани од страна на Управниот одбор на Банката на 15.3.2024 година и се одобрени од страна на Надзорниот одбор на Банката на 21.3.2024 година.

Потпишани во име на Банката од:

 м-р Александра Радевска
 Претседател на Управен одбор

 а-р Гордана Балтовска
 член на Управен одбор

Составил: Даниела Ѓоршевска
 Овластен сметководител
 Број на уверение: 0107000

Извештај за промените во капиталот и резервите

во илјади денари	Капитал				Ревалоризациски резерви					Останати резерви		Задржана добивка		Вкупно капитал и резерви, кој припаѓа на акц. Банката	Некон-тро-лир. уче-ство * Вкупно капитал и резерви			
	За-пишан капитал	Пре-ми од акции	(Соп-ствени акции)	Други соп-ствени инстру-менти	Ревало-ризаци-ска резерва за сред. распол. за прод.	Рева-лориза-циска резерва за средства презе-мени за нена-платени побару-вања	Ре-зерва за зап-тита од ризи-кот	Резерва од курсни раз. од влож. во странско раб.	Оста-нати ревалориза-циски резерви	Законска резерва	Капиталн а компо-нента на хибридни финан-сиски инстру-менти	Останати резерви	Рас-пол. за пред. делба на акцио.			Ограни-чена за распре-делба на акцио.		
На 1 јануари 2022	1.172.931	645	-	-	(92)	48.579	-	-	-	90.673	-	26.620	-	503.719	-	1.843.075	-	1.843.075
Корекции на почетната состојба	1.172.931	645	-	-	(92)	48.579	-	-	-	90.673	-	26.620	-	503.719	-	1.843.075	-	1.843.075
На 1 јануари 2022 година, корегирано	1.172.931	645	-	-	(92)	48.579	-	-	-	90.673	-	26.620	-	503.719	-	1.843.075	-	1.843.075
Сеопфатна добивка/(загуба) за финансиската година	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Добивка/загуба за финансиската година	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	29.945	-	29.945	-	29.945
<i>Останати добивки/(загуби) во периодот кои не се прикажуваат во Билансот на успех</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Промени во објективната вредност на средствата расположливи за продажба	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Промени во објективната вредност на заштитата од ризикот на паричните текови	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Промени во објективната вредност на заштитата од ризикот на нето-вложување во странско работење	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Извештај за промените во капиталот и резервите (продолжува)

во илјади денари	Капитал			Ревалоризациски резерви				Останати резерви		Задржана добивка			Вкупно капитал и резерви			
	Запишан капитал	Преми од акции	(Соопствени акции)	Други сопственички инструменти	Ревалоризациска резерва за сред. распол. за прод.	Ревалоризациска резерва за ненаплатени побарувања	Резерва за заштита од ризи кот	Резерва од курсни раз. од влож. во странско раб.	Останати ревалоризациски резерви	Законска резерва	Капитална компонента на хибридни и финансиски инструменти	Останати резерви	Распол. за рас. на акцион.	Ограничена за распределба на акцион.	Вкупно капитал и резерви на акц. на Банката	Некон-тротир. учество *
Курсни разлики од вложување во странско работење	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Одложени даночни (средства)/обврски признаени во капиталот и резервите	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Останати добивки/(загуби) кои не се прикажуваат во Билансот на успех (наведете детално)</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ревалоризациска резерва за средства преземени за ненаплатени побарувања	-	-	-	-	-	(630)	-	-	-	-	-	-	-	-	(630)	(630)
<i>Вкупно нереализирани добивки/(загуби) признаени во капиталот и резервите</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Вкупно сеопфатна добивка/(загуба) за финансиската година	-	-	-	-	-	(630)	-	-	-	-	-	-	29.945	-	29.315	29.315
Трансакции со акционерите, признаени во капиталот и резервите:																
Издадени акции во текот на периодот	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Издвојување за законска резерва	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Издвојување за останати резерви	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Дивиденди	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Откуп на сопствени акции	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Продадени сопствени акции	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Други промени во капиталот и резервите</i>																
Покривање на загубата	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Трансакции со акционерите, признаени во капиталот и резервите																
На 31 декември 2022 (претходна година) / 1 јануари 2023 (тековна година)	1.172.931	645			(92)	47.949			90.673		26.620		533.665		1.872.391	1.872.391

Придружните белешки се составен дел на овие финансиски извештаи

Извештај за промените во капиталот и резервите (продолжува)

	Капитал			Ревалоризациски резерви			Останати резерви			Задржана добивка		Вкупно капитал и резерви, припаѓа на Банката	Не-и кон-тро-лира Вкупно капитал и резерви			
	Запишан капитал	Пре-мин од акции	(Соп-ствени акции)	Други сопстве-нички ин-струменти прод.	Ревало-ризаци-ска резерва за сред-ства пре-земе-ни за нена-платени побару-вања	Резерв а за заш-тита од ризи-ко	Ре-зерва од курсни раз. од влож. во стран-ско раб.	Оста-нати рева-ло-ризаци-ски ре-зерви.	Законска резерва	Капи-тална компо-нента на хибридни финанси-ски инстру-мен.	Оста-нати резер-ви			Распол . за пред. на акцион.	Ограни-чена за рас-пре-лиран и за губи	(Акуму-лиран и за губи)
Издојување за законска резерва	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Издојување за останати резерви	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Дивиденди	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Откуп на сопствени акции	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Продадени сопствени акции	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Други промени во капиталот и резервите	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Покривање на загубата	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Трансакции со акционерите, признаени во капиталот и резервите	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
На 31 декември 2023	1.172.931	645		(92)	57.039			90.673		26.620		343.847		1.691.663		1.691.663

*Само за консолидирани финансиски извештаи

Ревидирани финансиските извештаи се разгледани од страна на Управниот одбор на Банката на 15.03.2024 година и се одобрени од страна на Надзорниот одбор на Банката на 21.03.2024 година.

Потпишани во име на Банката од

м-р Александра Радевска
 Претседател на Управен одбор

м-р Гордана Балтовска
 Член на Управен одбор

Составил: Даниела Горшевска
 Овластен сметководител
 Број на уверение: 0107000

Придружните белешки се составен дел на овие финансиски извештаи

Финансиски извештаи
31 декември 2023

Извештај за паричниот тек

		<i>во илјади денари</i>	
		за година што заврши на 31 декември	
	Белешка	2023	2022
Паричен тек од основната дејност			
Добивка / (Загуба) пред оданочувањето		(189.818)	32.773
Коригирана за:			-
Малцинското учество, вклучено во консолидираниот биланс на успех *			
<i>Амортизацијата на:</i>		30.944	31.463
нематеријални средства	15	35.811	41.282
недвижности и опрема	15		
<i>Капиталната добивка од:</i>			
продажба на нематеријални средства		-	-
продажба на недвижности и опрема	11	(1.590)	(1.338)
продажба на преземени средства врз основа на ненаплатени побарувања	11	(3.532)	(21.183)
<i>Капиталната загуба од:</i>			
продажба на нематеријални средства		-	-
продажба на недвижности и опрема		-	43
продажба на преземени средства врз основа на ненаплатени побарувања	16	-	-
Приходи од камата	6	(583.473)	(439.614)
Расходи за камата	6	132.318	104.711
Нето расходи / (приходи) од тргување			
<i>Исправка на вредноста на финансиските средства, на нето основа</i>			
дополнителна исправка на вредноста	12	346.043	128.565
ослободена исправка на вредноста	12	(11.561)	(51.474)
<i>Загуба поради оштетување на нефинансиските средства, на нето основа</i>			
дополнителни загуби поради оштетување	13	16.433	23.058
ослободени загуби поради оштетување	13	(14.655)	(35.807)
<i>Поседна резерва</i>			
дополнителни резервирања	38	50	820
ослободени резервирања	38	-	-
Приходи од дивиденди	11	(1.540)	(558)
Удел во добивката / (загубата) на придружените друштва		-	-
Останати корекции		(33)	116
Наплатени камати		604.134	483.977
Платени камати		(176.315)	(130.707)
Добивка/(Загуба) од дејноста пред промените во деловната актива		183.216	166.127

Финансиски извештаи
31 декември 2023

Извештај за паричниот тек (продолжува)

во илјади денари
за година што заврши на 31 декември

	Белешка	2023	2022
<i>(Зголемување) / намалување на деловната актива:</i>			
Средства за тргување		-	-
Дериватни средства чувани за управување со ризик		-	-
Кредити на и побарувања од банки		-	-
Кредити на и побарувања од други компитенти		943.252	(323.212)
Заложени средства		-	-
Преземени средства врз основа на ненаплатени побарувања		9.027	(20.015)
Задолжителна резерва во странска валута		(173.733)	48.977
Задолжителен депозит кај НБРМ според посебни прописи	18	1.823	12.988
Останати побарувања		204.452	2.037
Одложени даночни средства		-	-
Нетековни средства кои се чуваат за продажба и група за отуѓување		8.849	-
<i>Зголемување/(намалување) на деловните обврски:</i>			
Обврски за тргување		-	-
Дериватни обврски чувани за управување со ризик		-	-
Депозити на банки		2	(38)
Депозити на други компитенти		(241.533)	(344.049)
Останати обврски		162	(20.471)
Обврски директно поврзани со група на средства за отуѓување		-	-
Нето паричен тек од основната дејност пред оданочувањето		935.517	(477.656)
(Платен) / поврат на данок на добивка		9.860	(36.949)
Нето паричен тек од основната дејност		945.377	(514.605)
Паричен тек од инвестициската дејност			
(Вложувања во хартии од вредност)			
Приливи од продажбата на вложувањата во хартии од вредност		(1.747.268)	(1.608.156)
(Одливи за вложувањата во подружници и придружени друштва)		1.269.113	685.522
Приливи од продажбата на вложувањата во подружници и придружени друштва		-	-
(Набавка на нематеријални средства)		(4.485)	(38.018)
Приливи од продажбата на нематеријалните средства		-	-
(Набавка на недвижности и опрема)		(7.987)	(40.878)
Приливи од продажбата на недвижностите и опремата		1.590	28.552
(Одливи за нетековните средства кои се чуваат за продажба)		-	-
Приливи од нетековните средства кои се чуваат за продажба		-	-
(Останати одливи од инвестициската дејност)		-	-
Останати приливи од инвестициската дејност		-	-
Нето паричен тек од инвестициската дејност		(489.037)	(972.978)
Паричен тек од финансирањето			
(Отплата на издадените должнички хартии од вредност)			
Приливи од издадените должнички хартии од вредност		-	-
(Отплата на обврските по кредити)		(1.024.459)	(1.362.215)
Зголемување на обврските по кредити		899.879	1.385.752
(Отплата на издадените субординирани обврски)		-	-
Приливи од издадените субординирани обврски		-	-
Приливи од издадените акции/сопственички инструменти во текот на периодот		-	-
(Откуп на сопствени акции)		-	-
Продадени сопствени акции		-	-
(Платени дивиденди)		-	-
(Останати одливи од финансирањето)		-	-
Останати приливи од финансирањето		-	-
Нето паричен тек од финансирањето		(124.580)	23.537

Финансиски извештаи
31 декември 2023

Извештај за паричниот тек (продолжува)

во илјади денари
за година што заврши на
31 декември

	Белешка	2023	2022
Ефект од исправката на вредноста на паричните средства и паричните еквиваленти	18	33	(116)
Ефект од курсните разлики на паричните средства и паричните еквиваленти		-	-
Нето зголемување / (намалување) на паричните средства и паричните еквиваленти		331.792	(1.428.175)
Парични средства и парични еквиваленти на 1 јануари		1.787.248	3.215.423
Парични средства и парични еквиваленти на 31 декември	18	2.119.041	1.787.248

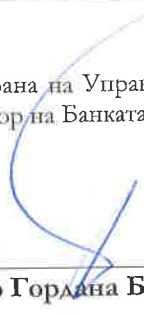
*Само за консолидирани финансиски извештаи

Ревидираните финансиските извештаи се разгледани од страна на Управниот одбор на Банката на 15.3.2024 година и се одобрени од страна на Надзорниот одбор на Банката на 21.3.2024 година.

Потпишани во име на Банката од:

м-р Александра Радевска
Претседател на Управен одбор

м-р Гордана Балтовска
член на Управен одбор

Составил: Даниела Ѓоршевска
Овластен сметководител
Број на уверение: 0107000

Белешки кон финансиските извештаи

1 Вовед

1.1 Општи информации

СТОПАНСКА БАНКА а.д. Битола („Банката“) е акционерско друштво регистрирано и со седиште во Република Северна Македонија.

Адресата на регистрираното седиште на Банката е ул. „Добривоје Радосављевиќ“ бр. 21, 7000 Битола, Република Македонија.

Банката има големо овластување и ги извршува сите банкарски активности во согласност со законот. Позначајни активности на Банката се одобрување и земање кредити во земјата и странство, примање депозити од правни лица и население, обавување платен промет со странство и во земјата и посредување при обезбедувањето на девизни средства за нејзини комитенти и купување и продажба на краткорочни хартии од вредност за своја сметка и за сметка на други комитенти, обезбедување на други услуги.

Банката нема вложувања во подружници и придружени друштва.

Овие неревидирани финансиски извештаи се одобрени за издавање од Надзорниот одбор на Банката на 30.1.2024 година.

Обичните акции на Банката котираат на Македонска берза за хартии од вредност АД, Скопје, на официјалниот пазар, а кодот под кој котираат е следниот:

шифра на хартија од вредност

ИСИН број

СБТ (обични акции)

МКСБТБ101013

Вкупниот број на вработени на Банката на 31 декември 2023 година изнесува 216 вработени (2022: 200 вработен).

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2023 година

1.2 Основа за изготвување на финансиските извештаи

Изјава за усогласеност

Финансиските извештаи се подготвени во согласност со Законот за трговски друштва („Службен весник на РМ“, бр. 28/2004 ... 120/2018 „Службен весник на РСМ 290/20 и 215/21“), Законот за банки („Службен весник на РМ“, бр. 67/2007, 90/2009, 67/2010, 26/2013, 15/2015, 153/2015, 190/2018, 7/2019; Службен весник на РСМ 101/2019, 122/21), подзаконската регулатива пропишана од страна на Народната банка на Република Северна Македонија (во понатамошниот текст „НБРСМ“), како и Одлуката за Методологијата за евидентирање и вреднување на сметководствените ставки и за подготовка на финансиските извештаи („Службен весник на РМ“, бр. 169/2010, 162/2012, 50/2013, 110/13, 83/2017) и Одлуката за видовите и содржината на финансиските извештаи на банките („Службен весник на РМ“, бр. 169/2010, 152/2011 и 54/2012, 166/2013, 83/2018, 149/2018).

Финансиските извештаи претставуваат поединечни финансиски извештаи.

Финансиските извештаи се подготвени со состојба на и за годините што завршуваат на 31 декември 2023 и 2022 година. Онаму каде што е неопходно, презентацијата на споредбените податоци е приспособена во согласност со промените во презентацијата во тековната година.

Основи за мерење

Финансиските извештаи се подготвени според историска вредност освен за:

- финансиските инструменти по објективна вредност преку билансот на успех кои што се мерат по објективна вредност; и
- средствата расположливи-за-продажба коишто се мерат по објективна вредност.

Функционална и известувачка валута

Финансиските извештаи се прикажани во македонски денари (“МКД” или “денар”), кои се известувачка и функционална валута на Банката. Освен каде што е наведено, финансиските информации се прикажани во илјади македонски денари.

Користење на процени и расудувања

Изготвувањето на финансиските извештаи бара од раководството да прави расудувања, процени и претпоставки кои влијаат на примената на политиките и прикажаните износи на средствата и обврските, приходите и расходите. Реалните состојби може да се разликуваат од овие процени.

Процените и претпоставките постојано се прегледуваат. Измените на сметководствените процени се признаваат во периодот во кој е извршена измена на процената и во идните периоди доколку измената влијае и на идниот период.

Информации во врска со расудувањето направени од раководството и критичните процени во примената на сметководствените стандарди кои имаат значајно влијание на финансиските извештаи се прикажани во белешка 1.4 Употреба на оцени и процени.

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2023 година

1.3 Значајни сметководствени политики

Сметководствените политики прикажани во продолжение се применувани конзистентно за сите периоди прикажани во овие финансиски извештаи.

(а) Трансакции во странска валута

Трансакциите во странска валута се искажуваат во денари според курсот кој важел на денот на трансакциите. Монетарните средства и обврски искажани во странска валута на денот на известувањето се превреднуваат во денари според курсот кој важел на денот на билансот на состојба. Немонетарните ставки кои се евидентирани по историска набавна вредност, деноминирани во странска валута, треба да се курсираат користејќи го девизниот курс на денот на трансакцијата. Немонетарните средства и обврски кои се евидентираат по објективна вредност, искажани во странска валута на денот на известувањето се превреднуваат во денари според курсот кој важел на денот на определување на објективната вредност. Курсните разлики кои произлегуваат од преведувањето на износите во странска валута се вклучени во Билансот на успех во периодот кога тие настануваат.

Девизните средства со коишто работи Банката се претежно евра (ЕУР) и американски долари (УСД). Официјалниот курс по кој се превреднувани девизните средства и обврски кои важеле на 31 декември 2023 и 2022 година беа како што следи:

	2023	2022
	МКД	МКД
1 ЕУР	61,4950	61,4932
1 УСД	55,6516	57,6335

(б) Камата

Приходот од камата и расходот за камата се признаваат во билансот на успех според методот на ефективна камата. Ефективната каматна стапка е стапката која точно ги дисконтира очекуваните идни парични плаќања и приливи во текот на очекуваниот век на финансиското средство или обврска (или каде што е соодветно, пократок период) на сегашната вредност на финансиското средство или обврска. Ефективната каматна стапка се утврдува при иницијалното признавање на средството или обврската и не се менува последователно.

Пресметката на ефективната каматна стапка ги вклучува сите надоместоци платени или примени, трансакциски трошоци, дисконти или премии кои се составен дел на ефективната каматна стапка. Трансакциски трошоци се инкрементални трошоци кои директно можат да се припишат на стекнувањето, издавањето или отуѓувањето на финансиското средство или обврска.

Приходите и расходите од камати прикажани во билансот на успех вклучуваат:

- камати од финансиски средства и обврски по амортизирана набавна вредност со користење на методот на ефективна камата;
- камата од вложувања расположиви-за-продажба со користење на методот на ефективна камата.

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2023 година
Значајни сметководствени политики (продолжува)

(в) Провизии и надомести

Приходите и расходите од надомести и провизии кои се составен дел од ефективната каматна стапка на финансиските средства и обврски се вклучени во пресметката на ефективната каматна стапка.

Останатите приходи од надомести и провизии, вклучувајќи ги финансиските услуги од страна на Банката во поглед на менувачко работење, платниот промет во земјата и странство, гаранциите, акредитивите и останатите услуги се признаваат кога соодветната услуга ќе се изврши.

Останатите расходи од надомести и провизии се однесуваат на финансиски услуги што ги добива Банката и се признаваат како расход кога соодветната услуга ќе се добие.

(г) Приходи од дивиденди

Приходите од дивиденди се признаваат кога ќе биде утврдено правото да се прими плаќањето. Дивидендите се прикажани како дел од нето приходите од тргување или како останати приходи од дејноста во зависност од соодветната класификација на инструментот.

(а) Расходи од наеми

Плаќањата по основ на оперативен наем се признаваат во билансот на успех по пропорционална метода во времетраењето на закупот. Стимулансите за наеми се признаваат како составен дел од вкупните трошоци за наеми, за времетраење на договорот за наем.

(ѓ) Даноци

Обврската на Банката за тековен данок е пресметана врз основа на важечката даночна регулатива и со употреба на пропишаните даночни стапки кои важат или се значајни во примена на датумот на билансот на состојба.

Тековниот даночен расход, по стапка од 10%, се пресметува на добивката за периодот која се утврдува како разлика помеѓу вкупните приходи и вкупните расходи зголемена за непризнаените расходи за даночни цели корегирани за даночниот кредит и на помалку искажани приходи. Даночната основа се намалува за износот на приходите од дивиденди остварени со учество во капиталот на друг обврзник - резидент на Република Македонија, под услов да се оданочени кај обврзникот кој врши исплата на дивиденда. Даночните обврзници кои ќе вршат исплати на акумулираните добивки остварени во периодот од 2009 до 2013 година за дивиденди и други распределби од добивката имаат обврска да пресметаат и платат данок на добивка. Даночната основа се намалува за износот на пресметано даночно олеснување на дадена донација во спортот според член 30а од Законот за добивка.

Одложениот данок се признава на разликите помеѓу сметководствената вредност на средствата и обврските во финансиските извештаи и нивната соодветна даночна основа употребена при пресметката на оданочливата добивка и се евидентира со примена на методот на обврска. Одложените даночни обврски се признаваат за сите оданочиви времиња разлики а одложено даночно средство се признава за сите одбитни временски разлики и тоа во обем во којшто постои веројатност дека ќе постои доволно идна даночна добивка во однос на која ќе може да се искористат временските разлики како одбитна ставка.

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
 Со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2023 година
 Значајни сметководствени политики (продолжува)

Даноци (продолжува)

Одложените даночни средства и обврски се мерат според даночните стапки кои се очекува да се применат во периодот во кој обврските се исплатени или средствата се реализирани, а произлегуваат од пропишаните даночни стапки (и закони за даноци) коишто важат на датумот на билансот на состојба.

Со состојба на 31 декември 2023 и 2022 година, Банката нема евидентирано одложени даночни средства или обврски, бидејќи не постојат временски разлики на овие датуми.

(е) Финансиски средства и обврски

Признавање

Редовните набавки и продажби на финансиски средства и обврски се признаваат на датумот на тргување на којшто Банката се обврзала да го купи или продаде средството. Сите останати финансиски средства и обврски почетно се признаваат на датумот на тргување на којшто Банката станува странка на договорните одредби на инструментот.

Финансиско средство или обврска почетно се мери според објективната вредност плус (за ставки кои не се мерат по објективна вредност преку билансот на успех) трошоците за трансакција кои се директно поврзани со набавка или издавање на финансиско средство или обврска.

Класификација

Финансиски средства

Финансиско средство е средството коешто е:

- парично средство,
- сопственички инструмент издаден од друго правно лице,
- договорно право да се примат пари или друго финансиско средство од друго лице;
- договорно право да се разменат финансиски инструменти со друго лице според услови коишто се потенцијално поволни за банката; или
- договор кој може да биде подмирен или ќе се подмири со сопственички инструменти на банката и е:

а) недериват за кој банката е или може да биде обврзана да добие променлив број од своите сопственички инструменти, или

б) дериват кој може да биде или ќе биде подмирен на друг начин, а не со размена на одреден износ на пари или на друго финансиско средство за фиксен број од нејзините сопственички инструменти.

Финансиските средства, се класифицирани во една од следните категории:

- финансиски средства кои се мерат по амортизирана набавна вредност;
- финансиски средства кои се мерат по објективна вредност преку останата сеопфатна добивка; и
- финансиски средства кои се мерат по објективна вредност преку

Билансот на успех.

Банката ќе ги класифицира финансиските средства при нивното почетно признавање.

Класификацијата на финансиските средства се врши врз основа на:

- деловниот модел на банката за управување со финансиските средства; и
- карактеристиките на договорните парични текови на финансиското средство.

Во категоријата на финансиските средства кои се мерат по амортизирана набавна вредност, банката ги класифицира финансиските средства кои ги исполнуваат следните критериуми:

- банката ги управува финансиските средства со цел наплата на договорните парични текови; и

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2023 година
Значајни сметководствени политики (продолжува)

- согласно со договорните услови на средството, исполнет е условот на „единствено отплати на главница и камата“ - СППИ.

Банката во оваа категорија на финансиски средства ќе ги класифицира и паричните средства, побарувањата од купувачи, побарувања за наем, побарувањата за провизии и надоместоци и сите други финансиски средства коишто претставуваат изложеност на кредитен ризик согласно со Одлуката за методологија за управување со кредитниот ризик, а за кои условот на СППИ е неприменлив. За овие средства не е потребно исполнување на условот на СППИ.

Во категоријата на финансиски средства кои се мерат по објективна вредност преку останата сеопфатна добивка, банката ги класифицира финансиските средства кои ги исполнуваат следните критериуми:

- банката го управува финансиското средство со цел наплата на договорните парични текови и/или за продажба; и
- согласно со договорните услови на средството, исполнет е условот на „единствено отплати на главница и камата“ – СППИ.

Во категоријата на финансиските средства кои се мерат по објективна вредност преку Билансот на успех, банката ги класифицира финансиските средства кои ги управува со цел тргување и остварување добивка од промените во објективната вредност на средството. Ова е и резидуална категорија, односно банката во оваа категорија ги класификува и сите оние финансиски средства коишто не ги исполнуваат критериумите на останатите две категории.

Оцената на деловниот модел на банката се врши на ниво на деловен процес, а не по одделен инструмент. Банката може да има повеќе деловни процеси за управување со финансиски инструменти. Банката може да го користи и управува одделен вид финансиски инструмент на различни начини, така што еден вид финансиски инструмент може да се појави во различни деловни процеси на банката за управување со финансиските инструменти. Оцената на деловниот модел ја врши клучното раководство на банката, при што ги зема предвид сите релевантни и расположливи податоци за начинот на управување со финансиските инструменти, особено: како се следат успешноста/остварувањата на деловниот модел и како се известува до клучното раководство на банката; кои се ризиците коишто влијаат на остварувањето на тој деловен модел и како се управува со тие ризици; врз што се темелат наградите на раководството на банката; и сл.

Така, целта на деловниот модел за категоријата на **финансиските средства кои се мерат по амортизирана набавна вредност** е банката да ги чува финансиските средства заради наплата на договорните парични текови. Притоа, доколку одредени финансиски инструменти од оваа категорија се продадат пред нивниот договорен рок на достасување (предвременни продажби), тоа не е директен показател за промената на деловниот модел на банката, особено доколку ваквите продажби не се во голем обем, не се со зголемена зачестеност и доколку и во иднина се очекува дека ваквите или слични финансиски инструменти ќе се управуваат во рамки на ваков деловен модел. Во случај на предвременни продажби на овие средства банката треба да направи анализа дали настанала промена на деловниот модел на банката за овие финансиски средства, при што треба да се земат предвид податоците за фреквенцијата, периодите и обемот на продажбите; причините за продажбите и очекувањата на банката за продажби на средства од оваа категорија и во иднина.

Целта на деловниот модел за категоријата на **финансиските средства кои се мерат по објективна вредност преку останата сеопфатна добивка** е дека финансиските средства банката ги држи заради управување со ликвидноста, одржување на одреден каматен принос, заради усогласување на рочноста (траењето) на финансиските средства со рочноста (траењето) на финансиските обврски коишто се извор на тие финансиски средства, и слично.

Целта на деловниот модел за категоријата на **финансиските средства кои се мерат по објективна вредност преку Билансот на успех** е дека банката ги управува финансиските средства преку активно и фреквентно тргување со цел остварување на добивка од промените во објективната вредност на средствата. Банката ги управува овие средства со цел реализација на нивната пазарна/објективна вредност и одлуките при управувањето ги носи врз основа на нивната пазарна/објективна вредност.

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2023 година
Значајни сметководствени политики (продолжува)

Оние должнички финансиски средства коишто согласно со деловниот модел на банката треба да се класификуваат во категориите на финансиските средства кои се мерат по амортизирана набавна вредност или на финансиските средства кои се мерат по објективна вредност преку останата сеопфатна добивка, треба да исполнат уште еден услов - СППИ. Тоа значи дека согласно договорните услови на средството, банката очекува парични текови на одредени датуми „единствено врз основа на отплата на главница и камата“. Во рамки на договорните парични текови, елементот „главница“ го опфаќа износот при првичното одобрување, намален за сите отплати; а елементот „камата“ претставува надомест за временската вредност на парите, кредитниот ризик, ликвидносниот ризик, административните или услужните трошоци и профитната маргина.

За да е исполнет условот на СППИ, договорните паричните текови не треба да вклучуваат каква било изложеност на ризици или променливост која не претставуваат вообичаен кредитен аранжман (на пример, изложеност на ризик од промена на цените на акции или добра/стоки). Оцената дали е исполнет условот на СППИ се прави во валутата во која средството е деноминирано. Условот на СППИ единствено може да се разгледува само за должничките финансиски средства.

Оние должнички финансиски средства за кои е оценето дека не го исполнуваат условот на СППИ, банката ќе ги класифицира како финансиски средства кои се мерат по објективна вредност преку Билансот на успех..

Анализата дали е исполнет условот на СППИ треба да се прави при почетното признавање на секое должничко финансиско средство, врз основа на договорните услови на инструментот и треба да се земат предвид сите парични текови утврдени во договорот. За оние должнички финансиски средства кои произлегуваат од одреден производ за кој банката има типизиран договор (или договорни услови) кој се применува за сите одделни побарувања по тој производ, банката може анализата дали е исполнет условот на СППИ да ја прави на ниво на производ, а не по одделно финансиско средство

Финансиските средства генерално се поделени на

- **Финансиски средства по објективна вредност преку Билансот на успех**
- **Финансиски средства кои се чуваат до достасување;**
- **Финансиски средства расположливи за продажба; и**
- **Кредити и побарувања**

Финансиски средства по објективна вредност преку Билансот на успех

Финансиски средства по објективна вредност преку Билансот на успех се состојат од

- Средства за тргување,
- Финансиски средства по објективна вредност преку Билансот на успех определени како такви при почетното признавање и
- Дериватни средства чувани за управување со ризик(вградени деривати, деривати за заштита од ризик и други деривати чувани за управување со ризик

Почетно признавање

При почетното признавање, секое финансиско средство може да биде определено како финансиско средство по објективна вредност преку билансот на успех, освен некотираните сопственички инструменти и оние финансиски инструменти кои немаат котирана пазарна цена и чијашто објективна вредност не може реално да се измери. Банката може да ја користи оваа категорија само за средства и обврски за кои ваквата класификација ќе придонесе за пореален приказ, бидејќи:

- се елиминираат или значително се намалуваат сметководствените неусогласености кои би произлегле при мерењето и признавањето на средствата и обврските или поврзаните приходи и расходи на различни основи; или
- група на финансиски средства, финансиски обврски или и двете заедно се управуваат и нивното остварување се мери според објективната вредност, во согласност со документираните стратегии за вложувања или управување со ризиците; како и бидејќи следењето и известувањето до раководниот кадар на банката за таа група се врши по објективна вредност.

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2023 година
Значајни сметководствени политики (продолжува)

Во оваа категорија на финансиски средства може да се класифицираат вложувањата во должнички и сопственички хартии од вредност и кредити и побарувања, кои ги исполнуваат условите наведени погоре.

Финансиски средства кои се чуваат до достасување

Класификација

Финансиски средства кои се чуваат до достасување се должнички финансиски средства коишто ги управува банката со цел наплата на договорните парични текови и кои согласно договорните услови на средството го исполнуваат условот на СППИ (банката очекува парични текови на одредени датуми „единствено врз основа на отплата на главница и камата“). Во оваа позиција не се вклучуваат финансиските средства:

- кои банката при почетното признавање ги определила по објективната вредност преку билансот на успех;
- кои банката ги класифицира како расположливи за продажба; и
- кои ја исполнуваат дефиницијата за кредити и побарувања.

Сопственичките инструменти не го исполнуваат условот на СППИ и не можат да бидат класифицирани како финансиски средства кои се чуваат до достасување.

Мерење

Вложувањата кои се чуваат до достасување се мерат по амортизираната набавна вредност, со употреба на метод на ефективна каматна стапка.

Добивките и загубите коишто произлегуваат кога средството е депризирано или оштетено и преку процесот на амортизација, се признаваат во билансот на успех.

Доколку банката купи должнички хартии од вредност, коишто ги класифицира како чувани до достасување, со дисконт или пак со премија, износот на добиениот дисконт или премија ќе го евидентира на сметките за дисконт, односно премија во рамки на соодветната група на сметки за вложување во должнички хартии од вредност коишто се чуваат до достасување. Останатите провизии и надомести коишто се составен дел од ефективната камата (ако има), како и трансакциските трошоци што се директно поврзани со трансакцијата, односно директно зависните трошоци (ако има), се евидентираат на сметките за акумулирана амортизација во рамки на соодветната група сметки за вложување во должнички хартии од вредност коишто се чуваат до дост

Финансиски средства расположливи за продажба

Класификација

Финансиски средства расположливи за продажба се оние средства кои банката ги држи со цел наплата на договорните парични текови и/или за продажба; и кои согласно со договорните услови на средството го исполнуваат условот на СППИ (банката очекува парични текови на одредени датуми „единствено врз основа на отплата на главница и камата“).

Мерење

По почетното признавање, банката ги мери финансиските средства по нивната објективна вредност, без намалување за трансакциските трошоци кои можат да настанат при продажба или отуѓување.

Добивките или загубите од последователното мерење по објективната вредност на должничкото финансиско средство што е расположливо за продажба се еднакви на разликата помеѓу амортизираната набавна вредност и тековната објективна вредност на средството и треба да се вклучат директно во капиталот и резервите, во позицијата „Ревалоризациски резерви/Разлики од вреднување на средствата расположливи за продажба“. Значи, за должничките хартии од вредност класифицирани како расположливи за продажба банката треба да има евиденција и на амортизираната набавна вредност (врз основа на која, во одделни пресметковни периоди, ќе го разграничува и ќе го евидентира приходот врз основа на камата

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2023 година
Значајни сметководствени политики (продолжува)

(еднаков на збирот од номиналната/договорната камата и разграничувањето на премијата, дисконтот и акумулираната амортизација)) и на објективната вредност

Во моментот на депривирање на должничкото финансиско средство расположливо за продажба (средството е продадено или достасано), кумулативните добивки/загуби што се претходно признаени во ревалоризациските резерви се депривираат од капиталот и нето-добивките или загубите се признаваат во билансот на успех во позицијата „Останати приходи од дејноста/Останати расходи од дејноста“.

За вложувањата во сопственички хартии од вредност коишто банката ги класифицирала во оваа категорија, промените во објективната вредност (утврдени како разлика помеѓу почетната набавна вредност и тековната објективна вредност) се евидентираат на „Ревалоризациски резерви и останати разлики од вреднување/Разлики од вреднувањето на средствата расположливи за продажба“ и на сметките за промени во објективната вредност во рамки на сметките за евидентирање на вложувањата во хартии од вредност и други финансиски инструменти расположливи за

Приходите врз основа на камата, дивиденда, како и позитивните/негативните курсни разлики на финансиските средства што се расположливи за продажба се признаваат во билансот на успех за тековниот период.

Парични средства

Паричните средства и паричните еквиваленти ги вклучуваат паричните средства во благајна, депозити по видување во банки, депозити чувани во Народна Банка на Република Македонија, како и високо ликвидните финансиски средства со оригинален рок на достасаност од три или помал од три месеци, кои се предмет на незначителен ризик од промена во нивната објективна вредност, и кои се користат од Банката во управување со нејзините краткорочни обврски.

Паричните средства и паричните еквиваленти се евидентираат по амортизирана набавна вредност во билансот на состојба.

Кредити и побарувања

Кредитите и побарувањата ги вклучуваат сите побарувања кои произлегуваат од трансакциите со комитенти и банки, како оние кои потекнуваат од банката, така и оние кои се купени на секундарен пазар.

Кредити и побарувања се недериватни финансиски средства со фиксни или определени плаќања.

Кредитите и побарувањата не ги вклучуваат средствата:

- коишто банката при почетното признавање ги класифицирала како средства по објективната вредност преку Билансот на успех;
- коишто банката при почетното признавање ги определила како расположливи за продажба;

Кредитите на финансиски друштва дадени по договор за повторно купување/договор за реоткуп треба да се прикажуваат одделно. Согласно со принципот, суштината над формата, договорите за реоткуп треба да се признаат како одобрени кредити за кои, како обезбедување, се заложени хартии од вредност. Заложените хартиите од вредност може да се евидентираат на вонбилансните сметки.

Кредитите на и побарувањата од други комитенти вклучуваат:

- кредити на и побарувања од различни клиенти;
- нето-вложувања во финансиски лизинг;
- останати побарувања

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2023 година
Значајни сметководствени политики (продолжува)

Кредитите на и побарувањата од банки вклучуваат:

- кредити на банки;
- орочени депозити во банки, со оригинален рок на достасување подолг од 3 месеци;
- репо договори;
- останати побарувања.

Кредитите на банки се дефинирани како трансакции за кои важи склучениот договор за кредит.

Признавање

Банката треба да ги признае кредитите и побарувањата во нејзиниот Биланс на состојба единствено кога станува странка на договорните одредби на инструментот.

Мерење

Кредитите и побарувањата почетно се мерат по нивната објективна вредност, зголемена за трансакциските трошоци коишто се директно поврзани со стекнувањето или издавањето на финансиското средство.

Кредитите и побарувањата последователно треба да се мерат по амортизирана набавна вредност со употреба на методот на ефективна каматна стапка

Оштетување/Исправка на вредноста на финансиските средства

Банката треба, на редовна основа, да проценува и да признава исправка на вредноста/оштетување за очекуваните кредитни загуби на финансиските средства кои се мерат по амортизирана набавна вредност и на должничките финансиски средства кои се мерат по објективна вредност преку останата сеопфатна добивка. Банката треба да проценува и признава очекуваните кредитни загуби и за вонбилансната кредитна изложеност и за побарувањата врз основа на договорите за наем, побарувањата од купувачи и останати побарувања коишто се дел од изложеноста на кредитниот ризик, дефинирана во Одлуката за управување со кредитниот ризик. Начинот на вршење и утврдување на исправката на вредноста и посебната резерва (оштетувањето) на активните билансни и потенцијалните вонбилансни изложености на банката е подетално регулирано во Одлуката за управување со кредитниот ризик.

За целите на финансиските извештаи групите на кредитен ризик (Група 1,2,3) од Методологијата за евидентирање и вреднување на сметководствените ставки и за подготовка на финансиските извештаи и категориите на ризик од Одлуката за методологијата за управување со кредитниот ризик, ги поврзува и известува на следниот начин:

- во рамки на Група 1, изложеностите на кредитен ризик класифицирани во категорија на ризик А
- во рамки на Група 2, изложеностите на кредитен ризик класифицирани во категориите на ризик Б и В, коишто немаат статус на нефункционална кредитна изложеност
- во рамки на Група 3, изложеностите на кредитен ризик коишто имаат стаус на нефункционална кредитна изложеност

Депризнавање

Банката го депризнава финансиското средство кога договорните права од договорот за паричните текови од средството истекуваат, или кога ги пренесува правата за добивање на договорните парични текови од средството во трансакција во која сите ризици и награди од сопственоста на финансиското средство се пренесени на друг. Секој остаток од пренесените финансиски средства кои се креирани или задржани од Банката се признава како посебно средство или обврска.

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2023 година
Значајни сметководствени политики (продолжува)

Банката ги депризнава финансиските обврски, кога нејзините договорни обврски се подмирени, откажани или истечени.

Нетирање

Финансиските средства и обврски се нетираат и нето износот се прикажува во билансот на состојбата само кога Банката има законско право да ги нетира признаените износи и има намера да ги порамни трансакциите на нето основа или да ги реализира плаќањата истовремено.

Приходите и расходите се пребиваат само доколку тоа е дозволено со сметководствените стандарди, или за добивки и загуби коишто произлегуваат од групи на слични трансакции, како што се активностите на Банката за тргување.

(ж) Преземени средства врз основа на ненаплатени побарувања

Преземените средства врз основа на ненаплатени побарувања се признаваат по законски извршена постапка за преземање, односно откако е стекната правна основа за запишување на сопственоста. Преземените средства врз основа на ненаплатени побарувања се признаваат по пониската од набавната и проценетата вредност намалена за очекуваните трошоци за продажба. Истовремено со признавањето на преземеното средство, побарувањето се депризнава од билансот на состојба.

Од 1 јануари 2012 година, загубата за оштетување за затечените преземени средства е еднаква најмалку на поголемиот износ од:

-разликата помеѓу проценетата вредност намалена за трошоците за продажба и почетната сметководствена вредност, намалена за вкупниот износ на загуба за оштетување и

-20% од почетната сметководствена вредност намалена за вкупниот износ на загуба за оштетување.

Во согласност со Одлуката за сметководствениот и регулаторниот третман на преземените средства врз основа на ненаплатени побарувања од 28 март 2013 година (Службен весник на РМ бр. 50/13), Банката е должна на датумот на преземање на средството, во билансот на состојба да прикаже оштетување од најмалку 20% од почетната сметководствена вредност на преземеното средство. Доколку износот на затворената исправка на вредност е поголем од 20% од почетната сметководствена вредност на преземеното средство, Банката е должна да ја признае оваа разлика како ревалоризациска резерва на датумот на преземање на средството. Ревалоризациската резерва е дел од дополнителниот капитал на Банката и може да се исклучи од дополнителниот капитал доколку бидат исполнети условите определени во Одлуката за методологија за утврдување на адекватност на капиталот.

Најмалку еднаш во период од дванаесет месеци, Банката е должна да ја утврди проценетата вредност на преземеното средство и во билансот на успех да признае загуба за оштетување еднаква најмалку на поголемиот износ од:

- негативната разлика помеѓу проценетата вредност и нето вредноста на преземеното средство и

-20% од нето вредноста на преземеното средство.

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2023 година
Значајни сметководствени политики (продолжува)

Во периодот помеѓу две процени на пазарната вредност на преземеното средство, Банката ќе признае дополнителен износ на загуба за оштетување во билансот на успех еднаков на негативната разлика помеѓу нето-вредноста и износот на објавената намалена продажна цена на преземеното средство.

Доколку Банката не успее да ги продаде средствата преземени до 1 јануари 2010 година најдоцна до 1 јануари 2017 година, должна е на 1 јануари 2017 година да ја сведе нивната нето-вредност на нула.

За средствата преземени во периодот од 1 јануари 2010 година до влегувањето во сила на оваа Одлука, Банката е должна да го направи првото признавање на загуба поради оштетување најдоцна до 1 јануари 2014 година, а доколку истите не успее да ги продаде најдоцна до 1 јануари 2018 година должна е на тој датум да ја сведе нивната нето-вредност на нула.

Доколку Банката не успее да го продаде преземеното средство во рок од 5 години, должна е на крајот на петтата година да ја сведе вредноста на затеченото преземено средство на нула.

Преземените средства се депризноваат при продажба на средството или кога средството трајно ќе се повлече од употреба. Реализираниот вишок при продажба на средството се признава во билансот на успех на датумот на продажба.

(з) Недвижности и опрема

(i) Признавање и мерење

Недвижностите и опремата се искажани според набавна вредност намалена за акумулираната амортизација и акумулираните загуби поради оштетување, доколку има.

Набавната вредност ги вклучува трошоците коишто се директно поврзани со стекнувањето на средството. Набавениот софтвер кој е неопходен за функционирање на соодветната опрема се признава како дел од таа опрема.

Кога делови од ставките од недвижности и опрема имаат различен корисен век, тие се евидентираат како одделни ставки (главни компоненти) на недвижностите и опремата.

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2023 година
Значајни сметководствени политики (продолжува)

Недвижности и опрема (продолжува)

(ii) Последователни издатоци

Издатоците направени за замена на дел од недвижностите и опремата се додаваат на сметководствената вредност на средството кога е веројатно дека ќе има идни економски користи за Банката и трошоците на истиот може да се измерат веродостојно. Сметководствената вредност на заменетиот дел се депризнава. Трошоците за тековно одржување на недвижностите и опремата се признаваат во билансот на успех како трошоци во моментот на нивното настанување.

(iii) Амортизација

Амортизацијата се признава во билансот на успех по пропорционална метода во текот на проценетиот корисен век на секој дел од недвижностите и опремата. На земјиштето и на инвестициите во тек не се пресметува амортизација. Годишните стапки на амортизација, според нивниот проценет век на траење, за тековниот и претходниот период се како што следи:

	%	%
	2023	2022
Градежни објекти	2.5	2.5
Опрема	10-25	10-25
Банкомати	7	7
Транспортни средства	25	25
Вложување во недвижности и опрема земен под закуп	10	10

Методот на амортизација, проценетиот корисен век и резидуалната вредност се преоценуваат на секоја дата на известување и се корегираат доколку е потребно.

(s) Нематеријални средства

(i) Признавање и мерење

Нематеријалните средства набавени од Банката се искажани според набавната вредност намалена за акумулираната амортизација и акумулираните загуби поради општетување, доколку има.

(ii) Последователни издатоци

Последователните издатоци за нематеријалните средства се капитализираат само кога ја зголемуваат идната економска корист вклучена во специфично средство на кое се однесуваат. Сите останати издатоци се признаваат во билансот на успех како трошоци во моментот на нивното настанување.

(iii) Амортизација

Амортизацијата се признава во билансот на успех по пропорционална метода во текот на нивниот проценет корисен век на траење. На нематеријалните средства во подготовка не се пресметува амортизација.

Годишните стапки на амортизација, според нивниот проценет век на траење, за тековниот и претходниот период се како што следи:

	2023	%
	2023	2022
Софтвер	25	25
Лиценци	25	25

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2023 година
Значајни сметководствени политики (продолжува)

(и) Нетековни средства чувани за продажба

Нетековно средство е средство кое не ја исполнува дефиницијата за тековно средство. Средството мора да биде расположливо за моментална продажба (се очекува продажбата да се оствари во период од една година од датумот на класификација) и неговата продажба мора да биде високо веројатна. Група за отуѓување е група на средства кои ќе се отуѓат заедно, како група, во една трансакција, заедно со обврските што се директно поврзани со овие средства. Група за отуѓување може да биде група од единици кои создаваат пари, поединечна единица која создава пари или дел од единицата која создава пари. Групата за отуѓување може да вклучи кое било средство и обврска на банката, вклучувајќи ги тековните средства и тековните обврски. Банката го мери нетековното средство (или групата за отуѓување), класифицирано како чувано за продажба според вредноста пониска од неговата сметководствена вредност и од објективната вредност намалена за очекуваните трошоци за продажба, кои ќе паднат на товар на банката.

Непосредно пред почетната класификација на средството (или на групата за отуѓување) како средство чувано за продажба, сметководствената вредност на средството (или на сите средства и обврски во групата) се мери во согласност со барањата за соодветната позиција за нетековните средства каде што тие претходно припаѓале. Банката не врши амортизација на нетековните средства кои се чуваат за продажба, се додека средството е класифицирано во оваа позиција или додека тоа е дел од групата за отуѓување.

Банката треба да признае загуба поради оштетување во Билансот на успех за секое почетно или последователно намалување на вредноста на средството (или на групата за отуѓување) до објективната вредност намалена за трошоците за продажбата.

(ј) Средства земени под наем - наемател

Наеми со кои се пренесуваат суштински сите ризици и награди својствени за сопственоста на изнајменото средство се класификувани како финансиски наеми. При отпочнување на наемот, финансискиот наем се евидентира по понискиот износ помеѓу објективната вредност и сегашната вредност на минималните плаќања за наемот. Последователно, средството се евидентира во согласност со сметководствената политика на Банката за тоа средство. Останатите наеми се оперативни наеми и не се признаваат во билансот на состојба на Банката.

(к) Загуби поради оштетување на нефинансиските средства

Сметководствените вредности на нефинансиските средства на Банката се разгледуваат на секој датум на изготвување на билансот на состојба со цел да се определи дали постојат објективни докази за оштетување. Ако постои ваква индикација, се проценува износот на средството кој би бил наплатлив.

Загуба поради оштетување се признава доколку сметководствената вредност на дадено средство или единицата која генерира пари го надминува неговиот надоместлив износ. Единицата која генерира пари е најмалата група на средства која може да се идентификува како таква која генерира парични приливи од континуирана употреба коишто во голем степен се независни од парични приливи од други средства или групи на средства. Загубите поради оштетување се признаваат во билансот на успех. Загубите поради оштетување признаени во однос на единиците кои генерираат пари се распределуваат на средствата на единиците (група на единици) на пропорционална основа.

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2023 година
Значајни сметководствени политики (продолжува)

Загуби поради оштетување на нефинансиски средства (продолжува)

Надоместливиот износ на дадено средство или на единицата која генерира пари претставува повисокиот износ од неговата објективна вредност намалена за трошоците за продажба на средството и неговата употребна вредност. При процената на употребната вредност, проценетите идни парични текови се дисконтираат до нивната сегашна вредност со употреба на дисконтна стапка пред оданочување која ги одразува тековните пазарни процени на временската вредност на парите и ризиците специфични за средството.

Загубата поради оштетување признаена во минатите периоди се проценува на секоја дата на известување заради утврдување на индикации дека загубата е намалена или можеби веќе не постои. Загубата поради оштетување се анулира доколку постои промена во процените користени за утврдување на надоместливиот износ. Загубата поради оштетување се анулира само до износот до кој сметководствената вредност на средството не ја надминува сметководствената вредност која би била определена, нето од амортизацијата, кога не би била признаена загуба поради оштетување.

(А) Депозити, обврски по кредити и останати обврски

Финансиските обврски се класификуваат во согласност со суштината на договорниот аранжман.

Финансиските обврски по амортизирана набавна вредност се состојат од депозити, обврски по кредити и останати обврски.

Депозитите, обврските по кредити и останатите обврски почетно се искажуваат по објективна вредност, коригирана за трансакциските трошоци и последователно се мерат по амортизирана набавна вредност, со употреба на методот на ефективна камата.

(Б) Резервирања

Резервирање се признава кога Банката како резултат на минат настан има сегашна законска или изведена обврска која може веродостојно да се измери и е веројатно дека ќе има одлив за подмирување на обврската. Резервирањата се утврдуваат со дисконтирање на очекуваните идни парични текови користејќи дисконтна стапка пред оданочување која ги одразува тековните пазарни процени на временската вредност на парите и каде што е потребно, ризиците, специфични за обврската.

Резервирање за неповолни договори се признава кога очекуваните користи од договорот за Банката се помали од неизбежните трошоци за исполнување на обврските според договорот. Резервирањето се утврдува по пониската вредност од сегашната вредност на очекуваните трошоци за откажување на договорот и сегашната вредност на очекуваните нето трошоци за продолжување на договорот. Пред да се утврди резервација, Банката признава загуба поради оштетување на средствата поврзани со договорот.

(М) Користи за вработените

(i) Планови за дефинирани придонеси

Банката плаќа придонеси во пензиските фондови во согласност со барањата на локалната законска регулатива. Придонесите кои се утврдуваат врз основа на платата на вработените се уплаќаат во пензиските фондови, коишто се одговорни за исплата на пензиите. Банката нема дополнителна обврска за плаќање по основ на овие планови. Обврските за уплата на придонеси се признаваат како расход во билансот на успех кога се пресметуваат.

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2023 година
Значајни сметководствени политики (продолжува)

Користи за вработените (продолжува)

(ii) Краткорочни користи за вработените

Краткорочните користи за вработените се мерат на недисконтирана основа и се признаваат кога соодветната услуга ќе се добие.

Банката признава обврска и расход за износот којшто се очекува да биде исплатен како бонус или како удел во добивката и доколку Банката има сегашна правна или изведена обврска да врши такви исплати како резултат на услуги дадени во минатиот период и доколку обврската може да се процени веродостојно.

(iii) Останати долгорочни користи за вработените

Во согласност со македонската законска регулатива Банката исплаќа две просечни плати на вработените во моментот на заминување во пензија и јубилејни награди во согласност со критериумите утврдени во Општиот колективен договор. Долгорочните користи за вработените се дисконтираат за да се утврди нивната нето сегашна вредност. Банката нема дополнителна обврска за плаќање по овој основ.

(н) Капитал и резерви

(i) Обични акции

Обичните акции се класификувани како капитал. Инкременталните трошоци директно поврзани со издавање на инструменти на главнина се признаваат како намалување на почетното мерење на инструментот на главнина.

(ii) Резерви

Резервите, вклучувајќи ги останатите резерви и ревалоризациските резерви се создадени во текот на периодите по пат на распределба на акумулирани добивки врз основа на законската регулатива и одлуките на Собранието на Банката, промените во објективната вредност на финансиските средства расположливи за продажба и преземените средства. Банката има обврска да издвојува законски резерви во износ од 5% од добивката за годината, се додека износот на резервите не достигне износ кој е еднаков на една десетина од основачкиот капитал. Во согласност со законските одредби, резервите може да се користат за покривање на загубите од работење, за распределба на дивиденди по одлука донесена на Собранието на Банката.

(iii) Откуп на сопствени акции

Кога Банката откупува сопствени акции, износот на платениот надомест, вклучувајќи ги и директните зависни трошоци, се признаваат како намалување на акционерскиот капитал. Откупените акции се класификуваат како сопствени акции и претставуваат негативна ставка во вкупниот капитал. Кога сопствените акции последователно се продадени, добиениот износ се признава како зголемување во капиталот, и вишокот или кусокот од трансакцијата се пренесува на/од премија од акции.

(iv) Дивиденди

Дивидендите се признаваат како обврски во периодот кога се објавени.

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2023 година
Значајни сметководствени политики (продолжува)

(о) Заработка по акција

Банката презентира основна и разводнета заработка по акција за своите обични акции. Основната заработка по акција е пресметана со поделба на добивката или загубата расположлива на сопствениците на обични акции на Банката со пондерираниот просечен број на обични акции во периодот. Разводнетата заработка по акција е утврдена со корекција на добивката или загубата расположлива на сопствениците на обични акции и пондерираниот просечен број на обични акции за ефектите од сите разводнувачки потенцијални обични акции.

(п) Известување според сегменти

Сегментот претставува компонента на Банката што може да се разграничи и којшто е ангажиран или во обезбедување на производи или услуги (деловен сегмент), или во обезбедување на производи или услуги во одредени економски области (географски сегменти) и е подложен на ризици и награди различни од оние на другите сегменти. Банката примарно известува по деловни сегменти.

(р) Вонбилансна евиденција

Банката води вонбилансна евиденција на потенцијални/неизвесни средства и обврски за извршени трансакции кои во моментот не ги исполнуваат критериумите за признавање како средство или обврска, а кои можат да создадат идни приливи и одливи на средства и кои претставуваат извор на информации за работењето, за утврдувањето на ризикот од работењето и евентуалните идни обврски. Вонбилансната евиденција се евидентира на денот на случување на настанот.

Белешките кон финансиските извештаи (продолжува)
Со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2023 година

1.4 Употреба на оценки и процени

Најзначајните области во кои се потребни оценки и расудувања се:

Поседна резерва за кредити и побарувања

Средствата евидентирани по амортизирана набавна вредност се проценуваат за загуби поради оштетување како што е објаснето во сметководствената политика 1.3 (е)(vii).

Банката на месечна основа го анализира своето кредитно портфолио со цел да ја процени загубата поради оштетување. При одредување дали загубата поради оштетување треба да се признае во билансот на успех, Банката проценува дали постојат сознанија за намалување на проценетите идни парични текови од кредитното портфолио пред намалувањето да се идентификува на поединечни кредити во рамките на тоа портфолио. Овие докази може да вклучуваат сознанија дека се појавиле негативни промени во платежната способност на корисниците на кредити, или промени во националните или локалните економски услови кои се во корелација со неисполнувањето на обврските.

Раководството на Банката користи процени кои се темелат на искуство од историски оштетувања на средствата со карактеристики на ризик и објективни докази слични на оние во портфолиото при одредување на нивните идни парични текови. Методологијата и претпоставките користени за процена на износот и временскиот распоред на идните парични текови редовно се анализираат со цел да се избегнат било какви разлики помеѓу проценетите и настанатите загуби поради оштетување.

Оштетување на вложувања во сопственички хартии од вредност расположиви-за-продажба

Банката утврдува дека вложувањата во сопственички хартии од вредност расположиви-за-продажба се оштетени доколку настанало значајно или пролонгирано намалување на објективната вредност под нивната набавна вредност. Определувањето на тоа што се смета за значајно или пролонгирано бара расудување. Во формирањето на ова расудување, Банката ги оценува покрај останатите фактори и нормалната променливост на цените на акциите. Исто така, загубата поради оштетување се смета за адекватна кога постојат индикации за влошување на финансиската состојба на компанијата во којашто се инвестира, достигнувањата на индустријата или сектор, промените во технологијата и оперативните или финансиските парични текови.

Определување на објективната вредност

За определувањето на објективната вредност на финансиските средства и обврски коишто немаат котирана пазарна цена и чијашто објективна вредност не може веродостојно да се измери, се користат техники за вреднување прикажани во сметководствената политика 1.3 (е)(vi). За финансиските инструменти со кои не се тргува често и за кои не постојат транспарентни цени, објективната вредност е помалку веродостојна, поради што има потреба од различни нивоа на расудувања, во зависност од ликвидноста, концентрацијата, несигурност на пазарните фактори, предвидените цени и останати ризици кои влијаат на дадениот инструмент.

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2023 година

Употреба на оценки и процени (продолжува)

Оштетување кај нефинансиски средства

Загуби од оштетување се признаваат во износ за кој евидентираната вредност на нефинансиското средство или единицата што генерира готовина го надминува надоместливиот износ. При утврдување на надоместливиот износ, раководството ги проценува очекуваните цени, готовинските текови од секоја единица што генерира готовина и утврдува соодветна каматна стапка при пресметка на сегашната вредност на тие готовински текови.

1.5 Промена на сметководствените политики, сметководствените оценки и корекција на грешки

Не постојат промени во сметководствените политики, сметководствените оценки и корекции на грешки во приложените финансиски извештаи.

1.6 Усогласеност со законската регулатива

Со состојба на 31 декември 2023 година, Банката е усогласена со законската регулатива пропишана од Народна банка на Република Северна Македонија за солвентноста и адекватноста на капиталот, лимитите на изложеност на Банката, вложувањата на Банката, ликвидноста на Банката и отворената девизна позиција.

Во текот на 2014 година од страна на Народна Банка на Република Македонија на Банката и беа изречени мерки: решение, писмено предупредување и препорака. Мерките се изречени врз основа на наодите од Записникот за извршена делумна теренска контрола на Банката во втората половина од 2013 година и се во сила и на датумот на известување.

Во текот на 2015 година од страна на Народна Банка на Република Македонија на Банката и беше изречена мерка писмено предупредување. Мерката е изречена врз основа на наодите од Записникот за извршена непосредна теренска контрола на Банката во првата половина на 2015 година и е во сила и на датумот на известување.

Во текот на 2015 година, врз основа на Записник од извршена непосредна теренска контрола во првата половина на 2015 година, Банката потпиша Меморандум за измена и дополнување на Меморандумот од 12 април 2012 година, изменет со Меморандум од 14 јануари 2013 година, 28 јуни 2013, 01 септември 2014 година и 11 ноември 2015 година.

На 30 јануари 2017 година, под број 2717 склучен е Меморандум за измена и дополнување на Меморандумот бр.3090 од 12 април 2012 година, изменет со Меморандумите бр. 1265 од 14 јануари 2013 година, бр. 22991 од 28 јуни 2013 година, бр.27640 од 1 септември 2014 година и бр. 383 од 11 ноември 2015 година, според кој Банката ќе одржува ликвидна актива којашто ќе учествува со најмалку 30% во вкупната актива на Банката и со која Банката ќе обезбеди покритие на вкупните депозити на домаќинства од најмалку 50%. Банката, во просек, на дневна основа ќе го одржува ова ниво на покриеност.

На 22 март 2018 година, под бр И.бр.15-60/1 склучен е Меморандум за измена и дополнување на Меморандумот бр.3090 од 12 април 2012 година, изменет со Меморандумите бр. 1265 од 14 јануари 2013 година, бр. 22991 од 28 јуни 2013 година, бр.27640 од 1 септември 2014 година, бр. 383 од 11 ноември 2015 година, број 2717 од 30 јануари 2017 година, и бр52 од 28 март 2017 година.

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2023 година

Усогласеност со законската регулатива (продолжува)

Со писмено предупредување за измена на Писменото предупредување И.бр 15-170/2 од 19 декември 2017 година, во предупредувањето на гувернерот на Народната банка на Република Македонија И бр. 51 од 28 март 2017 година, точката 1 се менува и гласи: „Банката е должна да одржува стапка на адекватност на капиталот од најмалку 15% заради покривање на ризиците на кои е изложена во работењето. Во останатиот дел Писменото предупредување на гувернерот на Народната банка на Република Македонија И бр. 51 од 28 март 2017 година е непроменето.

Во текот на 2018 година, НБРМ спроведе контроли на Банката врз основа на што достави Записник од извршената теренска контрола на усогласеност со прописите И.бр.17-78-4 од 28 април 2018 година, Записник од извршена непосредна теренска контрола И.бр.28040/4 од 6 октомври 2018 година и Записник од непосредна контрола И.бр.17-155 од 1 декември 2018 година.

На 12 ноември 2018 година примено е Решение ПТ Бр 15-35529/1 според кое Банката се задолжува да одржува ликвидна актива којашто ќе учествува со најмалку 30% во вкупната актива на Банката и со којашто Банката ќе обезбеди покривање на вкупните депозити на население од најмалку 60%.

На 25 декември 2018 година примено е Решение ПТ Бр 15-40273/1 според кое Банката се задолжува да одржува стапка на адекватност на капиталот 15,75% заради покривање на ризиците на кои е изложена во работењето, додека заштитниот слој за зачувување на капиталот останува на ниво од 2,5% од активата за покривање на ризиците. Во останатиот дел од Решението на Народната банка на Република Македонија, писменото предупредување И бр. 51 од 28 март 2017 година е непроменето.

Во текот на 2018 година, НБСРМ спроведе контроли на Банката врз основа на што достави Записник од извршената теренска контрола на усогласеност со прописите ПТ.Бр.17-35228/1 од 8 ноември 2018 година.

Во текот на 2019 година, НБРСМ спроведе контроли на Банката врз основа на што достави Записник од извршената непосредна теренска контрола на работењето на Банката бр.17 - 16567/1 од 13 мај 2020 година.

Во текот на 2020 година, НБРСМ спроведе контроли на Банката врз основа на што достави Записник од извршената непосредна теренска контрола на работењето на Банката бр.17 - 14556/1 од 9 јуни 2022 година.

На 22 ноември 2022 година примено е Решение ПТ Бр 15-33750/1 според кое Банката се задолжува најдоцна до 30 јуни 2023 година да ги зголеми сопствените средства заради исполнување и натамошно одржување на заштитниот слој за зачувување на капиталот во висина од 2,5% од активата пондерирана според ризиците најмалку преку распределба на добивката за 2022 година во сопствените средства.

Во текот на 2022 година, со Решение ПТ бр. 15-6087/1 од 23 февруари 2023 година, НБРСМ извршила измена на мерката во точка 4 од Решението ПТ бр. 15-40273/1 од 25 декември 2018 година, со што на Банката и е дозволено да изврши исплата на варијабилните надоместоци на органите на Банката за 2018 година.

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)

Со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2023 година

На 24 јуни 2022 година, Банката добила Меморандум за измена на Меморандум ПТ бр. 15-22752/1, според кој учеството на изложеностите од групациите "Кара", "Пелистерка", "Ексико", "Бетон-ЗК Пелагонија" и "Дивелоп Груп" може да изнесува најмногу до 5,5% од сопствените средства на Банката. Исто така, со овој Меморандум Банката може да одобрува нови кредити и други облици на кредитна изложеност на овие Групации и лицата поврзани со нив, класифицирани во категорија на ризик А на ниво на банкарскиот систем, најмногу до лимитот од 5,5% од сопствените средства на Банката. По исклучок, Банката може да одобрува нови кредити и други облици на кредитна изложеност на групациите и со нив поврзаните лица доколку се обезбедени со првокласни инструменти на обезбедување во смисла на Одлуката за методологија за управување со кредитниот ризик. Заклучно со 31 декември 2023 година, изложеноста кон Групациите изнесува 10.41% од сопствените средства на Банката.

Банката ги презема сите активности за спроведување на мерките и отстранување на слабостите и за истото НБРСМ беше редовно известувана и помеѓу НБРСМ и Банката е потпишана спогодба за отстранување на неусогласености.

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2023 година

2   Управување со ризици

Вовед

Најзначајните ризици на кои е изложена Банката во своето работење се:

- кредитен ризик
- ризик на ликвидност
- пазарни ризици
- оперативен ризик

Оваа белешка претставува информација за изложеноста на Банката на секој од овие ризици, целите, политиките и начините за мерење и управување со ризиците на Банката.

Рамка на управување со ризици

Надзорниот и Управниот Одбор имаат целосна одговорност врз воспоставувањето и следењето на политиката за управување со ризикот. Надзорниот Одбор има формирано Кредитен Одбор и Одбор за управување со ризици, кои се одговорни за развој и следење на политиките за управување со ризик на Банката во нивните одделни области. Одборите редовно ги известуваат Управниот и Надзорниот Одбор за своите активности, соодветно.

Политиките за управување со ризик на Банката се воспоставени за да ги идентификуваат и анализираат ризиците со кои се соочува Банката, за поставување на соодветни лимити и контроли за ризиците, и следење на ризиците и усогласеност со лимитите. Политиките и системите за управување со ризик редовно се следат и анализираат дали ги рефлектираат промените во пазарните услови, и понудените производи и услуги. Банката, преку обуки и процедури и политики за управување, има за цел да создаде конструктивна контролна средина, каде сите вработени ќе ги разберат своите улоги и задолженија.

Одборот за управување со ризици на Банката е одговорен за следење на усогласеноста со политиките и процедурите за управување со ризици, за следење на адекватноста на политиката за управување со ризик во релација со ризиците со кои се соочува Банката и усогласеноста на Банката со прописите кои ги носи НБРМ, кои се однесуваат на управување со ризици. Одборот за управување со ризици во извршувањето на своите функции е потпомогнат од страна на внатрешната ревизија. Внатрешната ревизија врши редовни и периодични ревизии на интерните контроли и процедурите за управување со ризик, и резултатите ги презентира до Одборот за ревизија.

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2023 година
Управување со ризици (продолжува)

2.1 Кредитен ризик

Кредитен ризик е ризик од финансиска загуба на Банката доколку клиент или договорна странка од финансиски инструмент не успее да ги исполни своите договорни обврски, и во главно произлегува од дадените кредити и побарувањата на клиенти и други банки, издадени гаранции и акредитиви и вложувања во хартии од вредност. Со цел управување со овој ризик Банката ги зема во предвид и ги разгледува збирно сите елементи од изложеноста на кредитниот ризик (како индивидуалниот ризик на неисполнување на обврските на должникот и со него поврзаните лица, ризик на земја и ризик на одделен сектор).

Управување со кредитниот ризик

Надзорниот одбор и Управниот одбор ја делегираат својата одговорност за управување со кредитен ризик на Кредитните Одбори кои имаат точно утврдени ингеренции за одобрување на кредитни изложености, но не повеќе од 10% од сопствените средства на Банката. Кредитни изложености од над 10% до 20% од сопствените средства на Банката ги одобрува Одборот за управување со ризици, додека кредитни изложености над 20% од сопствените средства ги одобрува Надзорниот Одбор. Одделните сектори за кредитирање на Банката (Сектор за работа со правни лица, Сектор за работа со физички лица, Служба за администрација и евиденцијата на пласмани, Секторот за управување со ризици) се одговорни за контрола на кредитниот ризик на Банката, вклучувајќи:

- *Изготвување на кредитни политики* вклучувајќи ги барањата за покриеност на изложеноста со обезбедување, процена на кредитната способност на барателот на кредит, класификација според ризична категорија и известување, потребна документација и правни процедури, како и усогласеност со законските барања.
- *Контрола и процена на кредитниот ризик.* Дирекциите за кредитирање и управување со ризици ги следат сите кредитни изложености во однос на воспоставените лимити, пред да бидат одобрени на клиентите.
- *Следење на концентрацијата на изложеноста* по географски и индустриски сегменти (за кредити и побарувања), и по издавач, оценка од институции за кредитен рејтинг, ликвидност на пазарот и земја (за вложувања).
- *Класификација на кредитната изложеност на Банката* според степенот на ризик од финансиска загуба со која се соочува Банката и фокусирање на управувањето со ризиците. Системот за класификација се користи при одредување на тоа дали е потребна загуба за општетување. Тековната класификација на Банката се состои од шест степен кои ги рефлектираат различните нивоа на ризик и расположливото обезбедување.
- *Следење на усогласеноста* со утврдените лимити, вклучувајќи ги тие за ризик на земјата и типови производи. Редовно се доставуваат извештаи за кредитната изложеност, класификацијата и посебната резерва до Одборот за управување со ризик и соодветно на тоа се преземаат корективни акции.

Службите за кредитирање се должни да ги имплементираат и следат кредитните политики и процедури на Банката. Тие во соработка со Секторот за Управување со ризици се одговорни и за квалитетот на кредитното портфолио, како и за надгледување и контрола на сите кредитни ризици.

Внатрешната Ревизија врши редовни контроли на работењето на службите за кредитирање.

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2023 година
Управување со ризици (продолжува)

Кредитен ризик (продолжува)

Оштетени кредити, други побарувања и хартии од вредност

Оштетени кредити, други побарувања и хартии од вредност за коишто Банката одреди дека е веројатно да не се наплати целата достасана главница и камата според договорните услови на договорот за кредит / хартии од вредност. Овие средства се класификувани од А до Д ризична категорија според интерниот систем за класификација на кредитен ризик на Банката.

Достасани, но не оштетени кредити, други побарувања и хартии од вредност

Кредитите, другите побарувања и хартиите од вредност кај кои договорната камата и главница се достасани, со доцнење до 30 дена, но Банката верува дека не е соодветно да се пресмета загуба поради оштетување, поради износот на расположливото обезбедување со првокласни инструменти во согласност со Одлуката.

Исправка на вредност

Банката пресметува исправка на вредност која претставува процена на настанатите загуби поради оштетување во кредитното портфолио. Главни компоненти на оваа исправка на вредност е специфичната исправка на вредност која се однесува на индивидуално значајните изложености и групна исправка на вредност за портфолио за мали кредити и за група на слични финансиски средства за кои поединечна исправка на вредноста не може да се определи или не е определена.

Политика на отпис

Банката отпишува износ на кредит / хартија од вредност (и соодветната исправка на вредност) кога Надзорниот Одбор ќе одреди дека кредитот / хартиите од вредност се ненаплативи. Одлуката се донесува по разгледување на информации како значајни промени во финансиската позиција на должникот / издавачот на хартиите од вредност, доколку должникот / издавачот не е во можност да ги подмири своите обврски, или дека износот од реализација на обезбедувањето нема да биде доволен да се подмири целата изложеност. Банката врши отпис на износ на кредит / хартија од вредност (и соодветната исправка на вредност) откако врз основа на правосилна судска одлука се исцрпени сите можности за наплата на истите. Исто така, Банката врши отпис на одредени побарувања и без правосилна судска одлука, доколку постојат недвосмислени докази за неможност за наплата на истите.

Банката врши еднократно отпишување на долговите по основ потрошувачки кредити на кредитокорисници за кои има добиено акт од Министерот за финансии за стекнување на право на даночен кредит и врз основа на Акт за остварување на правото на еднократен отпис на долгот од Комисијата за постапување по барањата за еднократно отпишување на долговите на граѓаните во согласност со Законот за еднократно отпишување на долговите на граѓаните. Еднократен отпис се врши со бришење на долгот на должникот од евиденцијата на Банката. Врз основа на добиеното Решение од Министерството за финансии, Банката користи даночен кредит од 10% од отпишаниот долг во Даночната пријава за данок од добивка во соодветниот период кога е отпишан долгот.

Банката врши отпис и на кредитната изложеност доколку се поминати две години од датумот кога банката изврши исправка на вредноста, односно издвоила посебна резерва од 100% согласно Одлуката за изменување и дополнување на Одлуката за управување со кредитен ризик (Службен весник на РМ бр. 149/18; Службен весник на РСМ 76/20; 116/20 и 83/22).

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2023 година
Управување со ризици (продолжува)

Кредитен ризик (продолжува)

Банката има обезбедување за кредитите и побарувањата на клиенти во форма на хипотека, залог на подвижен предмет, залог на хартии од вредност, паричен депозит, залог на акции, гаранции, административни забрани и согласности, други регистрирани залози и гаранции. Процената на објективната вредност е врз основа на вредноста на обезбедувањето во моментот на позајмување.

Во согласност со Кредитната политика на Банката, во зависност од понуденото обезбедување, кредитите се делат на:

- Кредити со хипотека на недвижен имот
- Кредити со залог на подвижен предмет
- Ломбардни со залог на хартии од вредност
- Кредити со залог на акции
- Кредити со гаранција од трети лица
- Кредити со административна забрана
- Кредити покриени со паричен депозит
- Други видови, вклучувајќи права врз материјални или нематеријални активи со утврдена цена.

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2018 година
Управување со ризици (продолжува)

Кредитен ризик (продолжува)

А. Анализа на вкупната изложеност на кредитен ризик

во илјади денари	Кредити на и побарувања од банки		Кредити на и побарувања од други комитенти		Вложувања во финансиски средства расположливи за продажба		Вложувања во финансиски средства кои се чуваат до доспевање		Парични средства и парични еквиваленти		Побарувања за провизии и надомести		Останати побарувања		Вонбилансни изложености		Вкупно	
	2023	2022	2023	2022	2023	2022	2023	2022	2023	2022	2023	2022	2023	2022	2023	2022	2023	2022
Изложеност на кредитен ризик, класификувана во Групата 1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Сметководствена вредност, пред исправка на вредноста/ посебна резерва	-	-	5.256.783	6.468.158	-	-	1.659.662	1.181.506	2.068.618	1.440.883	2.261	3.283	12.687	226.717	495.005	613.628	9.495.016	9.934.175
(Исправка на вредноста и посебна резерва)	-	-	(43.227)	(56.518)	-	-	-	-	(1.028)	(1.061)	(19)	(34)	(81)	(48)	(3.242)	(4.296)	(47.597)	(61.958)
Сметководствена вредност, намалена за исправката на вредноста и посебната резерва	-	-	5.213.556	6.411.641	-	-	1.659.662	1.181.506	2.067.590	1.439.821	2.242	3.249	12.606	226.668	491.763	609.332	9.447.419	9.872.218
Изложеност на кредитен ризик, класификувана во Групата 2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Сметководствена вредност, пред исправка на вредноста/ посебна резерва	-	-	552.435	654.431	-	-	-	-	-	-	1.311	1.536	357	250	2.300	18.141	556.403	674.358
(Исправка на вредноста и посебна резерва)	-	-	(83.840)	(55.609)	-	-	-	-	-	-	(268)	(214)	(63)	(38)	(227)	(2.139)	84.397	(58.000)
Сметководствена вредност, намалена за исправката на вредноста и посебната резерва	-	-	468.595	598.822	-	-	-	-	-	-	1.043	1.323	420	212	2.073	16.001	472.006	616.358
Изложеност на кредитен ризик, класификувана во Групата 3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Сметководствена вредност, пред исправка на вредноста/ посебна резерва	-	-	526.548	326.177	-	-	-	-	-	-	5.489	4.313	5.276	3.888	3.192	6.835	540.504	341.214
(Исправка на вредноста и посебна резерва)	-	-	(403.373)	(247.321)	-	-	-	-	-	-	(4.483)	(3.715)	(5,069)	(2.208)	(1.107)	(2.051)	414.032	(255.295)

СТОПАНСКА БАНКА а.д. Битола

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
 Со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2023 година
 Управување со ризици (продолжува)

Сметководствена
 вредност, намалена
 за исправката на
 вредноста и
 посебната резерва

-	-	123.175	78.856	-	-	-	-	-	-	1.006	598	206	1.681	2.085	4.785	126.472	85.919
---	---	---------	--------	---	---	---	---	---	---	-------	-----	-----	-------	-------	-------	---------	--------

Вкупна
 сметководствена
 вредност на
 побарувања со
 кредитен ризик
 пред исправката на
 вредноста и
 посебната резерва

-	-	6.335.766	7.448.767	-	-	1.659.662	1.181.506	2.068.618	1.440.883	9.062	9.133	18.319	230.855	500.496	638.604	10.591.923	10.949.747
---	---	-----------	-----------	---	---	-----------	-----------	-----------	-----------	-------	-------	--------	---------	---------	---------	------------	------------

(Вкупна исправка
 на вредноста и
 посебна резерва)

-	-	(530.439)	(359.448)	-	-	-	-	(1.028)	(1.061)	(4.770)	(3.963)	(5.214)	(2.294)	(4.575)	(8.486)	(546.026)	(375.252)
---	---	-----------	-----------	---	---	---	---	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	-----------	-----------

Вкупна
 сметководствена
 вредност на
 побарувања со
 кредитен ризик
 намалена за
 исправката на
 вредноста и
 посебната резерва

-	-	5.805.326	7.089.318	-	-	1.659.662	1.181.506	2.067.590	1.439.821	4.291	5.169	13.106	228.561	495.921	630.118	10.045.897	10.574.495
---	---	-----------	-----------	---	---	-----------	-----------	-----------	-----------	-------	-------	--------	---------	---------	---------	------------	------------

СТОПАНСКА БАНКА а.д. Битола

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2023 година
Управување со ризици (продолжува)

Кредитен ризик (продолжува)

Процената на објективната вредност на обезбедувањето и други зголемувања на обезбедувањата за финансиските средства се прикажани во следната табела:

Б. Вредност на обезбедувањето (објективна вредност) земена за заштита на кредитниот ризик

	Кредити на и побарувања од банки		Кредити на и побарувања од други комитенти		Вложувања во финансиски средства расположливи за продажба		Вложувања во финансиски средства кои се чуваат до доспевање		Парични средства и парични еквиваленти		Останати побарувања		Вонбилансни изложености		Вкупно		
	2023	2022	2023	2022	2023	2022	2023	2022	2023	2022	2023	2022	2023	2022	2023	2022	
<i>во илјади денари</i>																	
<i>Вредност на обезбедувањето на кредитната изложеност</i>																	
Првокласни инструменти за обезбедување																	
парични депозити (во депо и/или ограничени на сметки во банката)	-	-	369.842	412.208	-	-	-	-	-	-	-	-	3.332	14.023	373.174	426.231	
државни хартии од вредност	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
државни безусловни гаранции	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
банкарски гаранции	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	17	-	-	1	17
Гаранции од друштва за осигурување и полиси за осигурување	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Корпоративни гаранции (освен банкарски и од друштва за осигурување)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Гаранции од физички лица	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Залог на недвижен имот																	
имот за сопствена употреба (станови, куќи)	-	-	4.141.611	4.343.156	-	-	-	-	-	-	-	13.010	10.710	58.696	234.773	4.213.317	4.588.639
имот за вршење дејност	-	-	4.473.455	5.594.861	-	-	-	-	-	-	-	27.756	22.456	140.916	273.884	4.642.127	5.891.201
Залог на подвижен имот	-	-	958.371	1.565.802	-	-	-	-	-	-	-	28.001	1.632	23.201	17.147	1.009.573	1.584.582
Останати видови на обезбедување	-	-	633.059	962.624	-	-	-	-	-	-	-	6.427	321	87.650	61.460	727.136	1.024.405
Вкупна вредност на обезбедувањето на кредитната изложеност	-	-	10.576.338	12.878.651	-	-	-	-	-	-	-	75.195	35.136	313.794	601.287	10.965.327	13.515.075

СТОПАНСКА БАНКА а.д. Битола

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2023 година
Управување со ризици (продолжува)

Кредитен ризик (продолжува)

В. Концентрација на кредитниот ризик по сектори и дејности

Следната табела дава преглед на изложеноста на Банката на кредитен ризик според евидентираниите износи, категоризирани по индустриски сектори со состојба на 31 декември 2023 и 2022 година:

во илјади денари	Кредити на и побарувања од банки		Кредити на и побарувања од други комитенти		Вложувања во финансиски средства расположливи за продажба		Вложувања во финансиски средства кои се чуваат до доспевање		Парични средства и парични еквиваленти		Побарувања за провизии и надомести		Останати побарувања		Вонбилансни изложености		Вкупно	
	2023	2022	2023	2022	2023	2022	2023	2022	2023	2022	2023	2022	2023	2022	2023	2022	2023	2022
Нерезиденти	-	-	31.601	31.443	-	-	-	-	450.520	453.297	5	2	4.685	2.964	-	-	486.810	487.706
Земјоделство, шумарство и рибарство	-	-	85.610	195.288	-	-	-	-	-	-	103	128	64	52	364	6.848	86.142	202.316
Рударство и вадење на камен	-	-	3.382	12.181	-	-	-	-	-	-	1	3	-	2	-	-	3.383	12.185
Прехрамбена индустрија	-	-	256.104	379.474	-	-	-	-	-	-	17	86	-	5	3.564	723	259.685	380.288
Текстилна индустрија и производство на облека и обувки	-	-	39.879	57.050	-	-	-	-	-	-	32	26	3	-	72	380	39.986	57.456
Хемиска индустрија, производство на градежни материјали, производство и преработка на горива, фармацевтска индустрија	-	-	58.953	95.445	-	-	-	-	-	-	405	39	-	236	37.771	8.584	97.130	104.304
Производство на метали, машини, алати и опрема	-	-	59.434	47.142	-	-	-	-	-	-	22	41	57	84	4.446	4.057	63.901	51.241
Останата преработувачка индустрија	-	-	151.739	153.923	-	-	-	-	-	-	89	93	-	-	3.645	14.119	155.530	168.219
Снабдување со електрична енергија, гас, пареа и климатизација	-	-	56.831	35.681	-	-	-	-	-	-	27	319	-	-	-	16.380	56.858	52.380
Снабдување со вода, отстранување на отпадни води, управување со отпад и дејности за санација на околината	-	-	43.392	72.957	-	-	-	-	-	-	24	29	-	9	6.316	4.079	49.731	77.074
Градежништво	-	-	373.887	485.498	-	-	-	-	-	-	148	236	31	72	27.156	36.010	401.222	521.816

СТОПАНСКА БАНКА а.д. Битола

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)

Со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2023 година

Управување со ризици (продолжува)

Кредитен ризик (продолжува)

В. Концентрација на кредитниот ризик по сектори и дејности (продолжува)

	Кредити на и побарувања од банки		Кредити на и побарувања од други комитенти		Вложувања во финансиски средства расположливи за продажба 20		Вложувања во финансиски средства кои се чуваат до доспевање		Парични средства и парични еквиваленти		Побарувања за провизии и надомести		Останати побарувања		Вонбилансни изложености		Вкупно		
	2023	2022	2023	2022	2023	2022	2023	2022	2023	2022	2023	2022	2023	2022	2023	2022	2023	2022	
<i>во илјади денари</i>																			
Трговија на големо и трговија на мало; поправка на моторни возила и моторцикли	-	-	488.545	835.113	-	-	-	-	-	-	573	641	103	93	25.958	46.164	515.179	882.011	
Транспорт и складирање	-	-	219.660	390.704	-	-	-	-	-	-	300	533	15	119	27.206	31.511	247.181	422.867	
Објекти за сместување и сервисни дејности со храна	-	-	150.749	189.347	-	-	-	-	-	-	127	331	10	105	1.211	20.823	152.097	210.606	
Информации и комуникации	-	-	50.293	104.622	-	-	-	-	-	-	509	260	1	-	4.052	18.028	54.855	122.910	
Финансиски дејности и дејности на осигурување	-	-	13.155	16.983	-	-	-	-	1.617.570	986.524	31	164	2.443	1.801	1.176	15.498	1.633.874	1.020.970	
Дејности во врска со недвижен имот	-	-	37.906	46.596	-	-	-	-	-	-	23	66	-	-	-	-	37.929	46.661	
Стручни, научни и технички дејности	-	-	94.394	127.569	-	-	-	-	-	-	117	155	93	3	6.936	22.550	101.540	150.277	
Административни и помошни услужни дејности	-	-	27.342	62.215	-	-	-	-	-	-	109	84	856	985	15.893	23.854	44.200	87.138	
Јавна управа и одбрана; задолжително социјално осигурување	-	-	12.410	22.655	-	-	1.659.662	1.181.506	-	-	34	35	-	218.418	-	-	1.672.106	1.422.614	
Образование	-	-	1.740	2.904	-	-	-	-	-	-	81	85	-	-	27.945	21.918	29.765	24.907	
Дејности на здравствена и социјална заштита	-	-	16.054	17.252	-	-	-	-	-	-	34	50	-	-	643	812	16.731	18.119	
Уметност, забава и рекреација	-	-	1.968	27.042	-	-	-	-	-	-	33	33	-	-	-	15.254	2.000	42.329	
Други услужни дејности	-	-	33.473	35.072	-	-	-	-	-	-	106	95	4	455	236	3.498	33.818	39.120	

СТОПАНСКА БАНКА а.д. Битола

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2023 година
Управување со ризици (продолжува)

В. Концентрација на кредитниот ризик по сектори и дејности (продолжува)

	Кредити на и побарувања од банки		Кредити на и побарувања од други комитенти		Вложувања во финансиски средства расположливи за продажба		Вложувања во финансиски средства кои се чуваат до доспевање		Парични средства и парични еквиваленти		Побарувања за провизии и надомести		Останати побарувања		Вонбилансни изложености		Вкупно	
	2023	2022	2023	2022	2023	2022	2023	2022	2023	2022	2023	2022	2023	2022	2023	2022	2023	2022
Дејности на домаќинствата како работодавачи; дејности на домаќинствата кои произведуваат разновидна стока и вршат различни услуги за сопствени потреби	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Дејности на екстериторијални организации и тела	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Физички лица	-	-	3.494.655	3.644.863	-	-	-	-	-	-	1.338	1.631	963	1.668	301.205	319.029	3.798.162	3.967.192
Трговци поединци и физички лица кои не се сметаат за трговци	-	-	2.261	301	-	-	-	-	-	-	4	1	3.776	1.485	36	-	6.077	1.787
Вкупно	-	-	5.805.417	7.089.318	-	-	1.659.662	1.181.506	2.067.590	1.439.821	4.291	5.198	13.106	228.561	495.880	630.118	10.045.897	10.574.495

во илјади денари

СТОПАНСКА БАНКА а.д. Битола

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2023 година
Управување со ризици (продолжува)

Кредитен ризик (продолжува)

Г. Концентрација на кредитниот ризик по географска локација

Следната табела дава преглед на изложеноста на Банката на кредитен ризик според евидентираниите износи, категоризирани по географски региони со состојба на 31 декември 2023 и 2022 година:

во илјади денари	Кредити на и побарувања од банки		Кредити на и побарувања од други комитенти		Вложувања во финансиски средства расположливи за продажба		Вложувања во финансиски средства кои се чуваат до доспевање		Парични средства и парични еквиваленти		Побарувања за провизии и надомести		Останати побарувања	Вонбилансни изложености		Вкупно		
	2023	2022	2023	2022	2023	2022	2023	2022	2023	2022	2023	2022		2023	2022	2023	2022	
Географска локација																		
Република Македонија	-	-	5.772.816	7.057.955	-	-	1.659.662	1.181.506	1.617.070	986.524	4.287	5.167	8.421	225.597	496.830	630.118	9.559.086	10.086.869
Земји-членки на Европската унија	-	-	-	-	-	-	-	-	419.167	423.431	3	-	4.685	2.964	-	-	423.854	426.395
Европа (останато)	-	-	-	-	-	-	-	-	1.318	129	-	-	-	-	-	-	1.318	129
Земји-членки на ОЕЦД (без европските земји-членки на ОЕЦД)	-	-	16.947	17.024	-	-	-	-	30.036	29.738	1	1	-	-	-	-	46.985	46.763
Останато (наведете ја поединечно изложеноста која претставува повеќе од 10% од вкупната кредитна изложеност)	-	-	14.654	14.339	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	14.654	14.340
Вкупно	-	-	5.804.417	7.089.318	-	-	1.659.662	1.181.506	2.067.590	1.439.821	4.291	5.169	13.106	228.561	496.830	630.118	10.045.897	10.574.495

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2023 година
Управување со ризици (продолжува)

2.2 Ризик на ликвидност

Ризикот на ликвидност е ризик дека Банката ќе западне во потешкотии во исполнување на своите финансиски обврски.

Управување со ризик на ликвидност

Банката при управување со ликвидноста води сметка, колку што е можно подолгорочно, секогаш да има доволно ликвидни средства за исполнување на обврските кога ќе достасаат, под нормални и вообичаени услови, без да настанат неприфатливи загуби или штета врз репутацијата на Банката.

Секторот за поддршка и финансии добива информации од другите сектори во однос на ликвидносниот профил на нивните финансиски средства и обврски како и детали за другите проектирани парични текови кои произлегуваат од идното планирано работење. Потоа, Секторот за поддршка и финансии води портфолио на краткорочни ликвидни средства, воглавно составени од краткорочни ликвидни вложувања во хартии од вредност, со цел да се одржува доволна ликвидност на Банката.

Дневната ликвидна позиција и пазарните услови редовно се следат. Сите политики и процедури за ликвидноста се предмет на разгледување и одобрување од Одборот за управување со ризици. Дневните извештаи за ликвидност ја покриваат ликвидната позиција на Банката. Извештаите за ликвидност се доставуваат до НБРМ на месечна основа.

Изложеност на ризик на ликвидност

Банката има пристап до различни извори за финансирање. Средствата се обезбедуваат преку широк спектар на инструменти вклучувајќи депозити и акционерски капитал. Ова ја зголемува флексибилноста за финансирање, ја ограничува зависноста од поединечни извори на финансирање и ги намалува трошоците. Банката тежнее да одржува рамнотежа меѓу континуитетот во финансирањето и флексибилноста преку употреба на обврски со различен период на достасување. Банката континуирано го проценува ризикот на ликвидност со идентификување и следење на промените во финансирањето кои се потребни за исполнување на целите на работењето поставени во целокупната стратегијата на Банката.

Исто така, како дел од стратегијата за управување со ризикот на ликвидност, Банката води портфолио на високоликвидни средства.

Табелата ги прикажува недисконтираните парични текови на средствата и обврските и непризнаените преземени обврски за кредитирање на Банката, на основа на нивниот најран договорен рок на достасување. Очекуваните парични текови на овие инструменти значајно се разликуваат од договорените. На пример, депозитите по видување на клиенти се очекуваат да останат стабилни, а не да се повлечат во рок од еден месец.

Притоа, износите на 31 декември 2023 и 2022 година се презентирани на бруто основа, односно не се земени во предвид износите на акумулираната амортизација, исправката на вредноста и издвоената посебна резерва.

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2023 година
Управување со ризици (продолжува)

Ризик на ликвидност (продолжува)

Анализа според достасаноста на финансиските средства и обврски (преостаната рочност)

во илјади денари

31 декември 2023	Помалку од 1 мес. до 1 месец	Од 1 до 3 месеци од 1 до 3 месеци	Од 3 до 12 мес. од 3 до 12 месеци	Од 1 до 2 години од 1 до 2 години	Од 2 до 5 години од 2 до 5 години	Над 5 години над 5 години	Вкупно
Финансиски средства							Вкупно
Парични средства и парични еквиваленти	1.928.890	-	-	660.966	-	-	2.589.856
Средства за тргување	-	-	-	-	-	-	-
Финансиски средства по објективна вредност преку билансот на успех, определени како такви при почетното признавање	-	-	-	-	-	-	-
Дериватни средства чувани за управување со ризик	-	-	-	-	-	-	-
Кредити на и побарувања од банки	-	-	-	-	-	-	-
Кредити на и побарувања од други комитенти	260.557	297.755	1.569.536	759.097	1.345.532	2.111.676	6.344.154
Вложувања во хартии од вредност	25.302	248.060	1.411.602	-	-	-	1.684.964
Вложувања во придружени друштва	-	-	-	-	-	-	-
Побарувања за данок на добивка (тековен)	-	-	34.914	-	-	-	34.914
Останати побарувања	60.963	11	6.678	36	168	77	67.932
Заложени средства	-	-	-	-	-	-	-
Одложени даночни средства	-	-	-	-	-	-	-
Вкупно финансиски средства	2.275.711	545.827	3.022.730	1.420.098	1.345.701	2.111.753	10.721.820
Финансиски обврски							
Обврски за тргување	-	-	-	-	-	-	-
Финансиски обврски по објективна вредност преку билансот на успех, определени како такви при почетното признавање	-	-	-	-	-	-	-
Дериватни обврски чувани за управување со ризик	-	-	-	-	-	-	-
Депозити на банки	33	-	-	-	-	-	33
Депозити на други комитенти	4.595.895	322.150	2.369.865	968.645	780.730	12.227	9.049.512
Издадени должнички хартии од вредност	-	-	-	-	-	-	-
Обврски по кредити	74.750	-	55.900	62.608	87.468	38.764	319.491
Субординирани обврски	-	-	-	-	-	-	-
Обврски за данок на добивка (тековен)	-	-	-	-	-	-	-
Одложени даночни обврски	88	20	-	-	-	-	108
Останати обврски	26.923	3.219	23.199	5.128	6.516	5.663	70.648
Вкупно финансиски обврски	4.697.688	325.389	2.448.964	1.036.381	874.715	56.654	9.439.792
Вонбилансни ставки							
Вонбилансна актива	-	-	-	-	-	-	-
Вонбилансна пасива	232.245	81.863	322.434	178.195	355.845	499.537	1.670.120
Рочна неусогласеност	(2.654.222)	138.575	251.332	205.522	115.141	1.555.562	(388.092)

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2023 година
Управување со ризици (продолжува)

Ризик на ликвидност (продолжува)

Анализа според достасаноста на финансиските средства и обврски (преостаната рочност) (продолжува)

во илјади денари

31 декември 2022	Помалку од 1 мес. до 1 месец	Од 1 до 3 месеци од 1 до 3 месеци	Од 3 до 12 мес. од 3 до 12 месеци	Од 1 до 2 години од 1 до 2 години	Од 2 до 5 години од 2 до 5 години	Над 5 години над 5 години	Вкупно Вкупно
Финансиски средства							
Парични средства и парични еквиваленти	1.523.374	122.986	-	439.827	-	-	2.086.187
Средства за тргување	-	-	-	-	-	-	-
Финансиски средства по објективна вредност преку билансот на успех, определени како такви при почетното признавање	-	-	-	-	-	-	-
Дериватни средства чувани за управување со ризик	-	-	-	-	-	-	-
Кредити на и побарувања од банки	-	-	-	-	-	-	-
Кредити на и побарувања од други комитенти	345.788	351.745	1.747.282	923.966	1.725.383	2.367.394	7.461.558
Вложувања во хартии од вредност	25.307	49.943	1.131.558	-	-	-	1.206.808
Вложувања во придружени друштва	-	-	-	-	-	-	-
Побарувања за данок на добивка (тековен)	-	-	33.440	-	-	-	33.440
Останати побарувања	264.011	16	3.738	31	115	190	268.101
Заложени средства	-	-	-	-	-	-	-
Одложени даночни средства	-	-	-	-	-	-	-
Вкупно финансиски средства	2.158.481	524.690	2.916.018	1.363.823	1.725.498	2.367.584	11.056.094
Финансиски обврски							
Обврски за тргување	-	-	-	-	-	-	-
Финансиски обврски по објективна вредност преку билансот на успех, определени како такви при почетното признавање	-	-	-	-	-	-	-
Дериватни обврски чувани за управување со ризик	-	-	-	-	-	-	-
Депозити на банки	30	-	-	-	-	-	30
Депозити на други комитенти	4.529.307	434.165	2.451.454	1.259.952	606.405	31.821	9.313.105
Издадени должнички хартии од вредност	-	-	-	-	-	-	-
Обврски по кредити	101.375	-	9.549	20.112	105.457	209.324	445.817
Субординирани обврски	-	-	-	-	-	-	-
Обврски за данок на добивка (тековен)	-	-	-	-	-	-	-
Одложени даночни обврски	-	-	-	-	-	-	-
Останати обврски	12.231	3.551	26.461	7.212	10.998	10.030	70.484
Вкупно финансиски обврски	4.642.944	437.717	2.487.464	1.287.276	722.861	251.175	9.829.437
Вонбилансни ставки							
Вонбилансна актива	-	-	-	-	-	-	-
Вонбилансна пасива	169.682	108.174	352.351	225.544	278.763	652.402	1.786.917
Рочна неусогласеност	(2.654.145)	(21.201)	76.203	(148.997)	723.874	1.464.006	(560.259)

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2023 година
Управување со ризици (продолжува)

2.3 Пазарен ризик

Пазарен ризик е ризикот дека промените во пазарните цени, како промена во каматните стапки, промена во цена на капиталот, девизните курсеви и кредитните маржи (кои не се однесуваат на промена во кредитната способност на должникот / издавачот на хартии од вредност) ќе влијаат на приходот на Банката или на вредноста на поседуваните финансиски инструменти. Целта на управување со пазарен ризик е да се управува и контролира изложеноста на пазарен ризик во рамки на прифатливи параметри, со оптимизирање на повратот.

2.3.1 Изложеност на каматен ризик - портфолното кое не се чува за тргување

Банката е изложена на ризик од променливост на каматните стапки како резултат на тоа што каматоносните средства и каматоносните обврски достасуваат или нивната каматна стапка се менува во различен период или во различни износи. Во случај на средства и обврски со променливи каматни стапки, Банката е исто така изложена на основниот ризик, кој произлегува од различниот начин на менување на променливите каматни стапки, како што се на пример каматната стапка на штедните влогови на населението, ЛИБОР и различни видови на камати.

Активностите за управување со ризикот се наменети за оптимизирање на нето приходите од камати, со пазарни каматни стапки кои се конзистентни со деловните стратегии на Банката.

Активностите за управување со средствата и обврските се спроведуваат од аспект на сензитивноста на Банката на промените на каматните стапки. Генерално, Банката е осетлива на промените во средствата бидејќи за најголемиот дел на каматоносните средства и обврски Банката го задржува правото за истовремено менување на каматните стапки. Во услови кога се намалуваат каматните стапки, ќе се намалат и каматните маргини како резултат на тоа што каматните стапки на обврските ќе се намалат со понизок процент во споредба со каматните стапки на средствата. Како и да е, крајниот ефект ќе зависи од различни фактори, вклучувајќи ја стабилноста на економијата, окружувањето и стапката на инфлација.

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2023 година
Управување со ризици (продолжува)

Пазарен ризик (продолжува)

2.3.1 Анализа на чувствителноста на средствата и обврските на промени на пазарниот ризик

А. Анализа на чувствителноста на промените на пазарниот ризик на средствата и обврските

<i>во илјади денари</i>	Добивка/Загуба <i>во илјади денари</i>	Сопствени средства <i>во илјади денари</i>	Активна пондерирана според ризици <i>во илјади денари</i>	Стапка на адекватност на капиталот <i>во %</i>
2023				
Износ пред анализи на чувствителност/стрест тестови (31.12.2023)	(189.818)	1.691.663	7.688.332	22.00%
Ефекти од примена на сценарија				
Ризик од промена на девизен курс				
Сценарио 1: Денарот депрецира за 30% во однос на сите други валути	11.084	1.702.747	8.656.738	19.67%
Сценарио 2: Денарот апрецира за 30% во однос на сите други валути	(14.484)	1.677.179	6.718.464	24.96%
Сценарио 3: Повлекување на 40% од депозитите во евра на физички лица и трансформирање на истите во депозити во американски долари	(189.818)	1.691.663	8.323.053	20.33%
Ризик од промена на каматните стапки				
Ризик од промена на пазарната цена кај вложувања во сопственички хартии од вредност (наведете ги одделно различните сценарија, вклучително и основните карактеристики на сценариото)				
Комбинирани сценарија				
Сценарио 1: -Да мигрираат во полоша категорија на ризик изложеностите обезбедени со тип на обезбедување кој е најзастапен во кредитното портфолио на Банката, согласно категориите дефинирани за следење на лимити во Политиката за управување со кредитен ризик.	(823.948)	1.057.533	7.054.625	14.99%
Сценарио 2: -Да мигрираат во полоша категорија на ризик изложеностите во географските региони во кои Банката има најголема изложеност, согласно категориите дефинирани за следење на лимити во Политиката за управување со кредитен ризик.	(701.207)	1.180.274	7.176.943	16.45%
Сценарио 3: -Да мигрираат во полоша категорија на ризик изложеностите по производите во кои Банката има најголема изложеност, согласно категориите дефинирани за следење на лимити во Политиката за управување со кредитен ризик.	(510.282)	1.371.199	7.367.868	18.61%

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2023 година
Управување со ризици (продолжува)

Сценарио 4: Преминување во Б и В категории на ризик на дел од клиентите чии изложености се во најголемите 20 изложености на Банката на ниво на групација (нефинансиски изложености)	(383.967)	1.497.514	7.494.183	19.98%
Сценарио 5: Миргирање на изложеностите во полоша категорија на ризик по дејности при што се зголемува просечниот процент на исправка на дејноста; Миргирање на изложеностите во полоша категорија на ризик по дејностите во кои Банката со сосостојба на 31.12.2023 година има најголема изложеност.	(712.264)	1.169.220	7.165.889	16.32%
Сценарио 6:- Миграција на категориите В, Г и Д за 30% со истовремено намалување на категориите А и Б, под услов да не настане пласман на нови средсва односно нема нови одобрувања а со тоа и изложеноста да остане иста:	(315.398)	1.566.083	7.562.752	20.71%
Сценарио 7: Влошување на портфолиото, односно мигрирање на категориите на ризик и тоа: Од Б во В за 30%; од В во Г за 30%; Од Г во Д за 30%	(556.751)	1.324.730	7.321.399	18.09%
Сценарио 8: - Намалување на пазарната вредност на обезбедувањето на дел од побарувањата покриени со станбен и деловен простор поради што кредитните изложености би добиле 100% пондер на ризик, што би значело зголемување на активата по кредитен ризик; - Активата пондерирана по валутен ризик останува непроменета; - Активата пондерирана по оперативен ризик останува непроменета; - Сопствените средства на Банката остануваат непроменети.	(189.818)	1.691.663	9.646.922	17.54%
Сценарио 10 - Пораст на износот на кредитите класифицирани во категориите на ризик „В“, „Г“ и „Д“ за по 10%	(189.818)	1.697.315	8.656.738	19.61%
Сценарио 11 - Пораст на износот на кредитите класифицирани во категориите на ризик „В“, „Г“ и „Д“ за по 30%	(189.818)	1.686.451	8.656.738	19.48%
Сценарио 12 - Пораст на износот на кредитите класифицирани во категориите на ризик „В“, „Г“ и „Д“ за по 50%	(189.818)	1.675.587	8.656.738	19.36%

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2023 година
Управување со ризици (продолжува)

<i>во илјади денари</i>	Добивка/Загуба <i>во илјади денари</i>	Сопствени средства <i>во илјади денари</i>	Актива пондерирана според ризици <i>во илјади денари</i>	Стапка на адекватност на капиталот <i>во %</i>
2023				
Износ пред анализи на чувствителност/стрес тестови (31.12.2023)	32.773	1.842.445	8.889.557	20.73%
Ефекти од примена на сценарија				
Ризик од промена на девизен курс				
Сценарио 1: Денарот депрецира за 30% во однос на сите други валути	31.875	1.874.320	9.915.518	18.90%
Сценарио 2: Денарот апрецира за 30% во однос на сите други валути	(31.875)	1.810.570	7.863.598	23.02%
Сценарио 3: Повлекување на 40% од депозитите во евра на физички лица и трансформирање на истите во депозити во американски долари	32.773	1.842.445	9.525.693	19.34%
Ризик од промена на каматните стапки				
Ризик од промена на пазарната цена кај вложувања во сопственички хартии од вредност (наведете ги одделно различните сценарија, вклучително и основните карактеристики на сценариото)				
Комбинирани сценарија				
Сценарио 1: - Да мигрираат во полоша категорија на ризик изложеностите обезбедени со тип на обезбедување кој е најзастапен во кредитното портфолио на Банката, согласно категориите дефинирани за следење на лимити во Политиката за управување со кредитен ризик.	(600.934)	1.241.511	8.255.850	15.04%
Сценарио 2: - Да мигрираат во полоша категорија на ризик изложеностите во географските региони во кои Банката има најголема изложеност, согласно категориите дефинирани за следење на лимити во Политиката за управување со кредитен ризик.	(483.879)	1.358.566	8.372.905	16.23%
Сценарио 3: - Да мигрираат во полоша категорија на ризик изложеностите по производите во кои Банката има најголема изложеност, согласно категориите дефинирани за следење на лимити во Политиката за управување со кредитен ризик.	(360.967)	1.481.478	8.495.817	17.44%

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2023 година
Управување со ризици (продолжува)

Сценарио 4: Преминување во Б и В категории на ризик на дел од клиентите чии изложености се во најголемите 20 изложености на Банката на ниво на групација (нефинансиски изложености)	(283.181)	1.559.274	8.573.613	18.19%
Сценарио 5: Миргирање на изложеностите во полоша категорија на ризик по дејности при што се зголемува просечниот процент на исправка на дејноста; Миргирање на изложеностите во полоша категорија на ризик по дејностите во кои Банката со состојба на 31.12.2022 година има најголема изложеност.	(420.460)	1.421.985	8.436.324	16.86%
Сценарио 6:- Миграција на категориите В, Г и Д за 30% со истовремено намалување на категориите А и Б, под услов да не настане пласман на нови средсва односно нема нови одобрувања а со тоа и изложеноста да остане иста;	(39.342)	1.803.103	8.961.672	20.12%
Сценарио 7: Влошување на портфолиото, односно мигрирање на категориите на ризик и тоа: Од Б во В за 30%; од В во Г за 30%; Од Г во Д за 30%	(268.551)	1.573.894	8.588.233	18.33%
Сценарио 8: - Намалување на пазарната вредност на обезбедувањето на дел од побарувањата покриени со станбен и деловен простор поради што кредитните изложености би добиле 100% пондер на ризик, што би значело зголемување на активата по кредитен ризик; - Активата пондерирана по валутен ризик останува непроменета; - Активата пондерирана по оперативен ризик останува непроменета; - Сопствените средства на Банката остануваат непроменети.	32.773	1.842.445	9.668.349	19.06%
Сценарио 10 - Пораст на износот на кредитите класифицирани во категориите на ризик „В“, „Г“ и „Д“ за по 10%	32.773	1.872.997	9.915.518	18.89%
Сценарио 11 - Пораст на износот на кредитите класифицирани во категориите на ризик „В“, „Г“ и „Д“ за по 30%	32.773	1.870.350	9.915.518	18.86%
Сценарио 12 - Пораст на износот на кредитите класифицирани во категориите на ризик „В“, „Г“ и „Д“ за по 50%	32.773	1.867.703	9.915.518	18.84%

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2023 година
Управување со ризици (продолжува)

Пазарен ризик (продолжува)

2.3.2. Анализа на ризикот од промена на каматните стапки на финансиските средства и обврски (без средства за тргување)

А. Анализа на чувствителноста на промени на каматните стапки

Извештај за промената на економската вредност на портфолиото на банкарски активности на 31 декември 2023 година

	Позиција	Валута	Износ
1.1	Нето пондерирана позиција за валута МКД (ФКС + ВКС + ПКС)	МКД	88.692
1.2	Нето пондерирана позиција за валута ЕУР (ФКС + ВКС + ПКС)	ЕУР	(13.126)
1.3	Нето пондерирана позиција за валута МКД _к ЕУР (ФКС + ВКС + ПКС)	МКД _к ЕУР	75.932
1.4	Нето пондерирана позиција за валута останато (ФКС + ВКС + ПКС)	останато	(549)
	Вкупна пондерирана вредност- промена на економската вредност на портфолиото на банкарски активности		150.949
2	Сопствени средства		1.691.663
4	Вкупна пондерирана вредност/ сопствени средства (2/3*100)		8.92

Извештај за промената на економската вредност на портфолиото на банкарски активности на 31 декември 2022 година

	Позиција	Валута	Износ
1.1	Нето пондерирана позиција за валута МКД (ФКС + ВКС + ПКС)	МКД	98.484
1.2	Нето пондерирана позиција за валута ЕУР (ФКС + ВКС + ПКС)	ЕУР	(28.554)
1.3	Нето пондерирана позиција за валута МКД _к ЕУР (ФКС + ВКС + ПКС)	МКД _к ЕУР	82.450
1.4	Нето пондерирана позиција за валута останато (ФКС + ВКС + ПКС)	останато	(1.015)
	Вкупна пондерирана вредност- промена на економската вредност на портфолиото на банкарски активности		151.365
3	Сопствени средства		1.842.445
4	Вкупна пондерирана вредност/ сопствени средства (2/3*100)		8.22

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)

Со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2023 година

Управување со ризици (продолжува)

Пазарен ризик (продолжува)

Анализа на ризикот од промена на каматните стапки на финансиските средства и обврски (без средства за тргување) (продолжува)

Б. Анализа на усогласеноста на каматните стапки

Табелата подолу ги анализира каматноносните средства и обврски на Банката, групирани според очекуваната промена на каматните стапки на ден 31 декември 2023 и 2022 година.

<i>во илјади денари</i>							Вкупно
<i>2023 (тековна година)</i>	до 1 месец	Од 1 до 3 месеци	Од 3 до 12 мес.	Од 1 до 2 години	Од 2 до 5 години	Над 5 години	каматносни средства/ обврски
Финансиски средства							
Парични средства и парични еквиваленти	669.189	-	-	-	-	-	669.189
Финансиски средства по објективна вредност преку билансот на успех, определени како такви при почетното признавање	-	-	-	-	-	-	-
Кредити на и побарувања од банки	-	-	-	-	-	-	-
Кредити на и побарувања од други комитенти	2.482.287	95.051	1.350.736	619.091	654.047	566.312	5.767.525
Вложувања во хартии од вредност	1	-	-	-	-	-	1
Останата неспомната каматочувствителна актива	2.884	4	46	-	11	3	2.949
Вкупно каматочувствителни финансиски средства	3.154.361	95.056	1.350.782	619.091	654.058	566.315	6.439.663
Финансиски обврски							
Финансиски обврски по објективна вредност преку билансот на успех, определени како такви при почетното признавање	-	-	-	-	-	-	-
Депозити на банки	-	-	-	-	-	-	-
Депозити на други комитенти	2.446.216	315.455	2.238.564	902.132	693.447	-	6.595.814
Издадени должнички хартии од вредност	-	-	-	-	-	-	-
Обврски по кредити	148.839	-	9.770	5.745	5.281	-	169.636
Субординирани обврски и хибридни инструменти	-	-	-	-	-	-	-
Останати неспомнати каматочувствителни обврски	11.919	1.462	8.809	3.802	3.558	1.026	30.575
Вкупно каматочувствителни финансиски обврски	2.606.974	316.916	2.257.143	911.679	702.286	1.026	6.796.024
Нето билансна позиција	547.387	(221.861)	(906.361)	(292.587)	(48.229)	565.289	(356.361)
Вонбилансни каматочувствителни активни позиции	-	-	-	-	-	-	-
Вонбилансни каматочувствителни пасивни позиции	231.367	81.419	320.915	177.078	355.232	499.537	1.665.548
Нето вонбилансна позиција	(231.367)	(81.419)	(320.915)	(177.078)	(355.232)	(499.537)	(1.665.548)
Вкупна нето-позиција	316.020	(303.279)	(1.227.276)	(469.665)	(403.461)	65.752	(2.021.909)

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2023 година
Управување со ризици (продолжува)

Пазарен ризик (продолжува)

Анализа на ризикот од промена на каматните стапки на финансиските средства и обврски (без средства за тргување) (продолжува)

Б. Анализа на усогласеноста на каматните стапки (продолжува)

во илјади денари	до 1 месец	Од 1 до 3 месеци	Од 3 до 12 мес.	Од 1 до 2 години	Од 2 до 5 години	Над 5 години	Вкупно каматоносни средства/ обврски
2022 (претходна година)							
Финансиски средства							
Парични средства и парични еквиваленти	777.097	122.986	-	-	-	-	900.084
Финансиски средства по објективна вредност преку билансот на успех, определени како такви при почетното признавање	-	-	-	-	-	-	-
Кредити на и побарувања од банки	-	-	-	-	-	-	-
Кредити на и побарувања од комитенти	3.219.630	95.418	1.653.046	587.863	743.343	749.518	7.048.818
Вложувања во хартии од вредност							
Останата неспомната каматочувствителна актива	3.019	1	458	5	11	6	3.499
Вкупно каматочувствителни финансиски средства	3.999.747	218.406	1.653.505	587.867	743.354	749.524	7.952.402
Финансиски обврски							
Финансиски обврски по објективна вредност преку билансот на успех, определени како такви при почетното признавање	-	-	-	-	-	-	-
Депозити на банки	-	-	-	-	-	-	-
Депозити на други комитенти	2.859.212	428.196	1.799.195	1.187.149	478.325	8.917	6.760.995
Издадени должнички хартии од вредност	-	-	-	-	-	-	-
Обврски по кредити	99.048	-	9.549	22.196	41.174	144.218	316.184
Субординирани обврски и хибридни инструменти	-	-	-	-	-	-	-
Останати неспомнати каматочувствителни обврски	14.325	1.945	20.400	2.820	2.942	1.885	44.318
Вкупно каматочувствителни финансиски обврски	2.972.585	430.142	1.829.145	1.212.166	522.440	155.019	7.121.497
Нето-билансна позиција							
Вонбилансни каматочувствителни активни позиции	1.027.161	(211.736)	(175.640)	(624.298)	220.913	594.505	830.905
Вонбилансни каматочувствителни пасивни позиции	-	-	-	-	-	-	-
Нето-вонбилансна позиција	168.820	106.204	351.293	224.890	277.966	649.261	1.778.434
Вкупна нето позиција	(168.820)	(106.204)	(351.293)	(224.890)	(277.966)	(649.261)	(1.778.434)

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2023 година
Управување со ризици (продолжува)

Пазарен ризик (продолжува)

2.3.3 Валутен ризик

Банката се изложува на валутен ризик преку трансакциите во странска валута. Валутен ризик претставува тековен или иден ризик по добивката и капиталот на банката кој произлегува од неповолни движења на девизните курсеви. Валутниот ризик може да се подели на: 1) Трансакциски ризик кој се однесува на влијанието на негативните движења на девизните курсеви кај конкретни девизни трансакции (изложеност при тргување на девизи); 2) Ризик од конверзија (претворање) кој се однесува на променливоста на сметководствените вредности што произлегува од варијациите во девизните курсеви кои се користат при претворање на сметководствените вредности номинирани во странски валути во домашна валута; и 3) Економски девизен ризик кој се однесува на промените на конкурентската сила на Банката или на нејзините субјекти на странските пазари како резултат на големи промени на девизните курсеви.

Оценка на Банката е дека нето изложеноста се одржува на задоволително ниво преку купување и продажба на странска валута заради надоместување на краткорочни отстапувања. Денарот е врзан за еврото и монетарната проекција е дека девизниот курс на денарот во однос на еврото ќе биде стабилен.

Банката има воспоставено Политика за управување со валутниот ризик, која е усвоена од страна на Надзорниот Одбор на Банката. Во политиката се дефинирани целите и принципите на управување со валутниот ризик, ограничувањата на изложеност на Банката на валутен ризик, лимитите на изложеност на Банката на валутен ризик (врз основа на законската регулатива и интерни лимити), како и надлежностите и овластувањата во врска со активностите и управувањето со валутниот ризик.

Табелите дадени подолу ја претставуваат отворената девизна позиција на монетарните средства и обврски на Банката по одделни валути на 31 декември 2023 и 2022 година.

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2023 година
Управување со ризици (продолжува)

Пазарен ризик (продолжува) Валутен ризик (продолжува)	во илјади денари	МКД	ЕУР	УСД	Други валути	Вкупно
31 декември 2023						
Монетарни средства						
Парични средства и парични еквиваленти	1.491.965	636.207	198.494	262.162	2.588.828	
Средства за тргување	-	-	-	-	-	
Финансиски средства по објективна вредност преку билансот на успех, определени како такви при почетното признавање	-	-	-	-	-	
Дериватни средства чувани за управување со ризик	-	-	-	-	-	
Кредити и побарувања од банки	-	-	-	-	-	
Кредити и побарувања од други комитенти	3.746.661	1.996.509	56.463	5.784	5.805.415	
Вложувања во хартии од вредност	1.684.964	-	-	-	1.684.964	
Вложувања во придружени друштва	-	-	-	-	-	
Побарувања за данок на добивка (тековен)	35.023	-	-	-	35.023	
Останати побарувања	53.161	7.177	81	-	60.419	
Заложени средства	-	-	-	-	-	
Одложени даночни средства	-	-	-	-	-	
Вкупно монетарни средства	7.011.774	2.639.891	255.038	267.946	10.174.649	
Монетарни обврски						
Обврски за тргување	-	-	-	-	-	
Финансиски обврски по објективна вредност преку билансот на успех, определени како такви при почетното признавање	-	-	-	-	-	
Дериватни обврски чувани за управување со ризик	-	-	-	-	-	
Депозити на банки	9	5	-	19	33	
Депозити на други комитенти	6.079.592	2.452.331	255.791	265.372	9.053.086	
Издадени должнички хартии од вредност	-	-	-	-	-	
Обврски по кредити	163.172	158.058	-	-	321.230	
Субординирани обврски	-	-	-	-	-	
Обврски за данок на добивка (тековен)	-	-	-	-	-	
Одложени даночни обврски	-	-	-	-	-	
Останати обврски	63.012	7.615	36	-	70.663	
Вкупно монетарни обврски	6.305.785	2.618.009	255.827	265.391	9.445.012	
Нето-позиција	705.989	21.882	(789)	2.555	729.637	

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2023 година
Управување со ризици (продолжува)

Пазарен ризик (продолжува) Валутен ризик (продолжува) во илјади денари	МКД	ЕУР	УСД	Други валути	Вкупно
31 декември 2022					
Монетарни средства					
Парични средства и парични еквиваленти	1.047.858	556.730	208.330	272.208	2.085.126
Средства за тргување	-	-	-	-	-
Финансиски средства по објективна вредност преку билансот на успех, определени како такви при почетното признавање	-	-	-	-	-
Дериватни средства чувани за управување со ризик	-	-	-	-	-
Кредити и побарувања од банки	-	-	-	-	-
Кредити и побарувања од други комитенти	4.906.226	2.104.676	72.665	5.751	7.089.318
Вложувања во хартии од вредност	1.147.437	59.371	-	-	1.206.808
Вложувања во придружени друштва	-	-	-	-	-
Побарувања за данок на добивка (тековен)	33.440	-	-	-	33.440
Останати побарувања	260.020	4.825	26	-	264.871
Заложени средства	-	-	-	-	-
Одложени даночни средства	-	-	-	-	-
Вкупно монетарни средства	7.394.981	2.725.601	281.021	277.960	10.679.563
Монетарни обврски					
Обврски за тргување	-	-	-	-	-
Финансиски обврски по објективна вредност преку билансот на успех, определени како такви при почетното признавање	-	-	-	-	-
Дериватни обврски чувани за управување со ризик	-	-	-	-	-
Депозити на банки	-	-	-	-	-
Депозити на други комитенти	6.332.193	2.427.406	280.701	272.805	9.313.105
Издадени должнички хартии од вредност	-	-	-	-	-
Обврски по кредити	226.323	219.487	-	-	445.811
Субординирани обврски	-	-	-	-	-
Обврски за данок на добивка (тековен)	-	-	-	-	-
Одложени даночни обврски	-	-	-	-	-
Останати обврски	68.731	1.770	-	-	70.500
Вкупно монетарни обврски	6.627.256	2.648.665	280.701	272.825	9.829.447
Нето-позиција	767.724	76.937	320	5.135	850.116

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)

Со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2023 година

Пазарен ризик (продолжува)

2.4 Оперативен ризик

Оперативен ризик е ризик од загуба поради несоодветни или слаби процеси на интерна контрола, несоодветни лица и несоодветни или слаби системи на Банката, како и надворешни настани.

Банката има воспоставено Политика за управување со оперативниот ризик, која е усвоена од страна на Надзорниот Одбор на Банката. Во политиката се дефинирани видовите на изложеност на Банката на оперативен ризик, основните цели на политиката, прифатливото ниво на оперативен ризик, генералните насоки при управување со ризикот, информативниот систем, план за непрекинато работеење и план за вонредни услови, како и улогата на внатрешната ревизија во оценката на управувањето со оперативниот ризик на Банката.

За целите на пресметката на адекватноста на капиталот, Банката користи пристап на базичен индикатор во одредувањето на капиталот потребен за покривање на оперативниот ризик.

3 Адекватност на капиталот

Банката ги утврдува сопствените средства и адекватноста на капиталот во согласност со пропишаната Методологија за утврдување на адекватноста на капиталот од НБРМ. Согласно регулативата, активата пондерирана според кредитен ризик и капиталот потребен за покривање на оперативниот ризик се пресметуваат со примена на стандардизиран пристап.

Коефициентот на адекватноста на капиталот го покажува нивото на покриеност на ризичното работење на Банката и се пресметува како однос помеѓу сопствените средства на Банката и активата пондерирана според ризиците.

а) Сопствените средства се категорија која е во функција на утврдување на стапката на адекватноста на капиталот и на другите прудентни лимити. Сопствените средства претставуваат збир на основниот капитал и дополнителниот капитал, дефинирани во Одлуката за изменување и дополнување на Одлуката за методологијата за утврдување на адекватноста на капиталот, која стапи во сила од 1 март 2018 година. Со состојба 31 декември 2023 година Банката има само основен капитал.

б) Активата пондерирана според ризиците претставува збир на активата пондерирана според кредитниот ризик, активата пондерирана според валутниот ризик, активата пондерирана според оперативниот ризик.

- Активата пондерирана според кредитниот ризик ги содржи активните билансни и вонбилансни позиции, кои распоредени по соодветни категории на изложеност се пондерираат со соодветен пондер на ризичност во зависност од степенот на кредитен квалитет на должникот. Степенот на кредитен квалитет на должникот се утврдува врз основа на пропишаната регулатива од НБРСМ.
- Активата пондерирана според валутниот ризик се утврдува врз основа на пресметан капитал потребен за покривање на валутниот ризик, кој Банката го утврдува врз основа на износот на агрегатната девизна позиција.

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)

Со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2023 година

- Активата пондерира според оперативен ризик се утврдува врз основа на пресметан капитал потребен за покривање на оперативен ризик, кој Банката го утврдува со користење на базичен индикатор. Согласно со пристапот на базичен индикатор, капиталот потребен за покривање на оперативниот ризик се утврдува кога аритметичката средина на тригодишните позитивни износи на базичниот индикатор, ќе се помножи со 15%.

Утврдувањето на адекватноста на капиталот согласно регулативата се врши на квартална основа, меѓутоа, во зависност од интерните потреби, а во насока на ефикасно управување со ризиците од работењето, се изготвуваат и други извештаи, анализи и симулации за потенцијалните промени на стапката на адекватност на капиталот.

Банката постојано ја одржува стапката на адекватност над пропишаниот лимит од минимум 8% во однос на сопствените средства, утврден со одредбите на Законот за Банки и релевантната подзаконска регулатива. Согласно Писменото предупредување за измена на Писмено предупредување од НБРМ од 19 декември 2018 година Банката ќе одржува стапка на адекватност на капиталот не помала од 18,25%.

Со состојба на 31 декември 2023 година, сопствените средства на Банката, дефинирани во соодветните одредби на Законот за банки и Методологијата на НБРСМ, изнесуваат 1.691.663 илјади МКД, додека стапката на адекватност на капиталот, базиран на законската регулатива изнесува 22 %.

Сопствените средства и адекватноста на капиталот на Банката на 31 декември се како што следува:

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2023 година

Адекватност на капиталот (продолжува)
Извештај за стапката на адекватност на капитал

Ред. Бр.	Опис	31 декември 2023	31 декември 2022
I	Активa пoндeрирaнa спoрeд крeдитниoт ризик		
1	Активa пoндeрирaнa спoрeд крeдитниoт ризик со примeнa нa стaндaрдизирaн пристaп	6.640.800	7.876.586
2	Кaпитaл пoтрeбeн зa пoкривaњe нa крeдитниoт ризик	531.264	630.126
II	АКТИВА ПОНДЕРИРАНА СПОРЕД ВАЛУТНИОТ РИЗИК		
3	Агрeгaтнa дeвизнa пoзициjа	46.795	108.481
4	Нeтo-пoзициjа вo злaтo	-	-
5	Кaпитaл пoтрeбeн зa пoкривaњe нa вaлутниoт ризик	3.743	8.678
6	Активa пoндeрирaнa спoрeд вaлутниoт ризик	46.795	108.481
III	АКТИВА ПОНДЕРИРАНА СПОРЕД ОПЕРАТИВНИОТ РИЗИК		
7	Кaпитaл пoтрeбeн зa пoкривaњe нa oпeрaтивниoт ризик со примeнa нa пристaпoт нa бaзичeн индикaтoр	80.059	72.359
8	Кaпитaл пoтрeбeн зa пoкривaњe нa oпeрaтивниoт ризик со примeнa нa стaндaрдизирaниoт пристaп	-	-
9	Активa пoндeрирaнa спoрeд oпeрaтивниoт ризик	1.000.737	904.490
IV	АКТИВА ПОНДЕРИРАНА СПОРЕД ДРУГИТЕ РИЗИЦИ		
10	Кaпитaл пoтрeбeн зa пoкривaњe нa ризикoт oд прoмeнa нa цeнитe нa стoкитe	-	-
11	Кaпитaл пoтрeбeн зa пoкривaњe нa пaзaрнитe ризики (11.1+11.2+11.3+11.4+11.5)	-	-
11.1	Кaпитaл пoтрeбeн зa пoкривaњe нa пoзициoскиoт ризик (11.1.1+11.1.2+11.1.3+11.1.4)	-	-
11.1.1	Кaпитaл пoтрeбeн зa пoкривaњe нa спeцифичниoт ризик oд влoжувaњa вo дoлжнички инструмeнти	-	-
11.1.2	Кaпитaл пoтрeбeн зa пoкривaњe нa гeнeрaлниoт ризик oд влoжувaњa вo дoлжнички инструмeнти	-	-
11.1.3	Кaпитaл пoтрeбeн зa пoкривaњe нa спeцифичниoт ризик oд влoжувaњa вo сoпствeнички инструмeнти	-	-
11.1.4	Кaпитaл пoтрeбeн зa пoкривaњe нa гeнeрaлниoт ризик oд влoжувaњa вo сoпствeнички инструмeнти	-	-
11.2	Кaпитaл пoтрeбeн зa пoкривaњe нa ризикoт oд пoрaмнувaњe/испoрaкa	-	-
11.3	Кaпитaл пoтрeбeн зa пoкривaњe нa ризикoт oд другaтa дoгoвoрнa стpaнa	-	-
11.4	Кaпитaл пoтрeбeн зa пoкривaњe нa нaдминувaњeтo нa лимититe нa излoжeнoст	-	-
11.5	Кaпитaл пoтрeбeн зa пoкривaњe нa пaзaрнитe ризики oд пoзиции вo oпции	-	-
12	Кaпитaл пoтрeбeн зa пoкривaњe нa другитe ризики (10+11)		
13	Активa пoндeрирaнa спoрeд други ризики		
V	АКТИВА ПОНДЕРИРАНА СПОРЕД РИЗИЦИ	7.688.332	8.889.557
14	Кaпитaл пoтрeбeн зa пoкривaњe нa ризикитe	615.066	711.164
VI	СОПСТВЕНИ СРЕДСТВА	1.691.663	1.842.445
VII	АДЕКВАТНОСТ НА КАПИТАЛОТ (VI/V)	22.00	20.73

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2023 година

4 Известување според сегментите

Известувањето според сегментите се врши по оперативните сегменти на Банката, пропишани со регулативата на Народната Банка на Република Северна Македонија.

Оперативен сегмент е компонента од активностите на Банката за која што се исполнети следниве услови:

- извршува активности како резултат на кои се остваруваат приходи и настануваат трошоци;
- Надзорниот одбор на Банката ги разгледува оперативните резултати кај одделниот оперативен сегмент на редовна основа (најмалку полугодишно), со цел да се оценат остварувањата и да се донесе одлука за идните деловни активности на тој сегмент;
- достапни се одделни финансиски информации за сегментот.

Банката обелоденува информации одделно за секој значаен оперативен сегмент. Еден оперативен сегмент се оценува како значаен доколку е исполнет кој било од следниве квантитативни прагови:

- приходот на сегментот (ги вклучува и приходите од трансфери помеѓу сегментите) учествува со 10% или повеќе во вкупните приходи на Банката;
- апсолутниот износ на добивката или загубата на сегментот претставува 10% или повеќе од повисокиот апсолутен износ помеѓу: а) вкупната добивка на сите оперативни сегменти на Банката коишто прикажале добивка, или б) вкупната загуба на сите оперативни сегменти на Банката коишто прикажале загуба;
- средствата на сегментот учествуваат со 10% или повеќе во вкупните средства на Банката.

Банката има 4 известувачки сегменти, како што е опишано подолу, кои се стратешки деловни единици на Банката. Стратешките деловни единици нудат различни производи и услуги, и се управувани одделно врз основа на интерната организација и системот на известување на Банката. За секоја од стратешките деловни единици, Управниот одбор ги прегледува извештаите за внатрешното управување. Наведеното подолу ги опишува активностите на секој од известувачките сегменти на Банката:

- Корпоративно банкарство - вклучува кредити, депозити и други трансакции и состојби со корпоративните клиенти
- Работа со население - вклучува кредити, депозити и други трансакции и состојби со население
- Инвестициско банкарство - вклучува инвестициски активности на Банката
- Средства и ликвидност - задолжено за финансирање на Банката и го централизира управувањето со ризикот преку инвестирање во ликвидни средства како што се краткорочни пласмани и владини должнички хартии од вредност.

Информација во врска со резултатите од секој известувачки сегмент е дадена подолу.

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2023 година

Известување според сегменти (продолжува)

Успешноста се мери врз основа на добивката на сегментот пред оданочување. Добивката на сегментот се користи за мерење на успешноста, затоа што раководството верува дека таквите информации се најрелевантни во оценувањето на резултатите на одредени сегменти во однос на другите ентитети кои работат во оваа дејност.

Банката треба да прикаже информација за концентрацијата на нејзините деловни активности кон одделни значајни клиенти. Значаен клиент е оној од којшто Банката остварува 10% или повеќе од вкупните приходи или вкупните расходи на Банката.

Банката треба да прикаже анализа на нејзините деловни активности според географските подрачја каде што тие се извршуваат, и тоа за следниве географски подрачја:

- земји членки на Европската унија;
- други европски земји, надвор од Европската унија;
- земји надвор од Европа, членки на Организацијата за економска соработка и развој (ОЕЦД);
- други земји.

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2023 година

Известување според сегментите (продолжува)

А. Оперативни сегменти

во илјади денари	Работа со население	Корпоративно банкарство	Инвестициско банкарство	Благајна	Влож. во сопств. хв	Сите останати незначјни сегменти	Брокерско работење	Неалоцирано	Вкупно
2023									
Нето-приходи/(расходи) од камата	216.349	234.715	-	-	-	-	-	91	451.155
Нето-приходи/(расходи) од провизии и надомести	94.716	15.573	-	16.287	-	-	-	-	126.576
Нето-приходи од тргување	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Нето-приходи од други финансиски инструменти евидентирани по објективната вредност	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Останати оперативни приходи	-	-	-	-	-	-	-	45.676	45.676
Приходи реализирани помеѓу сегментите	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Вкупно приходи по сегмент	311.064	250.288		16.287				45.767	623.407
Исправка на вредноста на финансиските средства, на нето-основа		(332.658)	-	-	-	-	-	(1.824)	(334.482)
Загуба поради општетување на нефинансиските средства, на нето-основа	-	-	-	-	-	-	-	(1.778)	(1.778)
Амортизација	-	-	-	-	-	-	-	(66.755)	(66.755)
Трошоци за реструктурирање	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Трошоци за вложување во недвижности и опрема	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Останати расходи	(15.185)	-	-	-	-	-	-	(395.025)	(410.209)
Вкупно расходи по сегмент	(15.185)	(332.658)						(465.381)	(813.224)
Финансиски резултат по сегмент	295.880	(82.370)	-	16.287	-	-	-	(419.614)	(189.818)
Данок од добивка				4.248.49					
Добивка/(загуба) за финансиската година									(189.818)
Вкупна актива по сегмент	3.525.489	2.289.025	-	0		25.302	-	-	
Неалоцирана актива по сегмент								1.053.984	
Вкупна актива									11.142.290
Вкупно обврски по сегмент	6.195.373	2.857.785		321.231					
Неалоцирани обврски по сегмент								76.241	
Вкупно обврски									9.450.628

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2023 година

Известување според сегментите (продолжува)

А. Оперативни сегменти

во илјади денари	Работа со население	Корпоративно банкарство	Инвестициско банкарство	Благајна	Влож. во сопств. хв	Сите останати незначајни сегменти	Брокерска работа	Неалоцирано	Вкупно
2022									
Нето-приходи/(расходи) од камата	184.084	150.728	-	-	-	-	-	91	334.903
Нето-приходи/(расходи) од провизии и надомести	98.527	28.095	-	17.251	-	-	-	-	143.873
Нето-приходи од тргување	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Нето-приходи од други финансиски инструменти евидентирани по објективната вредност	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Останати оперативни приходи	-	-	-	-	-	-	-	62.883	62.883
Приходи реализирани помеѓу сегментите	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Вкупно приходи по сегмент	282.611	178.823	-	17.251	-	-	-	62.974	541.659
Исправка на вредноста на финансиските средства, на нето-основа	(25.542)	(45.003)	-	-	-	-	-	(6.546)	(77.091)
Загуба поради оштетување на нефинансиските средства, на нето-основа	-	-	-	-	-	-	-	12.749	12.749
Амортизација	-	-	-	-	-	-	-	(72.745)	(72.745)
Трошоци за реструктурирање	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Трошоци за вложување во недвижности и опрема	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Останати расходи	(14.283)	-	-	-	-	-	-	(357.516)	(371.799)
Вкупно расходи по сегмент	(39.285)	(45.003)	-	-	-	-	-	(424.058)	(508.886)
Финансиски резултат по сегмент	268.328	108.278	-	-	17.251	-	-	(361.083)	32.773
Данок од добивка									(2.828)
Добивка/(загуба) за финансиската година									29.945
Вкупна актива по сегмент	3.675.311	3.423.104	-	-	3.207.262	84.673	-	-	
Неалоцирана актива по сегмент								1.320.856	
Вкупна актива									11.711.206
Вкупно обврски по сегмент	5.799.487	3.513.649			445.811				
Неалоцирани обврски по сегмент								79.869	
Вкупно обврски									9.838.815

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2023 година

Известување според сегментите (продолжува)
В. Географски подрачја

		Земји членки на ЕУ	Европа (остана- ти)	Земји членки на ОЕЦД	Останато	Сите осганати незначайни географски сегменти	Неалоци- рано	Вкупно
<i>во илјади денари</i>	Република Македонија							
2023								
Вкупно приходи	623.407	-	-	-	-	-	-	623.407
Вкупна актива	6.276.459	2.561.808	40.440	479.774	1.004		1.782.805	11.142.290
2022								
Вкупно приходи	541.659	-	-	-	-	-	-	541.659
Вкупна актива	6.603.898	2.481.971	40.311	511.584	1.630	-	2.071.811	11.711.205

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)

Со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2023 година

5 Објективна вредност на финансиските средства и финансиските обврски

Објективна вредност претставува вредност за која едно средство може да биде заменето или некоја обврска подмирена под нормални комерцијални услови. Објективната вредност се одредува врз основа на процените направени од раководството, зависно од видот на средството или обврската.

Парични средства и парични еквиваленти

Сметководствената вредност на паричните средства и паричните еквиваленти соодветствува на нивната објективна вредност со оглед дека истите вклучуваат готовина, сметки во банки и депозити со краток рок на доспевање.

Кредити и побарувањата од банки и комитенти

Кредитите и побарувањата од банки и комитенти се евидентираат по амортизирана набавна вредност намалена за резервирање поради оштетување. Кредитите и побарувањата од комитенти во најголем дел се со променлива каматна стапка и нивната проценета објективна вредност се утврдува преку дисконтирање на идните проценети парични текови со примена на ефективна каматна стапка.

Вложувања во хартии од вредност

Вложувањата во хартии од вредност вклучуваат каматносни средства кои се чуваат до доспевање и средства класификувани како расположливи за продажба, кои се прикажуваат според објективна вредност. Одредувањето на објективната вредност на средствата расположливи за продажба е обелоденето подоле во оваа белешка и определена врз основа на објавената хиерархија.

Останати побарувања

Објективната вредност на останатите побарувања соодветствува на нивната сметководствена вредност со оглед на нивниот краток рок на доспевање.

Депозити

Проценетата објективна вредност на депозитите по видување, претставува износ кој треба да се исплати по видување. Објективната вредност на орочените депозити со променливи каматни стапки е приближна на нивната сметководствена вредност на денот на изготвувањето на билансот на состојба.

Останати обврски

Сметководствената вредност на обврските по кредити е приближна на нивната објективна вредност поради променливите каматни стапки и нивните промени.

Обврски по кредити

Обврските по дологорочните кредити на Банката се кредити од финансиски институции кои нудат финансиски инструменти со специфични услови, камати и доспеаност. Не постојат слични кредити на пазарот. Оттаму, каматните стапки поставени од финансиските институции се пазарни каматни стапки. Објективната вредност на овие фондови се проценува според сегашната вредност на идните парични текови, намалени за каматна стапка на денот на биланс на состојба на Банката за нови слични долгови и остатокот до доспевање. Сметководствениот износ на обврските по кредити на датумот на биланс на состојба соодветствува на нивната објективна вредност.

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2023 година

Објективна вредност на финансиските средства и обврски (продолжува)
А. Објективна вредност на финансиските средства и обврски

во илјади денафи	2023		2022	
	Сметководствена вредност	Објективна вредност	Сметководствена вредност	Објективна вредност
Финансиски средства				
Парични средства и парични еквиваленти	2.588.828	2.588.828	2.085.126	2.085.126
Средства за тргување	-	-	-	-
Финансиски средства по објективна вредност преку билансот на успех, определени како такви при почетното признавање	-	-	-	-
Дериватни средства чувани за управување со ризик	-	-	-	-
Кредити на и побарувања од банки	-	-	-	-
Кредити на и побарувања од други комитенти	5.805.417	5.805.417	7.089.318	7.089.318
Вложувања во хартии од вредност	1.684.964	1.684.964	1.206.808	1.206.808
Вложувања во придружени друштва				
Побарувања за данок на добивка (тековен)	34.914	34.914	33.440	33.440
Останати побарувања	60.419	60.419	264.871	264.871
Заложени средства				
Одложени даночни средства	-	-	-	-
Финансиски обврски				
Обврски за тргување	-	-	-	-
Финансиски обврски по објективна вредност преку билансот на успех, определени како такви при почетното признавање	-	-	-	-
Дериватни обврски чувани за управување со ризик	-	-	-	-
Депозити на банки	33	33	30	30
Депозити на други комитенти	9.053.086	9.053.086	9.313.105	9.313.105
Издадени должнички хартии од вредност	-	-	-	-
Обврски по кредити	321.231	321.231	445.811	445.811
Субординирани обврски				
Обврски за данок на добивка (тековен)	-	-	-	-
Одложени даночни обврски	108	108	-	-
Останати обврски	70.663	70.663	70.500	70.500

**Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2023 година**

Објективна вредност на финансиските средства и обврски (продолжува)

*Б. Нивоа на објективна вредност на финансиските средства и обврски, мерени по објективна вредност
Б1. Нивоа на објективна вредност на финансиските средства и обврски, мерени по објективна вредност*

Објективната вредност се определува врз основа на следнава хиерархија:

а) Ниво 1 - Котирана пазарна цена

Финансиски инструменти со котирани пазарни цени за идентични инструменти на активен пазар.

б) Ниво 2 - Техники за вреднување со користење влезни информации (инпути) коишто можат да се следат

Финансиски инструменти со котирани цени за слични инструменти на активен пазар или котирани цени за идентични или слични инструменти за кои не постои активен пазар и финансиски инструменти вреднувани со користење модели каде што можат да се следат сите значајни влезни информации (инпути).

в) Ниво 3 - Техники за вреднување со значајни влезни информации (инпути) коишто не можат да се следат

Финансиски инструменти вреднувани со користење модели каде што не можат да се следат една или повеќе значајни влезни информации (инпути).

<i>во илјади денари</i>	Белешка	Ниво 1	Ниво 2	Ниво 3	Вкупно
2023					
Финансиски средства мерени по објективна вредност		-	-	-	-
Средства за тргување	19	-	-	-	-
Финансиски средства по објективна вредност преку билансот на успех, определени како такви при почетното признавање	20	-	-	-	-
Дериватни средства чувани за управување со ризик	21	-	-	-	-
Вложувања во хартии од вредност расположливи за продажба	23.1	-	25.302	-	25.302
Вкупно		-	25.302	-	25.302
Финансиски обврски мерени по објективна вредност					-
Обврски за тргување	32	-	-	-	-
Финансиски обврски по објективна вредност преку билансот на успех, определени како такви при почетното признавање	33	-	-	-	-
Дериватни обврски чувани за управување со ризик	21	-	-	-	-
Вкупно		-	-	-	-

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)

Со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2023 година

Објективна вредност на финансиските средства и обврски (продолжува)

Б. Ниво на објективна вредност на финансиските средства и обврски, мерени по објективна вредност (продолжува)

Б1. Ниво на објективна вредност на финансиските средства и обврски, мерени по објективна вредност (продолжува)

во илјади денари 2022	Белешка	Ниво 1	Ниво 2	Ниво 3	Вкупно
Финансиски средства мерени по објективна вредност					
Средства за тргување	19	-	-	-	-
Финансиски средства по објективна вредност преку билансот на успех, определени како такви при почетното признавање	20	-	-	-	-
Дериватни средства чувани за управување со ризик	21	-	-	-	-
Вложувања во хартии од вредност расположливи за продажба	23.1	-	25.302	-	25.302
Вкупно		-	25.302	-	25.302
Финансиски обврски мерени по објективна вредност					
Обврски за тргување	32	-	-	-	-
Финансиски обврски по објективна вредност преку билансот на успех, определени како такви при почетното признавање	33	-	-	-	-
Дериватни обврски чувани за управување со ризик	21	-	-	-	-
Вкупно		-	-	-	-

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)

Со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2023 година

Објективна вредност на финансиските средства и обврски (продолжува)

Б.Нивоа на објективна вредност на финансиските средства и обврски, мерени по објективна вредност (продолжува)

Б2. Трансфери помеѓу нивоата 1 и 2 на објективната вредност

	2023		2022	
	Трансфери од Ниво 1 во Ниво 2	Трансфери од Ниво 2 во Ниво 1	Трансфери од Ниво1 во Ниво 2	Трансфери од Ниво 2 во Ниво 1
<i>во илјади денари</i>				
Финансиски средства				
мерени по објективна				
вредност				
Средства за тргување	-	-	-	-
Финансиски средства по објективна вредност преку билансот на успех, определени како такви при почетното признавање	-	-	-	-
Деривативни средства чувани за управување со ризик	-	-	-	-
Вложувања во хартии од вредност, расположливи за продажба	-	25.302	-	25.302
Вкупно	-	25.302	-	25.302
Финансиски обврски				
мерени по објективна				
вредност				
Обврски за тргување	-	-	-	-
Финансиски обврски по објективна вредност преку билансот на успех, определени како такви при почетното признавање	-	-	-	-
Деривативни обврски чувани за управување со ризик	-	-	-	-
Вкупно	-	-	-	-

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)

Со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2023 година

Објективна вредност на финансиските средства и обврски (продолжува)

Б.Нивоа на објективна вредност на финансиските средства и обврски, мерени по објективна вредност (продолжува)

Б3. Усогласување на движењата во текот на годината во објективните вредности мерени во Ниво 3

во илјади денари	Сре. за тргување	Финан.	Вложување во харт. од вредност, расположливи за продажба	Вкупно средства	Обврски за тргување	Финан.	Вкупно обврски
		сред. по обј. вред. преку билансот на успех, опред. како такви при почет. призн.				обврски по обј. вред. преку билансот на успех, опред. како такви при почет. призн.	
Состојба на 1 јануари 2022							
Добивки/(загуби) признаени во:	-	-	-	-	-	-	-
- Билансот на успех	-	-	-	-	-	-	-
- Останати добивки/(загуби) во периодот кои не се прикажуваат во Билансот на успех	-	-	-	-	-	-	-
Купувања на финансиски инструменти во периодот	-	-	-	-	-	-	-
Продадени финансиски инструменти во периодот	-	-	-	-	-	-	-
Издадени финансиски инструменти во периодот	-	-	-	-	-	-	-
Платени финансиски инструменти во периодот	-	-	-	-	-	-	-
Рекласифицирани финансиски инструменти во/(од) Ниво 3	-	-	-	-	-	-	-
Рекласифицирани во Кредити и побарувања	-	-	-	-	-	-	-
Состојба на 31 декември 2022	-	-	-	-	-	-	-
Вкуно добивки/(загуби) призн. во Билансот на успех за финанс. средства и обврски кои се чуваат на 31 декември 2022	-	-	-	-	-	-	-

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2023 година
(Сите износи се изразени во илјади денари освен доколку не е поинаку наведено)

6 Нето-приходи/(расходи) од камата

А. Структура на приходите и расходите од камата според видот на финансиските инструменти

	2023	2022
Приходи од камата		
Парични средства и парични еквиваленти	29.357	10.463
Финансиски средства по објективна вредност преку билансот на успех, определени како такви при почетното признавање	-	-
Дериватни средства чувани за управување со ризик	-	-
Кредити на и побарувања од банки	355	241
Кредити на и побарувања од комитенти	474.237	414.969
Вложувања во хартии од вредност	46.763	7.681
Останати побарувања	27.627	3.150
(Исправка на вредноста на приход од камата, на нето-основа)	(20.919)	(11.061)
Наплатени претходно отпишани камати	26.053	14.170
Вкупно приходи од камата	583.473	439.614
Расходи за камата		
Финансиски обврски по објективна вредност преку билансот на успех, определени како такви при почетното признавање	-	-
Дериватни обврски чувани за управување со ризик	-	-
Депозити на банки	135	882
Депозити на други комитенти	126.017	97.780
Издадени должнички хартии од вредност	-	-
Обврски по кредити	6.166	4.276
Субординирани обврски	-	-
Останати обврски	-	1.773
Вкупно расходи за камата	132.318	104.711
Нето- приходи(расходи) од камата	451.155	334.903

Б. Секторска анализа на приходите и расходите од камата според секторот

	2023	2022
Приходи од камата		
Нефинансиски друштва	202.246	187.908
Држава	47.835	9.340
Непрофитни институции кои им служат на домаќинствата	-	-
Банки	57.340	13.854
Останати финансиски друштва (небанкарски)	-	-
Домаќинства	270.829	225.311
Нерезиденти	91	91
(Исправка на вредноста на приход од камата, на нето-основа)	(20.919)	(11.061)
Наплатени претходно отпишани камати	26.051	14.170
Вкупно приходи од камата	583.473	439.614
Расходи за камата		
Нефинансиски друштва	8.168	6.339
Држава	6.405	1.580
Непрофитни институции кои им служат на домаќинствата	4.324	1.103
Банки	2.598	5.537
Останати финансиски друштва (небанкарски)	56.344	48.926
Домаќинства	54.479	41.227
Нерезиденти	-	-
Вкупно расходи за камата	132.318	104.711
Нето- приходи/(расходи) од камата	451.155	334.903

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
 Со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2023 година
 (Сите износи се изразени во илјади денари освен доколку не е поинаку наведено)

7 Нето-приходи/(расходи) од провизии и надомести

А. Структура на приходите и расходите од провизии и надомести според видот на финансиските активности

	2023	2022
Приходи од провизии и надомести		
Кредитирање	57.424	37.273
Платен промет		
- во земјата	107.360	72.531
- со странство	22.474	10.858
Акредитиви и гаранции	10.181	11.100
Брокерско работење	-	-
Управување со средствата	-	-
Комисиски и доверителски активности	1.781	11.447
Издавање хартии од вредност	-	-
Останато	-	-
-Провизии од Мастер Кард	-	12.163
-Приходи од Дајнерс	-	460
-Приходи од девизно работење	-	8.599
-Приходи од провизии за комунални претпријатна	69	174
Приходи од провизии за одржување неактивни депозити и трс	-	9.219
Приходи од Кроација Осигурување	1.176	1.843
Приходи од провизии од физички лица за безготовински налози	-	8.144
Приходи од членарина од дебитни картички	-	8.554
Провизија од слободни трансакции	-	4.076
-Останато	8.802	20.759
Вкупно приходи од провизии и надомести	209.267	217.200
Расходи од провизии и надомести		
Кредитирање	-	-
Платен промет		
- во земјата	81.949	72.311
- со странство	-	-
Акредитиви и гаранции	-	-
Брокерско работење	-	-
Управување со средствата	-	-
Комисиски и доверителски активности	-	-
Издавање хартии од вредност	-	-
Останато	742	1.017
Вкупно расходи од провизии и надомести	82.691	73.328
Нето- приходи/(расходи) од провизии и надомести	126.576	143.873

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
 Со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2023 година
 (Сите износи се изразени во илјади денари освен доколку не е поинаку наведено)

7 **Нето-приходи/(расходи) од провизии и надомести (продолжува)**

Б. Секторска анализа на приходите и расходите од провизии и надомести

	2023	2022
Приходи од провизии и надомести		
Нефинансиски друштва	94.749	95.906
Држава	141	193
Непрофитни институции кои им служат на домаќинствата	2.673	2.209
Банки	16.988	20.365
Останати финансиски друштва (небанкарски)	-	-
Домаќинства	87.876	91.079
Нерезиденти	6.840	7.448
Вкупно приходи од провизии и надомести	209.267	217.200
Расходи од провизии и надомести		
Нефинансиски друштва		
Држава	-	-
Непрофитни институции кои им служат на домаќинствата	7.372	5.120
Банки	-	-
Останати финансиски друштва (небанкарски)	74.577	67.191
Домаќинства	-	-
Нерезиденти	742	1.017
Вкупно расходи од провизии и надомести	82.691	73.328
Нето- приходи/(расходи) од провизии и надомести	126.576	143.873

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
 Со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2023 година
 (Сите износи се изразени во илјади денари освен доколку не е поинаку наведено)

8 Нето-приходи од тргување

	2023	2022
Средства за тргување		
Добивка/(загуба) од промените на објективната вредност на должничките хартии од вредност на нето-основа		
- реализирана	-	-
- нереализирана	-	-
Добивка/(загуба) од промените на објективната вредност на сопственичките инструменти на нето-основа		
- реализирана	-	-
- нереализирана	-	-
Приходи од дивиденда од средствата за тргување	-	-
Приходи од камата од средствата за тргување	-	-
Обврски за тргување		
Добивка/(загуба) од промените на објективната вредност на должничките хартии од вредност на нето-основа		
- реализирана	-	-
- нереализирана	-	-
Добивка/(загуба) од промените на објективната вредност на депозитите за тргување на нето-основа		
- реализирана	-	-
- нереализирана	-	-
Добивка/(загуба) од промените на објективната вредност на останатите финансиски обврски за тргување на нето-основа		
- реализирана	-	-
- нереализирана	-	-
Расходи за камата од финансиски обврски чувани за тргување	-	-
Добивка/(загуба) од промените на објективната вредност на дериватите чувани за тргување на нето-основа		
- реализирана	-	-
- нереализирана	-	-
Нето-приходи од тргување	-	-

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
 Со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2023 година
 (Сите износи се изразени во илјади денари освен доколку не е поинаку наведено)

9 **Нето-приходи од други финансиски инструменти евидентирани по објективна вредност**

	2023	2022
Финансиски средства по објективна вредност преку билансот на успех, определени како такви при почетното признавање		
Добивка/(загуба) од промените на објективната вредност на должничките хартии од вредност на нето-основа		
- реализирана	-	-
- нереализирана	-	-
Добивка/(загуба) од промените на објективната вредност на сопственичките инструменти, на нето-основа		
- реализирана	-	-
- нереализирана	-	-
Приходи од дивиденда од финансиските средства по објективна вредност преку билансот на успех	-	-
Добивка/(загуба) од промените на објективната вредност на кредитите и побарувањата по објективна вредност преку билансот на успех на нето-основа		
- реализирана	-	-
- нереализирана	-	-
Финансиски обврски по објективна вредност преку билансот на успех, определени како такви при почетното признавање		
Добивка/(загуба) од промените на објективната вредност на должничките хартии од вредност на нето-основа		
- реализирана	-	-
- нереализирана	-	-
Добивка/(загуба) од промените на објективната вредност на депозитите по објективна вредност преку билансот на успех на нето-основа		
- реализирана	-	-
- нереализирана	-	-
Добивка/(загуба) од промените на објективната вредност на обврските по кредити по објективна вредност преку билансот на успех, на нето-основа		
- реализирана	-	-
- нереализирана	-	-
Добивка/(загуба) од промените на објективната вредност на останатите финансиски обврски по објективна вредност преку билансот на успех на нето-основа		
- реализирана	-	-
- нереализирана	-	-
Добивка/(загуба) од промените на објективната вредност на дериватите чувани за управување со ризик по објективна вредност преку билансот на успех, на нето-основа		
- реализирана	-	-
- нереализирана	-	-
Нето-приходи од други финансиски инструменти евидентирани по објективната вредност	-	-

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2023 година
(Сите износи се изразени во илјади денари освен доколку не е поинаку наведено)

10 Нето-приходи/(расходи) од курсни разлики	2023	2022
Реализирани приходи/(расходи) од курсните разлики, на нето-основа	23.750	25.480
Нереализирани приходи/(расходи) од курсните разлики, на нето-основа		
- курсни разлики на исправката на вредноста на финансиските средства на нето основа	47	30
- курсни разлики на посебна резерва за вонбилансна изложеност на нето-основа	-	-
- останати курсни разлики на нето основа	(266)	(205)
Нето-приходи/(расходи) од курсните разлики	23.531	25.305

11 Останати приходи од дејноста	2023	2022
Добивка од продажбата на средствата расположливи за продажба	-	208
Дивиденда од сопственичките инструменти расположливи за продажба	1.540	558
Нето-приходи од вложувањата во подружници и придружени друштва	-	-
Капитална добивка од продажбата на:		
- недвижности и опрема	1.590	22.521
- нематеријални средства	-	-
- преземени средства врз основа на ненаплатени побарувања	3.532	-
- нетековни средства кои се чуваат за продажба и група за отуѓување	-	-
Приходи од кирини	1.364	1.388
Приходи од добиени судски спорови	4.183	-
Наплатени претходно отпишани побарувања	2.956	4.394
Ослободување на посебната резерва и резервирања за:	-	-
- потенцијални обврски врз основа на судски спорови	-	-
- пензии и други користи за вработените	-	-
- реструктурирања	-	-
- неповолни договори	-	-
- останати резервирања	-	-
Останато	-	-
Приходи по основ на договор	4.692	5.222
Приходи од надомест на штети	21	155
Други приходи	421	743
Останато	1.846	2.389
Вкупно останати приходи од дејноста	22.145	37.578

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2023 година
(Сите износи се изразени во илјади денари освен доколку не е поинаку наведено)

12 Исправка на вредноста на финансиските средства, на нето-основа

	Кредити на и побарувања од банки	Кредити на и побарувања од други комитенти	Вложувања во фин. средства располож. за продажба	Вложувања во фин. средства кои се чуваат до доспевање	Парични средства и парични еквиваленти	Побарувања за провизии и надомести	Останати побарувања	Вкупно исправка на вредноста на финансиските средства	Посебна резерва за вонбилансна изложеност	Вкупно
2023										
Исправка на вредноста на поединечна основа										
Дополнителна исправка на вредноста (Ослободување на исправката на вредноста)	-	332.658	-	-	-	3.231 (1.617)	6.043 (1.924)	341.932 (3.541)	4.111 (8.020)	346.043 (11.561)
Вкупно исправка на вредноста на финансиските средства, на нето основа	-	332.658	-	-		1.614	4.119	338.392	(3.910)	334.482
2022										
Исправка на вредноста на поединечна основа										
Дополнителна исправка на вредноста (Ослободување на исправката на вредноста)	-	117.590 (47.237)	-	-	506 (315)	3.060 (297)	2.616 (821)	123.772 (48.669)	4.793 (2.805)	128.565 (51.474)
Вкупно исправка на вредноста на финансиските средства, на нето основа	-	70.354	-	-	191	2.763	1.795	75.103	1.988	77.091

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
 Со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2023 година
 (Сите износи се изразени во илјади денари освен доколку не е поинаку наведено)

13 **Загуба поради оштетување на нефинансиските средства, на нето-основа**

	Недвижности и опрема	Нематеријални средства	Преземени средства врз основа на ненаплатени побарувања	Нетековни средства кои се чуваат за продажба и група за отуѓување	Останати нефинансиски средства	Неконтролирано учество	Вкупно
2023							
Дополнителна загуба поради оштетување (Ослободување на загубата поради оштетување)	-	-	(16.433)	-	-	-	(16.433)
	-	-	-	-	14.655	-	14.655
Вкупно загуба поради оштетување на нефинансиските средства, на нето-основа	-	-	(16.433)	-	14.655	-	(1.778)
2022							
Дополнителна загуба поради оштетување (Ослободување на загубата поради оштетување)	-	-	(23.058)	-	-	-	(23.058)
	-	-	-	-	35.807	-	35.807
Вкупно загуба поради оштетување на нефинансиските средства, на нето-основа	-	-	(23.058)	-	35.807	-	12.749

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2023 година
(Сите износи се изразени во илјади денари освен доколку не е поинаку наведено)

14 Трошоци за вработените

	2023	2022
Краткорочни користи за вработените		
- Плати	129.424	112.701
- Задолжителни придонеси за социјално и здравствено осигурување	66.968	58.211
- Краткорочни платени отсуства	-	-
- Трошоци за привремено вработување	-	-
- Удел во добивката и награди	-	465
- Немонетарни користи	-	-
	<u>196.392</u>	<u>171.377</u>
Користи по престанокот на вработувањето		
- Придонеси кон пензиските планови за дефинирани придонеси	-	-
- Користи при пензионирањето	-	-
- Зголемување на обврската за пензиски планови за дефинирани користи	-	-
- Зголемување на обврската за други долгорочни користи	-	-
- Други користи при престанокот на вработувањето	-	-
	<u>-</u>	<u>-</u>
Користи поради престанокот на вработувањето		
Плаќања на вработените врз основа на акции, подмирени со сопственички инструменти	-	-
Плаќања на вработените врз основа на акции, подмирени со парични средства	-	-
Останато	9.057	3.905
	<u>9.057</u>	<u>3.905</u>
Вкупно трошоци за вработените	<u>205.449</u>	<u>175.282</u>

15 Амортизација

	2023	2022
Амортизација на нематеријалните средства		
Интерно развиен софтвер	-	-
Купен софтвер од надворешни добавувачи	30.944	31.463
Други интерно развиени нематеријални средства	-	-
Други нематеријални средства	-	-
Вложувања во нематеријалните средства земени под закуп	-	-
	<u>30.944</u>	<u>31.463</u>
Амортизација на недвижностите и опремата		
Градежни објекти	10.227	10.616
Транспортни средства	379	1.234
Мебел и канцелариска опрема	3.798	3.971
Останата опрема	18.924	23.090
Други ставки на недвижностите и опремата	-	-
Вложувања во недвижностите и опремата земени под закуп	2.484	2.371
	<u>35.812</u>	<u>41.282</u>
Вкупно амортизација	<u>66.756</u>	<u>72.745</u>

Со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2023 година
(Сите износи се изразени во илјади денари освен доколку не е поинаку наведено)

16 Останати расходи од дејноста	2023	2022
Загуба од продажбата на средствата расположливи за продажба	-	-
Трошоци за лиценцирање на софтверот	-	-
Премии за осигурување на депозитите	15.185	14.283
Премии за осигурување на имотот и на вработените	2.737	2.760
Материјали и услуги	111.940	99.055
Административни и трошоци за маркетинг	26.111	27.573
Останати даноци и придонеси	1.913	1.537
Трошоци за кирии	26.624	27.521
Трошоци за судски спорови	1.163	1.272
Поседна резерва за вонбилансна изложеност, на нето-основа	-	-
Резервирања за пензиските и за други користи за вработените, на нето-основа	-	-
Резервирања за потенцијалните обврски врз основа на судски спорови, на нето-основа	50	820
Други резервирања, на нето-основа	-	-
Загуба од продажбата на:		
- недвижности и опрема	-	43
- нематеријални средства	-	-
- преземени средства врз основа на ненаплатени побарувања	-	-
- нетековни средства кои се чуваат за продажба и група за отуѓување	-	-
Останато	-	-
Останато- други трошоци	11.065	6.652
Останато -трошоци од девизно валутно работње	7.972	15.002
провизија за странски банки за картички		
Останато	-	-
Вкупно останати расходи од дејноста	204.760	196.517

Со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2023 година
(Сите износи се изразени во илјади денари освен доколку не е поинаку наведено)

17 **Данок на добивка**

А. Расходи/ приходи за тековен и одложен данок

	2023	2022
Тековен данок на добивка		
Расход/(приход) за тековниот данок на добивка за годината		2.828
Корекции за претходни години	-	-
Користи од претходно непризнаени даночни загуби, даночни кредити или привремени разлики од претходни години	-	-
Промени во сметководствени политики и грешки	-	-
Останато	-	-
		2.828
Одложен данок на добивка		
Одложен данок од добивка кој произлегува од привремени разлики за годината	-	-
Признавање на претходно непризнаени даночни загуби	-	-
Промени во даночната стапка	-	-
Воведување нови даноци	-	-
Користи од претходно непризнаени даночни загуби, даночни кредити или привремени разлики од претходни години	-	-
Останато	-	-
	-	-
Вкупно расходи/(поврат) на данокот на добивка		2.828
	2023	2022
Тековен данок на добивка		
Признаен во билансот на успех		2.828
Признаен во капиталот и резервите	-	-
		2.828
Одложен данок на добивка		
Признаен во билансот на успех	-	-
Признаен во капиталот и резервите	-	-
	-	-
Вкупно расходи/(поврат) на данокот на добивка		2.828

Со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2023 година
(Сите износи се изразени во илјади денари освен доколку не е поинаку наведено)

Данок на добивка (продолжува)

Б. Усогласување помеѓу просечната ефективна даночна стапка и применливата даночна стапка

	во %		во %	
	2023		2022	
Добивка/(загуба) пред оданочувањето	-	(189.818)	-	32.773
Данок од добивка согласно со применливата даночна стапка	10.00%	(18.982)	10.00%	3.277
Ефект од различни даночни стапки во други земји	-	-	-	-
Корекции за претходни години и промени во даночната стапка	-	-	-	-
Оданочен приход во странство	-	-	-	-
Расходи непризнаени за даночни цели	-4.26%	809	27.96%	916
Даночно ослободени приходи			-41.67%	(1.366)
Даночни ослободувања непризнаени во билансот на успех	-	-	-	-
Признавање на претходно непризнаени даночни загуби	-	-	-	-
Користи од претходно непризнаени даночни загуби, даночни кредити или привремени разлики од претходни години	-	-	-	-
Промени на одложенот данок	-	-	-	-
Останато	-	-	-	-
Вкупно расходи/(поврат) на данокот на добивка		(18.173)		2.828
Просечна ефективна даночна стапка			8.63%	

В. Данок на добивка од останати добивки/(загуби) во периодот кои не се прикажуваат во билансот на успех

	2023			2022		
	пред одано-чување	(расход)/поврат на данок на добивка	намалено за данок на добивка	пред одано-чување	(расход)/поврат на данок на добивка	намалено за данок на добивка
Ревалоризациска резерва за средства расположливи за продажба	-	-	-	-	-	-
Резерва за инструменти за заштита од ризикот од паричните текови	-	-	-	-	-	-
Резерва за инструменти за заштита од ризикот од нето-вложување во странско работење	-	-	-	-	-	-
Резерва од курсни разлики од вложување во странско работење	-	-	-	-	-	-
Удел во останатите добивки/(загуби) од придружените друштва кои не се прикажуваат во Билансот на успех	-	-	-	-	-	-
Останати добивки/(загуби) кои не се прикажуваат во Билансот на успех	-	-	-	-	-	-
Вкупно останати добивки/(загуби) во периодот кои не се прикажуваат во Билансот на успех	-	-	-	-	-	-

Со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2023 година
(Сите износи се изразени во илјади денари освен доколку не е поинаку наведено)

18 Парични средства и парични еквиваленти

	2023	2022
Парични средства во благајна	223.064	254.029
Сметка и депозити во НБРМ, освен задолжителни депозити во странска валута	298.123	390.821
Тековни сметки и трансакциски депозити кај странски банки	117.463	107.923
Тековни сметки и трансакциски депозити кај домашни банки	193.664	146.777
Благајнички записи со кои може да се тргува на секундарниот пазар	213.877	239.463
Државни записи со кои може да се тргува на секундарниот пазар	-	-
Орочени депозити со период на доспевање до три месеци	1.073.331	648.361
Останати краткорочни високо ликвидни средства	51	454
Побарувања врз основа на камати	495	481
(Исправка на вредноста)	(488)	(503)
Вклучено во паричните средства и паричните еквиваленти за потребите на Извештајот за паричниот тек	2.119.580	1.787.806
Задолжителни депозити во странска валута	415.801	242.068
Ограничени депозити	53.987	55.811
(Исправка на вредноста)	(540)	(558)
Вкупно	2.588.828	2.085.127

во илјади денари	тековна година 2023				претходна година 2022			
	Исправка на вредноста за Група 1	Исправка на вредноста за Група 2	Исправка на вредноста за Група 3	Вкупно исправка на вредноста	Исправка на вредноста за Група 1	Исправка на вредноста за Група 2	Исправка на вредноста за Група 3	Вкупно исправка на вредноста
Движење на исправката на вредноста								
Состојба на 1 јануари	1.061	-	-	1.061	954	-	-	954
Исправка на вредноста за годината								
дополнителна исправка на вредноста	214	-	-	214	506	-	-	506
(ослободување на исправката на вредноста)	(229)	-	-	(229)	(315)	-	-	(315)
Трансфер во:	-	-	-	-	-	-	-	-
- исправка на вредноста за Група 1	-	-	-	-	-	-	-	-
- исправка на вредноста за Група 2	-	-	-	-	-	-	-	-
- исправка на вредноста за Група 3	-	-	-	-	-	-	-	-
(Преземени средства врз основа на ненаплатени побарувања)	-	-	-	-	-	-	-	-
Ефект од курсни разлики	(18)	-	-	(18)	(84)	-	-	(84)
(Отпишани побарувања)	-	-	-	-	-	-	-	-
Состојба на 31 декември	1.028	-	-	1.028	1.061	-	-	1.061

Со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2023 година
(Сите износи се изразени во илјади денари освен доколку не е поинаку наведено)

18 Парични средства и парични еквиваленти (продолжува)

Во согласност со Одлука за задолжителна резерва донесена од страна на Народна Банка на Република Северна Македонија, стапката на задолжителна резерва на Банката изнесува 5% (2022: 5%) за обврски во домашна валута, 100% (2022: 50%) за обврски во домашна валута со валутна клаузула и 21% (2022: 19%) за обврски во странска валута. Основата на задолжителната резерва се утврдува како просек од состојбата на обврските од билансите на Банката за секој календарски ден од претходниот месец. Периодот на исполнување на задолжителната резерва е согласно индикативен календар од Народна банка на Северна Република Македонија.

На задолжителната резерва во денари во текот на 2023 и 2022 година не се пресметува камата.

На задолжителната резерва во евра се утврдува надомест по стапка еднаква на каматната стапка на расположливиот депозит преку ноќ на Европската централна банка, којашто важела на последниот ден од периодот на исполнување. Доколку просечната дневна состојба на издвоените средства на банката на девизната сметка во евра во МИПС е повисока од 5% од пресметаната задолжителна резерва во евра за целиот период на исполнување, на вишокот издвоени средства се утврдува надомест по стапка еднаква на каматната стапка на расположливиот депозит преку ноќ на Европската централна банка, којашто важела на последниот ден од периодот на исполнување, намалена за 0,15 процентни поени. Доколку утврдените стапки од ставот 2 од оваа точка се негативни, банките се должни да платат надомест на Народната банка. Со Одлука бр. 02-1364/4 од 16.1.2023 донесена од страна на Народна Банка на Република Северна Македонија, основата на задолжителната резерва од обврските на банките во домашна валута, се намалува за износот на побарувањата врз основа на новоодобрени кредити на правните лица наменети за финансирање проекти за изградба на нови објекти или за зголемување на инсталираната моќност на постојните објекти за домашно производство на електрична енергија од обновливи извори. Во текот на 2023 година, беа променети основата и стапките на задолжителна резерва во насока зголемување на стапката за обврските во странска валута прво на 20 %, а потоа на 21%. Освен тоа, се менуваат и процентот на обврски за девизна задолжителна резерва во девизи од 70% прво на 75%, а потоа на 77% и процентот на обврски за девизна задолжителна резерва во денари од 30% на 25% и потоа на 23%.

Со состојба на 31 декември 2023 година, благајничките записи издадени од НБРМ се со рок на достасување од 42 дена (2022: 35 дена) и каматни стапки во висина од годишно 6.30 % (2022: 4.75% годишно).

Со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2023 година
(Сите износи се изразени во илјади денари освен доколку не е поинаку наведено)

19 Средства за тргување

А. Структура на средствата за тргување според видот на финансискиот инструмент

	2023	2022
Хартии од вредност за тргување	-	-
Должнички хартии од вредност за тргување		
- Благајнички записи за тргување	-	-
- Државни записи за тргување	-	-
- Останати инструменти на пазарот на пари	-	-
- Обврзници издадени од државата	-	-
- Корпоративни обврзници	-	-
- Останати должнички инструменти	-	-
	-	-
Котирани	-	-
Некотирани	-	-
Сопственички инструменти за тргување		
- Сопственички инструменти издадени од банки	-	-
- Останати сопственички инструменти	-	-
	-	-
Котирани	-	-
Некотирани	-	-
Деривати за тргување		
- Договори зависни од промената на каматната стапка	-	-
- Договори зависни од промената на курсот	-	-
- Договори зависни од промената на цената на хартиите од вредност	-	-
- Други договори кои ги исполнуваат критериумите на МСФИ 9	-	-
	-	-
Вкупно средства за тргување	-	-

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2023 година
(Сите износи се изразени во илјади денари освен доколку не е поинаку наведено)

20 Финансиски средства по објективна вредност преку билансот на успех, определени како такви при почетното признавање

	2023	2022
<i>Должнички хартии од вредност</i>		
- Благајнички записи	-	-
- Државни записи	-	-
- Останати инструменти на пазарот на пари	-	-
- Обврзници издадени од државата	-	-
- Корпоративни обврзници	-	-
- Останати должнички инструменти	-	-
	-	-
Котирани	-	-
Некотирани	-	-
<i>Сопственички инструменти</i>		
- Сопственички инструменти издадени од банки	-	-
- Останати сопственички инструменти	-	-
	-	-
Котирани	-	-
Некотирани	-	-
Кредити на и побарувања од банки	-	-
Кредити на и побарувања од други комитенти	-	-
Вкупно финансиски средства по објективна вредност преку билансот на успех, определени како такви при почетното признавање	-	-

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
 Со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2023 година
 (Сите износи се изразени во илјади денари освен доколку не е поинаку наведено)

21 **Дериватни средства и обврски чувани за управување со ризик**

	2023		2022	
	Дериватни средства	(Дериватни обврски)	Дериватни средства	(Дериватни обврски)
А. Деривати за заштита од ризик/Деривати чувани за управување со ризик				
А.1 Според видот на променливата				
Деривати чувани за управување со ризик				
Договори зависни од промената на каматната стапка	-	-	-	-
Договори зависни од промената на курсот	-	-	-	-
Договори зависни од промената на цената на хартиите од вредност	-	-	-	-
Други договори кои ги исполнуваат критериумите на МСС 39	-	-	-	-
Вкупно деривати чувани за управување со ризик	-	-	-	-
А.2 Според видот на заштита од ризик				
Заштита од ризикот од објективната вредност	-	-	-	-
Заштита од ризикот од паричните текови	-	-	-	-
Заштита од ризикот од нето-вложување во странско работење	-	-	-	-
Вкупно деривати чувани за управување со ризик	-	-	-	-
Б. Вградени деривати				
Договори зависни од промената на каматната стапка	-	-	-	-
Договори зависни од промената на курсот	-	-	-	-
Договори зависни од промената на цената на хартиите од вредност	-	-	-	-
Други договори кои ги исполнуваат критериумите на МСС 39	-	-	-	-
Вкупно вградени деривати	-	-	-	-
Вкупно деривати чувани за управување со ризик	-	-	-	-

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2023 година
(Сите износи се изразени во илјади денари освен доколку не е поинаку наведено)

Кредити и побарувања (продолжува)

22.2 Кредити на и побарувања од други комитенти

А. Структура на кредитите на и побарувањата од други комитенти според видот на должникот

	2023		2022	
	краткорочни	долгорочни	краткорочни	долгорочни
Нефинансиски друштва				
- побарувања по главница	909.564	1.765.524	1.112.500	2.529.529
- побарувања врз основа на камати	19.236	-	30.899	-
Држава				
- побарувања по главница	-	12.100	248	21.800
- побарувања врз основа на камати	426	-	806	-
Непрофитни институции кои им служат на домаќинствата				
- побарувања по главница	-	4	-	2
- побарувања врз основа на камати				
Финансиски друштва, освен банки				
- побарувања по главница	18		24	-
- побарувања врз основа на камати				
Домаќинства				
- побарувања по главница				
станбени кредити	863	1.071.748	872	1.083.923
потрошувачки кредити	84.453	2.054.392	74.451	2.170.950
автомобилски кредити	469	9.031	267	10.390
хипотекарни кредити				
кредитни картички	20.292	138.986	22.308	137.659
други кредити	145.812	31.528	128.605	45.057
побарувања врз основа на камати	39.787		47.044	-
Нерезиденти, освен банки				
побарувања по главница	22.515	9.096	22.332	9.097
побарувања врз основа на камати	12		4	-
Тековна достасаност	883.099	(883.099)	989.859	(989.859)
Вкупно кредити на и побарувања од други комитенти пред исправката на вредноста	2.126.546	4.209.310	2.430.219	5.018.548
(Исправка на вредноста)	(530.439)	-	(359.429)	(19)
Вкупно кредити на и побарувања од други комитенти намалени за исправката на вредноста	1.596.107	4.209.310	2.070.790	5.018.529

Од вкупните кредити на и побарувања од други комитенти, Банката има засновано залог по договори за под-кредит одобрени од кредитните линии на ЕИБ и МСП во корист на РБСМ. Со состојба на 31 декември 2023 година, висината на заложените побарувања по главница изнесуваат 265.484 илјади МКД (2022: 344.484 илјади МКД).

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2023 година
(Сите износи се изразени во илјади денари освен доколку не е поинаку наведено)

Кредити на и побарувања од други комитенти (продолжува)

А. Структура на кредитите на и побарувањата од други комитенти според видот на должникот (продолжува)

во илјади денари	тековна година 2023				претходна година 2022			
	Исправка на вредност а за Група 1	Исправк а на вреднос та за Група 2	Исправка на вредноста за Група 3	Вкупно исправка на вредноста	Исправка на вредноста за Група 1	Исправк а на вреднос та за Група 2	Исправка на вредноста за Група 3	Вкупно исправка на вредноста
Движење на исправката на вредноста								
Состојба на 1 јануари	(497.744)	315.457	541.735	359.448	(407.219)	298.506	462.148	353.435
Исправка на вредноста за годината								
дополнителна исправка на вредноста (ослободување на исправката на вредноста)	332.658			332.658	40.924	42.323	34.344	117.591
Трансфер во:								
- исправка на вредноста за Група 1					(112.874)	-	-	(112.874)
- исправка на вредноста за Група 2					-	(11.874)	-	(11.874)
- исправка на вредноста за Група 3					-	-	124.748	124.748
(Преземени средства врз основа на ненаплатени побарувања)			(21.850)	(21.850)	-	-	(47.324)	(47.324)
Ефект од курсни разлики		29	(43)	(14)	-	-	-	-
(Отпишани побарувања)			(139.802)	(139.802)	-	-	(17.016)	(17.016)
Состојба на 31 декември	(165.086)	315.486	380.039	530.439	(497.744)	315.457	541.735	359.448

Б. Структура на кредитите на и побарувањата од други комитенти според видот на обезбедувањето

	2023	2022
(сегашна сметководствена вредност на кредитите и побарувањата)		
Првокласни инструменти за обезбедување		
- Парични депозити (во депо и/или ограничени на сметки во Банката)	292.856	330.840
- Државни хартии од вредност	-	-
- Државни безусловни гаранции	-	-
- Банкарски гаранции	24.750	33.956
Гаранции од друштва за осигурување и полиси за осигурување	-	-
Корпоративни гаранции (освен банкарски и од друштва за осигурување)	-	-
Гаранции од физички лица	-	-
Залог на недвижен имот	-	-
- Имот за сопствена употреба (станови, куќи)	1.723.432	1.842.339
- Имот за вршење дејност	1.254.527	1.762.512
Залог на подвижен имот	203.844	408.795
Останати видови обезбедување	142.974	223.589
Необезбедени	2.163.274	2.487.356
Вкупно кредити на и побарувања од други комитенти намалени за исправката на вредноста	5.805.657	7.089.387

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2023 година
(Сите износи се изразени во илјади денари освен доколку не е поинаку наведено)

23 Вложувања во хартии од вредност
23.1 Вложувања во финансиските средства расположливи за продажба

А. Структура на вложувањата во финансиски средства расположливи за продажба според видот на финансискиот инструмент

	2023	2022
Должнички хартии од вредност		
Благајнички записи	-	-
Државни записи	-	-
Останати инструменти на пазарот на пари	-	-
Обврзници издадени од државата	-	-
Корпоративни обврзници	-	-
Останати должнички инструменти	-	-
	-	-
Котирани	-	-
Некотирани	-	-
Сопственички инструменти		
Сопственички инструменти издадени од банки	-	-
Останати сопственички инструменти	25.302	25.302
	25.302	25.302
Котирани	-	-
Некотирани	25.302	25.302
Вкупно вложувања во финансиските инструменти расположливи за продажба пред исправката на вредноста	25.302	25.302

	тековна година 2023				претходна година 2022			
	Испра вка на вредн оста за Група 1	Испра вка на вредн оста за Група 2	Испра вка на вредн оста за Група 3	Вкупн о Испра вка на вредн оста	Испра вка на вредн оста за Група 1	Испра вка на вредн оста за Група 2	Испра вка на вредн оста за Група 3	Вкупн о Испра вка на вредн оста
во илјади денари								
Движење на исправката на вредноста								
Состојба на 1 јануари	2.012	-	-	2.012	2.012	-	-	2.012
Исправка на вредноста за годината	-	-	-	-	-	-	-	-
дополнителна исправка на вредноста (ослободување на исправката на вредноста)	-	-	-	-	-	-	-	-
Трансфер во:								
- исправка на вредноста за Група 1	-	-	-	-	-	-	-	-
- исправка на вредноста за Група 2	-	-	-	-	-	-	-	-
- исправка на вредноста за Група 3	-	-	-	-	-	-	-	-
(Преземени средства врз основа на ненаплатени побарувања)	-	-	-	-	-	-	-	-
Ефект од курсни разлики (Отпишани побарувања)	-	-	-	-	-	-	-	-
Состојба на 31 декември	2.012	-	-	2.012	2.012	-	-	2.012

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2023 година
(Сите износи се изразени во илјади денари освен доколку не е поинаку наведено)

23.2 Вложувања во финансиските средства кои се чуваат до достасување

	2023	2022
Должнички хартии од вредност		
Благајнички записи	-	-
Државни записи	1.659.662	1.181.506
Останати инструменти на пазарот на пари	-	-
Обврзници издадени од државата	-	-
Корпоративни обврзници	-	-
Останати должнички инструменти	-	-
	1.659.662	1.181.506
Котирани	-	-
Некотирани	1.659.662	1.181.506
Вкупно вложувања во финансиските инструменти кои се чуваат до доспевање пред исправката на вредноста	1.659.662	1.181.506
(Исправка на вредноста)		
Вкупно вложувања во финансиските инструменти кои се чуваат до доспевање намалени за исправката на вредноста	1.659.662	1.181.506

	тековна година 2023				претходна година 2022			
	Исправка на вредност за Група 1	Исправка на вредност за Група 2	Исправка на вредност за Група 3	Вкупно исправка на вредност	Исправка на вредност за Група 1	Исправка на вредност за Група 2	Исправка на вредност за Група 3	Вкупно исправка на вредност
во илјади денари								
Движење на исправката на вредноста								
Состојба на 1 јануари	-	-	-	-	-	-	-	-
Исправка на вредноста за годината	-	-	-	-	-	-	-	-
дополнителна исправка на вредноста (ослободување на исправката на вредноста)	-	-	-	-	-	-	-	-
Трансфер во:	-	-	-	-	-	-	-	-
- исправка на вредноста за Група 1	-	-	-	-	-	-	-	-
- исправка на вредноста за Група 2	-	-	-	-	-	-	-	-
- исправка на вредноста за Група 3	-	-	-	-	-	-	-	-
(Преземени средства врз основа на ненаплатени побарувања)	-	-	-	-	-	-	-	-
Ефект од курсни разлики (Отпишани побарувања)	-	-	-	-	-	-	-	-
Состојба на 31 декември	-	-	-	-	-	-	-	-

Со состојба на 31 декември 2023 година, државните записи издадени од Министерство за финансии се со рок на достасување до една година (2022: до една година) и каматни стапки во висина од 3.50%-4.25% годишно (2022: од 0.70%-3.50 %годишно).

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2023 година
(Сите износи се изразени во илјади денари освен доколку не е поинаку наведено)

24 Вложувања во подружници и во придружени друштва

А. Процент на учество на Банката во подружници и во придружени друштва

Назив на подружниците и на придружените друштва	Земја	Процент на учество во сопственоста		Процент на право на глас		во %
		2023	2022	2023	2022	
-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-

Б. Финансиски информации за придружените друштва – 100 проценти

Назив на придружените друштва	Вкупна актива	Вкупни обврски	Вкупно капитал и резерви	Приходи	Добивка/ (загуба) за финансиска година
2023	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-
2022	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2023 година
(Сите износи се изразени во илјади денари освен доколку не е поинаку наведено)

25 Останати побарувања

	2023	2022
Побарувања од купувачите	407	715
Однапред платени трошоци	37.572	26.608
Пресметани одложени приходи	-	-
Побарувања за провизии и надомести	10.152	9.164
Побарувања од вработените	771	916
Аванси за нематеријални средства	-	-
Аванси за недвижности и опрема	2.232	1.133
Останато		
-Дадени аванси –готовина НЛБ	-	-
-Побарувања по основ на дадени средства под закуп	-	-
-Сметка за краткорочно порамнување-Дајнерс	3	1
-сметка за краткорочно порамнување -Мастер карт	2.755	2.012
-времена сметка вестерн унион	-	-
-залхи на материјали и гориво	3.218	3.370
-побарувања по основ на судски такси	3.127	1.538
-аванс на пензии	-	218.418
-Останато	10.166	7.255
Вкупно останати побарувања пред исправката на вредноста	70.403	271.130
(Исправка на вредноста)	(9.984)	(6.259)
Вкупно останати побарувања намалени за исправката на вредноста	60.419	264.871

во илјади денари	тековна година 2023			Вкупно исправка на вредноста	претходна година 2022			Вкупно исправка на вредноста
	Исправка на вредноста за Група 1	Исправка на вредноста за Група 2	Исправка на вредноста за Група 3		Исправка на вредноста за Група 1	Исправка на вредноста за Група 2	Исправка на вредноста за Група 3	
Движење на исправката на вредноста								
Состојба на 1 јануари	(4.950)	(522)	11.732	6.259	(3.202)	(176)	6.750	3.372
Исправка на вредноста за годината								
дополнителна исправка на вредноста (ослободување на исправката на вредноста)	421	405	8.449	9.274	354	1.191	4.132	5.676
Трансфер во:								
- исправка на вредноста за Група 1	(289)			(289)	(1.754)	-	-	(1.754)
- исправка на вредноста за Група 2		(804)		(804)	-	(1.018)	-	(1.018)
- исправка на вредноста за Група 3			1.093	1.093	-	-	2.772	2.772
(Преземени средства врз основа на ненаплатени побарувања)			1.431	1.431	-	-	(1.061)	(1.061)
Ефект од курсни разлики (Отпишани побарувања)			(3.442)	(3.442)	-	-	(611)	(611)
Состојба на 31 декември	(5.292)	(1.708)	16.984	9.984	(4.950)	(522)	11.732	6.259

26 Заложени средства

	2023	2022
Должнички хартии од вредност	-	-
Сопственички инструменти	-	-
Вкупно заложени средства	-	-

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2023 година
(Сите износи се изразени во илјади денари освен доколку не е поинаку наведено)

27 Преземени средства врз основа на ненаплатени побарувања

	Земјиште	Градежни објекти	Опрема	Станбени објекти и станови	Други вредности	Вкупно
Почетна сметководствена вредност						
Состојба на 1 јануари 2022	5.196	116.275	4.215	12.644	11.590	149.920
преземени во текот на годината (продадени во текот на годината)	56.176 (5.489)	(21.121) (23.647)	4.417 (3.956)	51.188 (60.549)	6.512 -	97.172 (93.640)
(пренос во сопствени средства)	-	-	-	-	-	-
Трансфер	-	-	-	-	-	-
Состојба на 31 декември 2022	55.883	71.507	4.676	3.284	18.102	153.452
Состојба на 1 јануари 2023	55.883	71.507	4.676	3.284	18.102	153.452
преземени во текот на годината (продадени во текот на годината)	15.818 (12.308)	- (11.668)	664 (90)	16.206	-	32.688 (24.068)
(пренос во сопствени средства)	-	-	-	-	-	-
трансфер	-	-	-	-	-	-
Состојба на 31 декември 2023	59.393	59.839	5.249	19.490	18.102	162.073
Оштетување						
Состојба на 1 јануари 2022	1.700	23.764	843	3.054	640	30.001
Загуба поради оштетување во текот на годината	19.956	6.510	1.286	12.606	5.045	45.403
(продадени во текот на годината)	(1.406)	(5.446)	(946)	(14.058)	-	(21.856)
(пренос во сопствени средства)	-	-	-	-	-	-
Останати преноси	-	-	-	-	-	-
Состојба на 31 декември 2022	20.250	24.828	1.183	1.602	5.685	53.548
Состојба на 1 јануари 2023	20.250	24.828	1.183	1.602	5.685	53.548
Загуба поради оштетување во текот на годината	10.290	7.980	832	3.577	293	22.972
(продадени во текот на годината)	(2.462)	(2.843)	(18)	-	-	(5.323)
(пренос во сопствени средства)	-	-	-	-	-	-
Останати преноси	-	-	-	-	-	-
Состојба на 31 декември 2023	28.078	29.963	1.997	5.180	5.978	71.197
Сегашна сметководствена вредност						
на 1 јануари 2022	3.495	92.511	3.372	9.590	10.950	119.919
на 31 декември 2022	35.633	46.679	3.493	1.682	12.418	99.904
На 31 декември 2023	31.315	29.874	3.252	14.310	12.124	90.876

Со состојба на 31 декември 2023 година, преземените средства на Банката врз основа на ненаплатени побарувања се со вкупна сегашна сметководствена вредност 90.876 илјади МКД (2022: 99.904 илјади МКД). Нивната објективна вредност, утврдена од страна на овластени проценители на имот, на 31 декември 2023 година изнесува 90.876 илјади МКД (2022: 152.372 илјади МКД).

Мерењето на објективната вредност на преземени средства врз основа на ненаплатени побарувања е категоризирано во Ниво 3 во согласност со инпутите од употребената техника навреднување.

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2023 година
(Сите износи се изразени во илјади денари освен доколку не е поинаку наведено)

28 Нематеријални средства

На ден 31 декември 2023 година, нематеријалните средства во целост се состојат од купен софтвер од надворешни добавувачи. Промените во евидентираната вредност за разгледуваните периоди е како што следи:

А. Усогласување на сегашната сметководствена вредност

	Интерно развиен софтвер	Купен софтвер од надворешни добавувачи	Други интерно развиени нематерија- лни средства	Други нематерија- лни средства	Вложувања во нематеријални средства земени под закуп	Неконтроли- рано учество	Вкупно
Состојба на 1 јануари 2022	-	200.822	-	14.369	-	-	215.191
зголемувања преку нови набавки	-	48.005	-	38.018	-	-	86.023
зголемувања преку интерен развој	-	-	-	-	-	-	-
зголемувања преку деловни комбинации	-	-	-	-	-	-	-
(отуѓување и расходување)	-	-	-	-	-	-	-
(отуѓувања преку деловни комбинации)	-	-	-	-	-	-	-
(пренос во нетековни средства кои се чуваат за продажба)	-	-	-	-	-	-	-
пренос од недвижности и опрема во подготовка	-	-	-	-	-	-	-
Останати преноси	-	-	-	(48.005)	-	-	(48.005)
Состојба на 31 декември 2022	-	248.827	-	4.382	-	-	253.209
Состојба на 1 јануари 2023	-	248.827	-	4.382	-	-	253.209
зголемувања преку нови набавки	-	6.371	-	4.485	-	-	10.856
зголемувања преку интерен развој	-	-	-	-	-	-	-
зголемувања преку деловни комбинации	-	-	-	-	-	-	-
(отуѓување и расходување)	-	-	-	-	-	-	-
(отуѓувања преку деловни комбинации)	-	-	-	-	-	-	-
(пренос во нетековни средства кои се чуваат за продажба)	-	-	-	-	-	-	-
пренос од недвижности и опрема во подготовка	-	-	-	-	-	-	-
Останати преноси	-	-	-	(6.371)	-	-	(6.371)
Состојба на 31 декември 2023	-	225.198	-	2.496	-	-	257.694

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2023 година
(Сите износи се изразени во илјади денари освен доколку не е поинаку наведено)

Нематеријални средства (продолжува)

А. Усогласување на сегашната сметководствена вредност (продолжува)

	Интерно развиен софтвер	Купен софтвер од надворешни добавувачи	Други интерно развиени нематерија- лни средства	Други нематеријал- ни средства	Вложувања во нематеријални средства земено под закуп	Неконтроли- рано учество	Вкупно
Амортизација и оштетување							
Состојба на 1 јануари 2022	-	142.543	-	-	-	-	142.543
амортизација за годината	-	31.463	-	-	-	-	31.463
загуба поради оштетување во текот на годината	-	-	-	-	-	-	-
(ослободување на загубата поради оштетување во текот на годината) (отуѓување и расходување)	-	-	-	-	-	-	-
Состојба на 31 декември 2022		174.006					174.006
Состојба на 1 јануари 2023	-	174.006	-	-	-	-	174.006
амортизација за годината	-	30.944	-	-	-	-	30.944
загуба поради оштетување во текот на годината	-	-	-	-	-	-	-
(ослободување на загубата поради оштетување во текот на годината) (отуѓување и расходување)	-	-	-	-	-	-	-
Состојба на 31 декември 2023	-	204.950	-	-	-	-	204.950
Сегашна сметководствена вредност							
на 1 јануари 2022	-	58.279	-	14.369	-	-	72.648
на 31 декември 2022	-	74.821		4.382			79.203
На 31 декември 2023	-	50.248		2.496			52.744

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)

Со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2023 година

(Сите износи се изразени во илјади денари освен доколку не е поинаку наведено)

Нематеријални средства (продолжува)

Б. Сметководствена вредност на нематеријалните средства каде што постои ограничување на сопственоста и/или се заложени како обезбедување за обврските на Банката

	Интерно развиен софтвер	Купен софтвер од надворешни добавувачи	Други интерно развиени нема- теријални с-ва	Други нематеријални средства	Нематеријални средства во подготовка	Вложувања во нематеријалните средства земен под закуп	Вкупно
Сегашна сметководствена вредност на:							
На 31 декември 2022	-	-	-	-	-	-	-
На 31 декември 2023	-	-	-	-	-	-	-

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2023 година
(Сите износи се изразени во илјади денари освен доколку не е поинаку наведено)

29 Недвижности и опрема

А. Усогласување на сегашната сметководствена вредност

	Земјиште	Градежни објекти	Транспортни средства	Мебел и канцелар. опрема	Останата опрема	Други ставки на недвижностите и опремата	Недвижности и опрема во подготовка	Вложување во недвижности- те и опремата земени под закуп	Вкупно
Набавна вредност									
Состојба на 1 јануари 2022	563	439.461	16.030	46.991	154.355	111	504.901	33.272	1.195.684
Зголемувања	-	909	-	1.257	36.941	-	40.878	2.141	82.126
зголемувања преку деловни комбинации	-	-	-	-	-	-	-	-	-
(отуѓување и расходување)	-	(29.101)	-	(1.202)	(2.657)	-	-	-	(32.960)
(отуѓувања преку деловни комбинации)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
(пренос во нетековни средства кои се чуваат за продажба)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
пренос од нетековни средства кои се чуваат за продажба	-	-	-	-	-	-	-	-	-
останати преноси	-	-	-	-	-	-	(40.878)	(16)	(40.894)
Состојба на 31 декември 2022	563	411.268	16.030	47.046	188.639	111	504.901	35.397	1.203.956
Состојба на 1 јануари 2023	563	411.268	16.030	47.046	188.639	111	504.901	35.397	1.203.956
Зголемувања	-	209	4.063	955	652	-	7.987	2.175	16.041
зголемувања преку деловни комбинации	-	-	-	-	-	-	-	-	-
(отуѓување и расходување)	-	(1.270)	(2.266)	-	(41)	-	-	-	(3.577)
(отуѓувања преку деловни комбинации)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
(пренос во нетековни средства кои се чуваат за продажба)	-	-	-	-	-	-	(8.610)	-	(8.610)
пренос од нетековни средства кои се чуваат за продажба	-	-	-	-	-	-	-	-	-
останати преноси	-	-	-	-	-	-	(7.950)	-	(7.950)
Состојба на 31 декември 2023	563	410.207	17.827	48.001	189.250	111	496.328	37.572	1.199.859

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2023 година
(Сите износи се изразени во илјади денари освен доколку не е поинаку наведено)

Недвижности и опрема (продолжува)
А. Усогласување на сегашната сметководствена вредност(продолжува)

	Земјинште	Градежни објекти	Транспортни средства	Мебел и канцелар. Опрема	Останата опрема	Други ставки на недвижностите и опремата	Недвижности и опрема во подготовка	Вложување во недвижности- те и опремата земени под закуп	Вкупно
Амортизација и оштетување									
Состојба на 1 јануари 2022	-	150.956	14.740	28.034	104.213	-	-	17.905	315.848
амортизација за годината	-	10.617	1.234	3.971	23.090	-	-	2.370	41.282
загуба поради оштетување во текот на годината	-	-	-	-	-	-	-	-	-
(ослободување на загубата поради оштетување во текот на годината)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
(отуѓување и расходување)	-	(1.835)	-	(1.202)	(2.657)	-	-	(16)	(5.710)
(пренос во нетековни средства кои се чуваат за продажба)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
пренос од нетековни средства кои се чуваат за продажба	-	-	-	-	-	-	-	-	-
останати преноси	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Состојба на 31 декември 2022	-	159.738	15.974	30.803	124.646	-	-	20.259	351.419
Состојба на 1 јануари 2023	-	159.738	15.974	30.803	124.646	-	-	20.259	351.419
амортизација за годината	-	159.738	15.974	30.803	124.646	-	-	20.259	351.419
загуба поради оштетување во текот на годината	-	10.227	379	3.798	18.880	-	-	2.526	35.811
(ослободување на загубата поради оштетување во текот на годината)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
(отуѓување и расходување)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
(пренос во нетековни средства кои се чуваат за продажба)	-	(344)	(2.266)	-	(41)	-	-	-	(2.651)
пренос од нетековни средства кои се чуваат за продажба	-	-	-	-	-	-	-	-	-
останати преноси	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Состојба на 31 декември 2023	-	169.621	14.087	34.602	143.485	-	-	22.785	384.580
Сегашна сметководствена вредност									
на 1 јануари 2022	563	288.505	1.290	18.958	50.142	111	504.901	15.367	879.837
на 31 декември 2022	563	251.531	56	16.243	63.993	111	504.901	15.138	852.536
на 31 декември 2023	563	240.586	3.740	13.400	45.765	111	496.328	14.786	815.279

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2023 година
(Сите износи се изразени во илјади денари освен доколку не е поинаку наведено)

30	Тековни и одложени даночни средства и обврски		
30.1	Тековни даночни средства и тековни даночни обврски		
		2023	2022
	Побарувања за данок на добивка (тековен)		33.440
	Обврски за данок на добивка (тековен)		-

30.2 Одложени даночни средства и одложени даночни обврски

А. Признаени одложени даночни средства и одложени даночни обврски

	2023		2022			
	Одложени даночни средства	(Одложени даночни обврски)	на нето- основа	Одложени даночни средства	(Одложени даночни обврски)	на нето- основа
Дериватни средства чувани за управување со ризик	-	-	-	-	-	-
Кредити на и побарувања од банки	-	-	-	-	-	-
Кредити на и побарувања од други комитенти	-	-	-	-	-	-
Вложувања во хартии од вредност	-	-	-	-	-	-
Нематеријални средства	-	-	-	-	-	-
Недвижности и опрема	-	-	-	-	-	-
Останати побарувања	-	-	-	-	-	-
Дериватни обврски чувани за управување со ризик	-	-	-	-	-	-
Останати обврски	-	-	-	-	-	-
Неискористени даночни загуби и неискористени даночни кредити	-	-	-	-	-	-
Останато	-	-	-	-	-	-
Одложени даночни средства/обврски признаени во билансот на успех	-	-	-	-	-	-
Вложувања во финансиските средства расположливи за продажба	-	-	-	-	-	-
Заштита од ризик од паричните текови	-	-	-	-	-	-
Одложени даночни средства/обврски признаени во капиталот	-	-	-	-	-	-
Вкупно признаени одложени даночни средства/обврски	-	-	-	-	-	-

Б. Непризнаени одложени даночни обврски

	2023	2022
Даночни загуби	-	-
Даночни кредити	-	-
Вкупно непризнаени одложени даночни средства	-	-

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2023 година
(Сите износи се изразени во илјади денари освен доколку не е поинаку наведено)

Тековни и одложени даночни средства и обврски (продолжува)
Одложени даночни средства и одложени даночни обврски (продолжува)

В. Усогласувањето на движењата на одложените даночни средства и одложените даночни обврски во текот на годината

	Признаени во текот на годината во:			Состојба на 31 декември
	Состојба на 01 јануари	билансот на успех	капиталот	
2023				
Дериватни средства чувани за управување со ризик	-	-	-	-
Кредити на и побарувања од банки	-	-	-	-
Кредити на и побарувања од други комитенти	-	-	-	-
Вложувања во хартии од вредност	-	-	-	-
Нематеријални средства	-	-	-	-
Недвижности и опрема	-	-	-	-
Останати побарувања	-	-	-	-
Дериватни обврски чувани за управување со ризик	-	-	-	-
Останати обврски	-	-	-	-
Неискористени даночни загуби и неискористени даночни кредити	-	-	-	-
Останато	-	-	-	-
Вложувања во финансиските средства расположливи за продажба	-	-	-	-
Заштита од ризик од паричните текови	-	-	-	-
Вкупно признаени одложени даночни средства/обврски	-	-	-	-
2022				
Дериватни средства чувани за управување со ризик	-	-	-	-
Кредити на и побарувања од банки	-	-	-	-
Кредити на и побарувања од други комитенти	-	-	-	-
Вложувања во хартии од вредност	-	-	-	-
Нематеријални средства	-	-	-	-
Недвижности и опрема	-	-	-	-
Останати побарувања	-	-	-	-
Дериватни обврски чувани за управување со ризик	-	-	-	-
Останати обврски	-	-	-	-
Неискористени даночни загуби и неискористени даночни кредити	-	-	-	-
Останато	-	-	-	-
Вложувања во финансиски средства расположливи за продажба	-	-	-	-
Заштита од ризик од паричните текови	-	-	-	-
Вкупно признаени одложени даночни средства/обврски	-	-	-	-

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2023 година
(Сите износи се изразени во илјади денари освен доколку не е поинаку наведено)

31 Нетековни средства кои се чуваат за продажба и група за отуѓување

А. Нетековни средства кои се чуваат за продажба

	2023	2022
Нематеријални средства	-	-
Недвижности и опрема	8.849	-
Вкупно нетековни средства кои се чуваат за продажба	-	-

Б. Група за отуѓување

	2023	2022
Група на средства за отуѓување		
Финансиски средства	-	-
Нематеријални средства	-	-
Недвижности и опрема	8.849	-
Вложувања во придружените друштва	-	-
Побарувања за данок на добивка	-	-
Останати средства	-	-
Вкупно група на средства за отуѓување	8.849	-

Обврски директно поврзани со групата на средства за отуѓување		
Финансиски обврски	-	-
Посебна резерва	-	-
Обврски за данок на добивка	-	-
Останати обврски	-	-
Вкупно обврски директно поврзани со групата на средства за отуѓување	8.849	-

В. Добивка/ (загуба) признаена од продажба на средствата кои се чуваат за продажба и група за отуѓување

	2023	2022
Добивка/ (загуба) признаена од продажба на средствата кои се чуваат за продажба и група на отуѓување	-	-
	-	-

32 Обврски за тргување

	2023	2022
Депозити на банки		
- Тековни сметки, депозити по видување и депозити преку ноќ	-	-
- Орочени депозити	-	-
- Останати депозити	-	-
Депозити на други комитенти		
- Тековни сметки, депозити по видување и депозити преку ноќ	-	-
- Орочени депозити	-	-
- Останати депозити	-	-
Издадени должнички хартии од вредност		
- Инструменти на пазарот на пари	-	-
- Сертификати за депозит	-	-
- Издадени обврзници	-	-
- Останато	-	-
Останати финансиски обврски	-	-
Деривати за тргување		
- Договори зависни од промената на каматната стапка	-	-
- Договори зависни од промената на курсот	-	-
- Договори зависни од промена на цената на хартиите од вредност	-	-
- Други договори кои ги исполнуваат критериумите на МСФИ 9	-	-
Вкупно обврски за тргување	-	-

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2023 година
(Сите износи се изразени во илјади денари освен доколку не е поинаку наведено)

33 Финансиски обврски по објективна вредност преку билансот на успех, определени како такви при почетното признавање

	2023		2022	
	Сегашна сметководстве-на вредност	Договорна вредност, платлива на достасување	Сегашна сметководстве-на вредност	Договорна вредност, платлива на достасување
Депозити на банки				
Тековни сметки, депозити по видување и депозити преку ноќ	-	-	-	-
Орочени депозити	-	-	-	-
Останати депозити	-	-	-	-
	-	-	-	-
Депозити на други комитенти				
Тековни сметки, депозити по видување и депозити преку ноќ	-	-	-	-
Орочени депозити	-	-	-	-
Останати депозити	-	-	-	-
	-	-	-	-
Издадени должнички хартии од вредност				
Инструменти на пазарот на пари	-	-	-	-
Сертификати за депозит	-	-	-	-
Издадени обврзници	-	-	-	-
Останато	-	-	-	-
	-	-	-	-
Субординирани обврски	-	-	-	-
Останати финансиски обврски	-	-	-	-
Вкупно финансиски обврски по објективна вредност преку билансот на успех, определени како такви при почетното признавање	-	-	-	-

	Во илјади денари	
	тековна година 2023	претходна година 2022
Движење на промените во кредитната способност на банката, за финансиски обврски кои се мерат по објективна вредност	-	-
Состојба на 1 јануари	-	-
Признаено во Останата сеопфатна добивка за годината (Трансфер во други резервни фондови)	-	-
Состојба на 31 декември	-	-

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)

Со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2023 година

(Сите износи се изразени во илјади денари освен доколку не е поинаку наведено)

34 Депозити

34.1 Депозити на банки

	2023		2022	
	Краткорочни	долгорочни	краткорочни	долгорочни
Тековни сметки				
- домашни банки	33	-	30	-
- странски банки	-	-	-	-
Депозити по видување				
- домашни банки	-	-	-	-
- странски банки	-	-	-	-
Орочени депозити				
- домашни банки	-	-	-	-
- странски банки	-	-	-	-
Ограничени депозити				
- домашни банки	-	-	-	-
- странски банки	-	-	-	-
Останати депозити				
- домашни банки	-	-	-	-
- странски банки	-	-	-	-
Обврски врз основа на камати за депозити				
- домашни банки	-	-	-	-
- странски банки	-	-	-	-
Тековна достасаност	-	-	-	-
Вкупно депозити на банки	33	-	30	-

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
 Со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2023 година
 (Сите износи се изразени во илјади денари освен доколку не е поинаку наведено)

Депозити (продолжува)

34.2 Депозити на други комитенти

	2023		2022	
	Краткорочни	долгорочни	краткорочни	Долгорочни
Нефинансиски друштва				
- Тековни сметки	818.669	-	934.982	-
- Депозити по видување	2.265	-	6.111	-
- Орочени депозити	80.000	86.173	1.789	71.834
- Ограничени депозити	256.286	144.613	250.624	117.478
- Останати депозити	-	-	-	-
- Обврски врз основа на камати за депозити	1.104	-	401	-
	1.158.325	230.786	1.193.907	189.312
Држава				
- Тековни сметки	41.722	-	247	-
- Депозити по видување	-	-	-	-
- Орочени депозити	-	-	30.000	-
- Ограничени депозити	1.175	-	453	-
- Останати депозити	-	-	-	-
- Обврски врз основ на камати за депозити	-	-	35	-
	42.897	-	30.735	-
Непрофитни институции кои им служат на домаќинствата				
- Тековни сметки	172.675	-	170.389	-
- Депозити по видување	1.692	-	640	-
- Орочени депозити	10.892	146.000	9.477	146.500
- Ограничени депозити	261	-	284	-
- Останати депозити	-	-	-	-
- Обврски врз основа на камати за депозити	419	-	357	-
	185.938	146.000	181.147	146.500
Финансиски друштва, освен банки				
- Тековни сметки	99.708	-	79.215	-
- Депозити по видување	-	-	-	-
- Орочени депозити	639.402	222.620	1.225.489	287.163
- Ограничени депозити	10.135	-	10.135	-
- Останати депозити	-	-	-	-
- Обврски врз основа на камати за депозити	3.574	-	5.390	-
	752.818	222.620	1.320.229	287.163
Домаќинства				
- Тековни сметки	2.681.938	-	2.507.738	-
- Депозити по видување	232.724	-	233.518	-
- Орочени депозити	292.823	2.705.357	367.290	2.388.025
- Ограничени депозити	63.425	194.541	57.138	223.370
- Останати депозити	-	-	-	-
- Обврски врз основа на камати за депозити	24.564	-	22.409	-
	3.295.474	2.899.898	3.188.093	2.611.395
Нерезиденти, освен банки				
- Тековни сметки	82.054	-	95.182	-
- Депозити по видување	-	-	-	-
- Орочени депозити	16.533	14.333	22.350	15.307
- Ограничени депозити	5.407	-	31.785	-
- Останати депозити	-	-	-	-
- Обврски врз основа на камати за депозити	-	-	-	-
	103.995	14.333	149.317	15.307
Тековна достасаност	1.752.037	(1.752.037)	1.351.498	(1.351.498)
Вкупно депозити на други комитенти	7.291.483	1.761.601	7.414.926	1.898.179

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2023 година
(Сите износи се изразени во илјади денари освен доколку не е поинаку наведено)

35	Издадени должнички хартии од вредност	2023	2022
	Инструменти на пазарот на пари	-	-
	Сертификати за депозит	-	-
	Издадени обврзници	-	-
	Останато	-	-
	Обврски врз основа на камати за издадени хартии од вредност	-	-
	Вкупно издадени должнички хартии од вредност	-	-

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2023 година
(Сите износи се изразени во илјади денари освен доколку не е поинаку наведено)

36 Обврски по кредити

А. Структура на обврските по кредити според видот на обврската и сектор на давателот

	2023		2022	
	Краткорочни	Долгорочни	краткорочни	Долгорочни
Банки				
- резиденти				
Обврски по кредити	54.000	265.484	99.000	344.485
Репо-трансакции	-	-	-	-
Обврски врз основа на камати	1.747	-	2.326	-
- нерезиденти	-	-	-	-
Обврски по кредити	-	-	-	-
Репо-трансакции	-	-	-	-
Обврски врз основа на камати	-	-	-	-
Нефинансиски друштва				
Обврски по кредити	-	-	-	-
Репо-трансакции	-	-	-	-
Обврски врз основа на камати	-	-	-	-
Држава				
Обврски по кредити	-	-	-	-
Репо-трансакции	-	-	-	-
Обврски врз основа на камати	-	-	-	-
Непрофитни институции кои им служат на домаќинствата				
Обврски по кредити	-	-	-	-
Обврски врз основа на камати	-	-	-	-
Финансиски друштва, освен банки				
Обврски по кредити	-	-	-	-
Репо-трансакции	-	-	-	-
Обврски врз основа на камати	-	-	-	-
Нерезиденти, освен банки				
- Нефинансиски друштва				
Обврски по кредити	-	-	-	-
Репо-трансакции	-	-	-	-
Обврски врз основа на камати	-	-	-	-
- Држава				
Обврски по кредити	-	-	-	-
Репо-трансакции	-	-	-	-
Обврски врз основа на камати	-	-	-	-
- Непрофитни институции кои им служат на домаќинствата				
Обврски по кредити	-	-	-	-
Репо-трансакции	-	-	-	-
Обврски врз основа на камати	-	-	-	-
- Финансиски друштва, освен банки				
Обврски по кредити	-	-	-	-
Репо-трансакции	-	-	-	-
Обврски врз основа на камати	-	-	-	-
- Домаќинства				
Обврски по кредити	-	-	-	-
Обврски врз основа на камати	-	-	-	-
Тековна достасаност	76.650	(76.650)	185.592	(185.592)
Вкупно обврски по кредити	132.397	188.834	286.918	158.893

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
 Со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2023 година
 (Сите износи се изразени во илјади денари освен доколку не е поинаку наведено)

Обврски по кредити (продолжува)

Б. Обврски по кредити според кредитобарателот

	2023		2022	
	краткорочни	долгорочни	краткорочни	долгорочни
<i>Домашни извори:</i>				
МИНИСТЕРСТВО ЗА ФИНАНСИИ	106	-	144	-
МБПР - ПРОЕКТ ЗА ОДРЖЛИВА				
ЕНЕРГИЈА	1.608	265.484	2.159	344.485
ХАЛК БАНКА А.Д СКОПЈЕ		-	45.013	-
КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА А.Д СКОПЈЕ	54.032	-	54.010	-
	55.746	265.484	101.326	344.485
<i>Странски извори:</i>				
_____				
=====				
Тековна достасаност	76.650	(76.650)	185.592	(185.592)
Вкупно обврски по кредити	132.397	188.834	286.918	158.893

Дел од обврските по кредити во износ од 181.495 илјади денари (2022: 258.716 илјади денари) се однесуваат на кредити во денари и кредити во денари со девизна клаузула. Останатите 137.990 илјади денари (2022: 184.769 илјади денари) се однесуваат на кредити во девизи.

Каматната стапка на кредитите од РБСМ –МСП, ТОС, ЕИБ, се движи 1% до 4.725% годишно (2022: МБПР 0.75% до 3.5% годишно). Каматната стапка на позајмиците од банки се движи од 2,70-4,30% за 2023 година.

Кредитите од кредитните линии од МБПР се обезбедени со меница и залог на побарувања од крајните корисници (Белешка 22).

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2023 година
(Сите износи се изразени во илјади денари освен доколку не е поинаку наведено)

37 **Субординирани обврски**

	2023	2022
Обврски по субординирани депозити	-	-
Обврски врз основа на камати	-	-
	-	-
Обврски по субординирани кредити	-	-
Обврски врз основа на камати	-	-
	-	-
Обврски по субординирани издадени должнички хартии од вредност	-	-
Обврски врз основа на камати	-	-
	-	-
Откупливи приоритетни акции	-	-
Вкупно субординирани обврски	-	-

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)

Со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2023 година

(Сите износи се изразени во илјади денари освен доколку не е поинаку наведено)

38 Посебна резерва и резервирања

	Посебна резерва за вонбилансни кредитни изложе- ности	Резервирања за потенцијалните обврски врз основа на судски спорови	Резервирања за пензиите и за други користи за вработе- ните	Резервирања за преструктурирањ е-то	Резервирања за неповолните договори	Останати резерви- рања	Вкупно
Состојба на 1 јануари 2022	6.498	63	-	-	-	-	6.651
дополнителни резервирања во текот на годината	4.793	820	-	-	-	-	5.613
(искористени резервирања во текот на годината)	-	-	-	-	-	-	-
(ослободување на резервирањата во текот на годината)	(2.805)	-	-	-	-	-	(2.805)
Состојба на 31 декември 2022	8.486	883	-	-	-	-	9.369
Состојба на 1 јануари 2023	8.486	883	-	-	-	-	9.369
дополнителни резервирања во текот на годината	4.111	50	-	-	-	-	4.161
(искористени резервирања во текот на годината)	-	-	-	-	-	-	-
(ослободување на резервирањата во текот на годината)	(8.020)	-	-	-	-	-	(8.020)
Состојба на 31 декември 2023	4.575	933	-	-	-	-	5.508

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
 Со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2023 година
 (Сите износи се изразени во илјади денари освен доколку не е поинаку наведено)

39 Останати обврски

	2023	2022
Обврски кон добавувачите	9.536	4.716
Добиени аванси	1.375	1.176
Обврски за провизии и надомести	64	86
Пресметани трошоци	814	482
Разграничени приходи од претходна година	-	-
Краткорочни обврски кон вработените	-	-
Краткорочни обврски за користите на вработените	-	-
Останато:	-	-
други обврски кон добавувачи	-	-
нераспределени уплати	25.805	38.482
Примени уплати за аванс за кредити	8.321	5.899
Примени уплати за временни сметки	1.743	1.582
Обврски за ДДВ	-	264
Разграничени трошоци	15.910	14.794
останато	7.095	3.019
Вкупно останати обврски	70.663	70.500

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2023 година
(Сите износи се изразени во илјади денари освен доколку не е поинаку наведено)

40 Запишан капитал

A. Запишан капитал

	во денари		обични акции		број на издадени акции		во илјади денари	
	Номинална вредност по акција	неоткупливи приоритетни акции	2023	2022	неоткупливи приоритетни акции	2023	2022	Вкупно запишан капитал
Состојба на 1 јануари - целосно платени	3.000	-	390.977	390.977	-	-	1.172.931	1.172.931
Запишани акции во текот на годината	-	-	-	-	-	-	-	-
Реализација на опциите на акции	-	-	-	-	-	-	-	-
Поделба/окрупнување на номиналната вредност на акција	-	-	-	-	-	-	-	-
Останати промени во текот на годината (наведете ги детално):	-	-	-	-	-	-	-	-
Конверзија на приоритетните акции во обични акции	-	-	-	-	-	-	-	-
Состојба на 31 декември - целосно платени	3.000	-	390.977	390.977	-	-	1.172.931	1.172.931

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
 Со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2023 година
 (Сите износи се изразени во илјади денари освен доколку не е поинаку наведено)

Запишан капитал (продолжува)

Б. Дивиденди

Б1. Објавени дивиденди и платени дивиденди од страна на Банката

	2023	2022
Објавени дивиденди и платени дивиденди за годината	-	-
	2023	2022
Дивиденда по обична акција (во денари)	-	-
Дивиденда по приоритетна акција	-	-
Б2. Објавени дивиденди по денот на билансот на состојба (не се прикажани обврски за дивиденди во билансот на состојба)	2023	2022
Објавени дивиденди по 31 декември	-	-
	2023	2022
Дивиденда по обична акција	-	-
Дивиденда по приоритетна акција	-	-

В. Акционери чија сопственост надминува 5% од акциите со право на глас

	2023	2022	2023	во % 2022
Име на акционерот	Запишан капитал (номинална вредност)	Запишан капитал (номинална вредност)	право на глас	право на глас
Пелистерка АД Скопје, заедно со поврзаното лице ТИМОХ ДОО Скопје	256.311	256.311	21.85%	21.85%
	256.311	256.311	21.85%	21.85%

Имателите на обични акции имаат право на дивиденда кога ќе биде објавена и имаат право на глас на Собранието на акционери на Банката за еквивалент од 1 обична акција (2022: 1 обична акција). Сите акции се со право на сразмерно учество во поделбата на остатокот од стечајната, односно ликвидационата маса. На 31 декември 2023 година и до датумот на одобрувањето на овие извештаи, Банката нема објавено дивиденди (2022: нема објавено дивиденди).

Во согласност со акционерската книга на Банката, на 31 декември 2023 година, кај 463 обични акции односно 0.12% од вкупниот акционерски капитал на Банката (на 31 декември 2022 година: 463 обични акции односно 0.12%) има ограничување на акции со право на глас на правата засновани на закон и/или Одлука на надлежен орган.

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2023 година
(Сите износи се изразени во илјади денари освен доколку не е поинаку наведено)

41 Заработка по акција

А. Основна заработка по акција

	2023	2022
Нето-добивка која им припаѓа на имателите на обични акции	(189.818)	29.945
Нето-добивка за годината		
Дивиденда за неоткупливи приоритетни акции	-	-
Корекции на нето-добивката која им припаѓа на имателите на обични акции	-	-
Нето-добивка/(загуба) која им припаѓа на имателите на обични акции	(189.818)	29.945

	2023	број на акции 2022
Пондериран просечен број на обичните акции		
Издадени обични акции на 1 јануари	390.977	390.977
Ефекти од промените на бројот на обичните акции во текот на годината	-	-
Пондериран просечен број на обичните акции на 31 декември	390.977	390.977
Основна заработка по акција (во денари)	(485)	77

Б. Разводнета заработка по акција

	2023	2022
Нето-добивка која им припаѓа на имателите на обични акции (разводнета)	-	-
Нето-добивка за годината која им припаѓа на имателите на обични акции	(189.818)	29.945
Корекции на нето-добивката која им припаѓа на имателите на обични акции за ефектите на сите издадени потенцијални обични акции	-	-
Нето-добивка која им припаѓа на имателите на обични акции (разводнета)	(189.818)	29.945

	2023	број на акции 2022
Пондериран просечен број на обични акции (разводнети)		
Издадени обични акции на 1 јануари	390.977	390.977
Ефекти од издавањето на потенцијалните обични акции (наведете ги сите настани поодделно)	-	-
Пондериран просечен број на обичните акции (разводнети) на 31 декември	390.977	390.977
Разводнета заработка по акција (во денари)	(485)	77

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)

Со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2023 година

(Сите износи се изразени во илјади денари освен доколку не е поинаку наведено)

42 Потенцијални и преземени обврски	2023	2022
42.1 Потенцијални обврски		
Платежни непокриени гаранции		
- во денари	64.119	90.518
- во странска валута	5.075	8.254
- во денари со валутна клаузула	35.211	56.448
Чинидбени непокриени гаранции		
- во денари	-	-
- во странска валута	-	-
- во денари со валутна клаузула	-	-
Непокриени акредитиви		
- во денари	-	-
- во странска валута	-	-
- во денари со валутна клаузула	-	-
Неискористени пречекорувања по тековни сметки	1.205.221	1.149.916
Неискористени лимити на кредитни картички	141.925	144.041
Преземени обврски за кредитирање и неискористени кредитни лимити	124.174	270.964
Издадени покриени гаранции	246.717	182.560
Покриени акредитиви	-	-
Останати потенцијални обврски	-	-
Вкупно потенцијални обврски пред посебната резерва	1.822.442	1.902.701
(Посебна резерва)	(4.575)	(8.486)
Вкупно потенцијални обврски намалени за посебната резерва	1.817.867	1.894.215

Од вкупниот износ на потенцијални обврски на 31 декември 2023 година, износот на отповикливи потенцијални обврски изнесува 1.329.395 илјади денари (2022: 1.420.880 илјади денари), а износот на неотповикливите потенцијални обврски изнесува 493.047 илјади денари (2022: 481.821 илјади денари).

Банката обезбедува банкарски гаранции и акредитиви за гарантирање на работењето на клиентите пред трети страни. Овие договори имаат фиксни лимити и вообичаено се одобруваат за период од една година. Достасувањата не се концентрирани во ниту еден период.

Овие потенцијални обврски имаат вонбилансен кредитен ризик, затоа што во билансот на состојба се признаваат само провизиите и исправките на вредност се до моментот кога преземените и потенцијални обврски ќе бидат исполнети или ќе достасаат без да бидат авансирани делумно или целосно. Поради тоа, износите не претставуваат идни парични текови.

Судски спорови

Со состојба на 31 декември 2023 година, судските постапки кои се водат против Банката изнесуваат вкупно 81.942 илјади МКД (2022: 80.303 илјади МКД). На денот на известување резервиран е износ од 50 илјади МКД, (2022: 819 илјади МКД) согласно професионалните правни совети и процени направени од страна на раководството на Банката, а за останатите истите покажуваат дека нема веројатност за појава на значителни загуби. Освен тоа, разни правни спорови и побарувања може да се појават и во иднина во текот на редовното деловно работење на Банката. Поврзаните ризици се анализирани од веројатност за нивна појава. Иако резултатот од оваа проблематика не може секогаш со сигурност да се утврди, раководството на Банката смета дека потенцијалните правни спорови и побарувања нема да резултираат во материјално значајни обврски.

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2023 година
(Сите износи се изразени во илјади денари освен доколку не е поинаку наведено)

Потенцијални и преземени обврски (продолжува)

Потенцијални обврски (продолжува)

Даночен ризик

Финансиските извештаи и сметководствената евиденција на Банката подлежат на даночна контрола од страна на даночните власти во периодот од 5 години по поднесувањето на даночниот извештај за финансиската година и можат да предизвикаат дополнителни даночни обврски. Според процените на раководството на Банката не постојат било какви дополнителни услови од кои можат да произлезат потенцијално материјално значајни обврски по оваа основа.

Капитални обврски

Не се евидентирани капитални обврски на денот на известување кои не се веќе признати во финансиските извештаи.

42.2 Потенцијални средства

	2023	2022
Примени гаранции	-	-
Вкупно потенцијални средства	-	-

43 Работи во име и за сметка на трети лица

	2023			2022		
	средства	обврски	нето-позиција	средства	обврски	нето-позиција
Администрирање на средствата во име и за сметка на трети лица	-	-	-	-	211	(211)
Депозити во денари	-	56.241	(56.241)	-	165.982	(165.982)
Депозити во странска валута	56.455	214	56.241	166.796	603	166.193
Кредити во денари	-	-	-	-	-	-
Кредити во странска валута	-	-	-	-	-	-
Други побарувања во денари	-	-	-	-	-	-
Други побарувања во странска валута	-	-	-	-	-	-
Управување на средствата во име и за сметка на трети лица						
Депозити во денари	-	-	-	-	-	-
Депозити во странска валута	-	-	-	-	-	-
Кредити во денари	-	-	-	-	-	-
Кредити во странска валута	-	-	-	-	-	-
Други побарувања во денари	-	-	-	-	-	-
Други побарувања во странска валута	-	-	-	-	-	-
Старателски сметки	-	-	-	-	-	-
Останато	-	-	-	-	-	-
Вкупно	56.455	56.455	-	166.796	166.796	-

Банката управува со средства во име и за сметка на трети лица наменети за купување државни записи за правни лица и одобрување на кредити на комитенти. Истите не се во сопственост на Банката и не се признаени во билансот на состојба. Банката не е изложена на кредитен ризик од овие пласмани.

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2023 година
(Сите износи се изразени во илјади денари освен доколку не е поинаку наведено)

44 Трансакции со поврзаните страни

Во согласност со Законот за банки како поврзани страни со Банката се: лица со посебни права и одговорности во Банката и со нив поврзаните лица, акционери со квалификувано учество во Банката (директно или индиректно поседување на најмалку 5% од вкупниот број на акции или од издадените акции со право на глас во Банката или овозможуваат значително влијание врз управувањето на Банката) и со нив поврзаните лица, како и одговорните лица на тие акционери - правни лица, подружници на Банката и други лица со кои Банката има блиски врски.

Банката кредитира, врши работи на платен промет и депонира средства на претпријатија и финансиски институции со кои е поврзана. Раководството на Банката смета дека овие трансакции се вршат врз нормални пазарни услови и во нормалниот тек на деловните активности. Салдата и обемот на трансакциите со друштвата поврзани со друштва кои имаат заедничка контрола над Банката и со клучен раководен кадар на Банката и со него поврзани страни со состојба на и за годините што завршија на 31 декември 2023 и 2022 година, се како што следува:

А. Биланс на состојба

	Матично друштво	По- дружници	Придру- жени друштва	Раководен кадар на Банката	Останати поврзани страни	Вкупно
Состојба на 31 декември 2023						
Средства						
Тековни сметки	-	-	-	-	-	-
Средства за тргување	-	-	-	-	-	-
Кредити и побарувања	-	-	-	-	-	-
- хипотекарни кредити	-	-	-	-	-	-
- потрошувачки кредити	-	-	-	9.202	5.368	14.570
- побарувања по финансиски лизинг	-	-	-	-	-	-
- побарувања по факторинг и форфетирање	-	-	-	-	-	-
- останати кредити и побарувања	-	-	-	3.998	30.433	34.431
Вложувања во хартиите од вредност (Исправка на вредноста)	-	-	-	-	-	-
Останати средства	-	-	-	2	16	18
Вкупно	-	-	-	13.202	35.817	49.020
Обврски						
Обврски за тргување	-	-	-	-	-	-
Депозити	-	-	-	28.159	41.606	69.765
Издадени хартии од вредност	-	-	-	-	-	-
Обврски по кредити	-	-	-	-	-	-
Субординирани обврски	-	-	-	-	-	-
Останати обврски	-	-	-	195	409	603
Вкупно	-	-	-	28.353	42.015	70.368
Потенцијални обврски						
Издадени гаранции	-	-	-	-	2.863	2.863
Издадени акредитиви	-	-	-	-	-	-
Останати потенцијални обврски (Посебна резерва)	-	-	-	7.642	19.327	26.969
Вкупно	-	-	-	7.642	22.190	29.832
Потенцијални средства						
Примени гаранции	-	-	-	-	-	-
Останати потенцијални средства	-	-	-	-	-	-
Вкупно	-	-	-	-	-	-

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
 Со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2023 година
 (Сите износи се изразени во илјади денари освен доколку не е поинаку наведено)

Трансакции со поврзаните страни (продолжува)
 А. Биланс на состојба (продолжува)

	Матично друштво	По- дружници	Придру- жени друштва	Раководен кадар на Банката	Останати поврзани страни	Вкупно
Состојба на 31 декември 2022						
Средства						
Тековни сметки	-	-	-	-	-	-
Средства за тргување	-	-	-	-	-	-
Кредити и побарувања	-	-	-	-	-	-
- хипотекарни кредити	-	-	-	-	-	-
- потрошувачки кредити	-	-	-	14.876	5.165	20.041
- побарувања по финансиски лизинг	-	-	-	-	-	-
- побарувања по факторинг и форфетирање	-	-	-	-	-	-
- останати кредити и побарувања	-	-	-	1.388	122.210	123.598
Вложувања во хартиите од вредност (Исправка на вредноста)	-	-	-	-	-	-
Останати средства	-	-	-	3	2.278	2.281
Вкупно	-	-	-	16.267	129.653	145.920
Обврски						
Обврски за тргување	-	-	-	-	-	-
Депозити	-	-	-	31.161	56.623	87.783
Издадени хартии од вредност	-	-	-	-	-	-
Обврски по кредити	-	-	-	-	-	-
Субординирани обврски	-	-	-	-	-	-
Останати обврски	-	-	-	191	831	1.022
Вкупно	-	-	-	31.352	57.454	88.806
Потенцијални обврски						
Издадени гаранции	-	-	-	-	2.957	2.957
Издадени акредитиви	-	-	-	-	-	-
Останати потенцијални обврски (Посебна резерва)	-	-	-	8.672	72.435	81.107
Вкупно	-	-	-	8.672	75.392	84.064
Потенцијални средства						
Примени гаранции	-	-	-	-	-	-
Останати потенцијални средства	-	-	-	-	-	-
Вкупно	-	-	-	-	-	-

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2023 година
(Сите износи се изразени во илјади денари освен доколку не е поинаку наведено)

Трансакции со поврзаните страни (продолжува)

Б. Приходи и расходи кои произлегуваат од трансакциите со поврзаните страни

	Матично друштво	По- дружници	При- дружени друштва	Раководен кадар на Банката	Останати поврзани страни	Вкупно
2023						
Приходи	-	-	-	638	1.638	2.276
Приходи од камата	-	-	-	367	653	1.020
Приходи од провизии и надомести	-	-	-	-	-	-
Нето-приходи од тргување	-	-	-	-	-	-
Приходи од дивиденда	-	-	-	-	-	-
Капитална добивка од продажбата на нетековни средства	-	-	-	-	-	-
Останати приходи	-	-	-	235	147	382
Трансфери помеѓу субјектите	-	-	-	-	-	-
Вкупно				1.240	2.438	3.678
Расходи						
Расходи за камата	-	-	-	376	235	610
Расходи за провизии и надомести	-	-	-	-	-	-
Нето-загуби од тргување	-	-	-	-	-	-
Расходи за набавка на нетековните средства	-	-	-	-	-	-
Исправка на вредноста на финансиските средства на нето-основа	-	-	-	-	-	-
Останати расходи	-	-	-	(139)	(4.070)	(4.209)
Трансфери помеѓу субјектите	-	-	-	-	-	-
Вкупно				237	(3.835)	(3.598)
2022						
Приходи	-	-	-			
Приходи од камата	-	-	-	454	4.437	4.891
Приходи од провизии и надомести	-	-	-	204	1.196	1.400
Нето-приходи од тргување	-	-	-	-	-	-
Приходи од дивиденда	-	-	-	-	-	-
Капитална добивка од продажбата на нетековни средства	-	-	-	-	-	-
Останати приходи	-	-	-	71	26.399	26.470
Трансфери помеѓу субјектите	-	-	-	-	-	-
Вкупно				729	32.032	32.761
Расходи						
Расходи за камата	-	-	-	(240)	(250)	(490)
Расходи за провизии и надомести	-	-	-	-	-	-
Нето-загуби од тргување	-	-	-	-	-	-
Расходи за набавка на нетековните средства	-	-	-	-	-	-
Исправка на вредноста на финансиските средства на нето-основа	-	-	-	-	-	-
Останати расходи	-	-	-	(59)	(31.280)	(31.339)
Трансфери помеѓу субјектите	-	-	-	-	-	-
Вкупно				(299)	(31.529)	(31.829)

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2023 година
(Сите износи се изразени во илјади денари освен доколку не е поинаку наведено)

Трансакции со поврзани страни (продолжува)
В. Надомести на раководниот кадар на Банката

	2023	2022
Краткорочни користи за вработените		40.311
Користи по престанокот на вработувањето	-	-
Користи поради престанок на вработувањето	-	-
Плаќања на вработените врз основа на акции, подмирени со сопственички инструменти	-	-
Плаќања на вработените врз основа на акции, подмирени со парични средства	-	-
Останато	-	-
Вкупно		40.311

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2023 година
(Сите износи се изразени во илјади денари освен доколку не е поинаку наведено)

45 Наеми

А. Наеодавател

А1. Побарувања по финансиски наеми

	Вкупно побарувања по финансиски наем	Период на доспевање на побарувањата по финансиски наем		
		до 1 година	од 1 до 5 години	над 5 години
Состојба на 31 декември 2023	-	-	-	-
Сегашна вредност на минималните плаќања за наемот	-	-	-	-
Вкупно	-	-	-	-
Состојба на 31 декември 2022	-	-	-	-
Сегашна вредност на минималните плаќања за наемот	-	-	-	-
Вкупно	-	-	-	-

А2. Побарувања по неотповикливи оперативни наеми

	Вкупно побарувања по неотповикливи оперативни наеми	Период на доспевање на побарувањата по неотповикливи оперативни наеми		
		до 1 година	од 1 до 5 години	над 5 години
Состојба на 31 декември 2023	-	-	-	-
Сегашна вредност на минималните плаќања за наемот	-	-	-	-
Вкупно	-	-	-	-
Состојба на 31 декември 2022	-	-	-	-
Сегашна вредност на минималните плаќања за наемот	-	-	-	-
Вкупно	-	-	-	-

Вредност на имотот даден под оперативен наем:	Земјишта	Градежни објекти	Трансп. средства	Мебел и канц. опрема	Останата опрема	Други ставки на недвижностите и опремата	Вкупно
состојба на 31 декември 2023	-	-	-	-	-	-	-
состојба на 31 декември 2022	-	-	-	-	-	-	-
Вкупно	-	-	-	-	-	-	-

Б. Наемател

Б1. Обврски по финансиски наеми

	Вкупно обврски по финансиски наем	Период на доспевање на обврските по финансиски наем		
		до 1 година	од 1 до 5 години	над 5 години
Состојба на 31 декември 2023	-	-	-	-
Сегашна вредност на минималните плаќања за наемот	-	-	-	-
Вкупно	-	-	-	-
Состојба на 31 декември 2022	-	-	-	-
Сегашна вредност на минималните плаќања за наемот	-	-	-	-
Вкупно	-	-	-	-

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2023 година
(Сите износи се изразени во илјади денари освен доколку не е поинаку наведено)

Наеми (продолжува)

Б. Наемател (продолжува)

Б1. Обврски по финансиски наеми (продолжува)

	Земјишта	Градежни објекти	Транспортни средства	Мебел и канцелариска опрема	Останата опрема	Други ставки на недвижности- те и опремата	Вкупно
Вредност на имотот земен под финансиски наем:							
Набавна вредност							
Состојба на 1 јануари 2022	-	-	-	-	-	-	-
- зголемувања	-	-	-	-	-	-	-
- (отуѓување и расходување)	-	-	-	-	-	-	-
- останато	-	-	-	-	-	-	-
Состојба на 31 декември 2022	-	-	-	-	-	-	-
Состојба на 1 јануари 2023	-	-	-	-	-	-	-
- зголемувања	-	-	-	-	-	-	-
- (отуѓување и расходување)	-	-	-	-	-	-	-
- остинато	-	-	-	-	-	-	-
Состојба на 31 декември 2023	-	-	-	-	-	-	-
Акумулирана амортизација и оштетување							
Состојба на 1 јануари 2022	-	-	-	-	-	-	-
- амортизација за годината	-	-	-	-	-	-	-
- загуба поради оштетување во текот на годината	-	-	-	-	-	-	-
- (ослободување на загубата поради оштетување во текот на годината)	-	-	-	-	-	-	-
- (отуѓување и расходување)	-	-	-	-	-	-	-
- останато	-	-	-	-	-	-	-
Состојба на 31 декември 2022	-	-	-	-	-	-	-
Состојба на 1 јануари 2023	-	-	-	-	-	-	-
- амортизација за годината	-	-	-	-	-	-	-
- загуба поради оштетување во текот на годината	-	-	-	-	-	-	-
- (ослободување на загубата поради оштетување во текот на годината)	-	-	-	-	-	-	-
- (отуѓување и расходување)	-	-	-	-	-	-	-
- останато	-	-	-	-	-	-	-
Состојба на 31 декември 2023	-	-	-	-	-	-	-

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)

Со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2023 година

(Сите износи се изразени во илјади денари освен доколку не е поинаку наведено)

Наеми (продолжува)

Б. Наемател (продолжува)

Б1. Обврски по финансиски наеми (продолжува)

	Земјишта	Градежни објекти	Транспортни средства	Мебел и канцелариска опрема	Останата опрема	Други ставки на недвижности- те и опремата	Вкупно
Сегашна сметководствена вредност							
на 1 јануари 2022	-	-	-	-	-	-	-
на 31 декември 2022	-	-	-	-	-	-	-
на 31 декември 2023	-	-	-	-	-	-	-

Б2. Обврски по неотповикливи оперативни наеми

	Вкупно обврски по неотпови- кливи оперативни наеми	Период на достасување на обврските по неотповикливи оперативни наеми		
		до 1 година	од 1 до 5 години	над 5 години
Состојба на 31 декември 2023				
Сегашна вредност на минималните плаќања за наемот				
Вкупно				
Состојба на 31 декември 2022	-	-	-	-
Сегашна вредност на минималните плаќања за наемот	-	-	-	-
Вкупно	-	-	-	-

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2023 година
(Сите износи се изразени во илјади денари освен доколку не е поинаку наведено)

46 Плаќања врз основа на акции

	2023	2022
Датум на давање на опцијата	-	-
Датум на истекување на опцијата	-	-
Цена на реализација на опцијата	-	-
Цена на акцијата на датумот на давање на опцијата	-	-
Варијанса	-	-
Очекуван принос на дивидендата	-	-
Каматна стапка	-	-
Објективна вредност на датумот на давање на опцијата	-	-

	2023		2022	
	број на опциите за акции	пондерирана просечна цена за опциите за акции	број на опциите за акции	пондерирана просечна цена за опциите за акции
Состојба на 1 јануари				
Промени во текот на годината:				
- опции дадени на членовите на Надзорниот одбор	-	-	-	-
- опции дадени на членовите на Управниот одбор	-	-	-	-
- останати дадени опции	-	-	-	-
- форфетирани опции	-	-	-	-
- реализирани опции	-	-	-	-
- опции со истечен краен рок	-	-	-	-
Состојба на 31 декември	-	-	-	-

47 Пензиски планови

Банката нема дефинирано планови за надомести при пензионирање или опции за надоместување базирани на акции со состојба на 31 декември 2023 и 2022 година. раководството смета дека сегашната вредност на идните обврски кон вработените во врска со надоместите при пензионирање и јубилејни награди не е од материјално значење за финансиските извештаи со состојба на 31 декември 2023 и 2022 година.

48 Настани по датумот на известување

Поради неизвесноста која ја носи инфлацијата и енергетската криза, раководството смета дека во моментов не може да се предвиди ефектот од пролонгирање на кризата во иднина врз работењето на Банката. Сепак, Банката на редовна основа ќе го следи и мониторира своето портфолио и согласно актите, доколку се констатираат ранопредупредувачки критериуми со повисок извор на кредитен ризик, ќе преземе соодветни мерки и активности, како и издвојување на поголема исправка на вредноста и поголеми резервации.

По 31 декември 2023 година - датумот на известувањето, до денот на одобрувањето на овие ревидирани финансиски извештаи, освен горенаведените, нема настани кои би предизвикале корекција на финансиските извештаи, ниту пак настани кои се материјално значајни за објавување во овие финансиски извештаи.

СТОПАНСКА БАНКА а.д. Битола

ГОДИШНА СМЕТКА ЗА 2023 ГОДИНА

ЕМБС: 05026377

Целосно име: СТОПАНСКА БАНКА А.Д.Битола

Вид на работа: 570

Тип на годишна сметка: Годишна сметка

Тип на документ: Годишна сметка

Година : 2023

Листа на прикачени документи:

Финансиски извештаи

Биланс на состојба

Ознака за АОП	Опис	Претходна година	Бруто за тековна година	Исправка на вредноста за тековна година	Нето за тековна година
140	-- АКТИВА:Парични средства и парични еквиваленти	1.845.663.403,00			2.374.951.094,00
141	-- Вложувања во должнички хартии од вредност кои може да се користат за рефинансирање во НБРМ (142+143-144)	239.462.849,00			213.877.198,00
142	-- Благајнички записи	240.000.000,00			215.000.000,00
144	-- Исправка на вредноста	537.151,00			1.122.802,00
150	-- Кредити на и побарувања од други коминтенти (151+152-153)	7.089.317.947,00			5.805.416.691,00
151	-- Кредити	7.174.413.387,00			6.284.693.878,00
152	-- Останати побарувања	78.753.816,00			51.162.106,00
153	-- Исправка на вредноста	163.849.256,00			530.439.293,00
154	-- Должнички хартии од вредност(155+156+157-158)	1.181.506.338,00			1.659.661.867,00
156	-- Државни хартии од вредност	1.199.803.744,00			1.700.000.000,00
158	-- Исправка на вредноста	18.297.406,00			40.338.133,00
159	-- Вложувања во сопственички инструменти	25.301.715,00			25.301.715,00
169	-- Нематеријални средства (170+171+172+173+174)	79.203.229,00			48.361.302,00
174	-- Останати нематеријални средства	79.203.229,00			48.361.302,00
175	-- Материјални средства (176+177+178)	855.906.037,00			818.496.645,00
176	-- Земјиште	563.326,00			563.326,00
177	-- Недвижности и опрема	851.972.866,00			814.715.580,00
178	-- Останати материјални средства	3.369.845,00			3.217.739,00
179	-- Останати средства/побарувања (180+181+182+183+184+185+186+187+188+189+190+191-192)	368.236.462,00			158.651.468,00
183	-- Нетековни средства кои се чуваат за продажба и група за отуѓување				8.848.801,00
184	-- Преземени средства врз основа на ненаплатени побарувања	99.903.609,00			90.876.191,00
186	-- Аванси за нематеријални средства				4.382.938,00

187	-- Аванси за материјални средства	1.133.457,00			2.231.807,00
188	-- Побарувања за данок на добивка	33.439.507,00			34.914.321,00
191	-- Останати побарувања	240.019.336,00			27.353.070,00
192	-- Исправка на вредноста	6.259.447,00			9.955.660,00
193	-- Одложени приходи и однапред платени трошоци	26.607.767,00			37.572.100,00
194	-- ВКУПНА АКТИВА (140+141+145+150+154 +159+160 +163+166+169+175+179+193)	11.711.205.747,00			11.142.290.080,00
195	-- ПАСИВА: ОБВРСКИ (196+202+208+213 +222+223+227)	9.838.815.528,00			9.450.627.544,00
196	-- Обврски кон банки (197+198+199+200+201)	445.841.199,00			321.263.383,00
197	-- Трансакциски сметки	30.499,00			32.859,00
200	-- Обврски по кредити	445.810.700,00			321.230.524,00
202	-- Обврски кон други комитенти (203+204+205+206+207)	9.313.105.238,00			9.053.085.666,00
203	-- Трансакциски сметки	3.787.753.120,00			3.896.765.302,00
204	-- Депозити	4.834.084.649,00			4.480.477.232,00
205	-- Ограничени депозити	691.267.469,00			675.843.132,00
213	-- Останати обврски (214+215+216+217+218+219+220+221)	55.705.823,00			55.224.768,00
219	-- Одложени даночни обврски				108.204,00
221	-- Останати обврски	55.705.823,00			55.116.564,00
222	-- Одложено плаќање на трошоци и приходи во идните периоди	14.794.452,00			15.546.113,00
223	-- Резервирања за ризици и обврски (224+225+226)	9.368.816,00			5.507.614,00
224	-- Резервирања за вонбилансна кредитна изложеност	9.368.816,00			5.507.614,00
228	-- КАПИТАЛ И РЕЗЕРВИ (229+230-231+232 +235+236-237+238-239+240)	1.872.390.219,00			1.691.662.536,00
229	-- Запишан капитал	1.172.931.000,00			1.172.931.000,00
230	-- Премии од акции	645.000,00			645.000,00
232	-- Резерви (233+234)	117.293.100,00			117.293.100,00
233	-- Законска и статутарна резерва	117.293.100,00			117.293.100,00
235	-- Ревалоризациски резерви и останати разлики од вреднувањето	47.856.616,00			56.946.830,00
236	-- Добивка за финансиската година	29.945.264,00			
237	-- Загуба за финансиската година (-)				189.817.896,00
238	-- Задржана добивка	503.719.239,00			533.664.502,00
241	-- ВКУПНА ПАСИВА (195+228)	11.711.205.747,00			11.142.290.080,00
242	-- ВОНБИЛАНСНА ЕВИДЕНЦИЈА Вонбилансна евиденција-актива	17.300.420.727,00			16.362.253.285,00
243	-- Вонбилансна евиденција-пасива	17.300.420.727,00			16.362.253.285,00

Биланс на успех

Ознака за АОП	Опис	Претходна година	Бруто за тековна година	Исправка на вредноста за тековна година	Нето за тековна година
---------------	------	------------------	-------------------------	---	------------------------

1	-- Приходи од камата	439.614.410,00		583.472.745,00
2	-- Расходи за камата	104.711.187,00		132.317.808,00
3	-- Приходи од провизии и надомести	217.200.362,00		209.266.923,00
4	-- Расходи за провизии и надомести	73.327.509,00		82.691.115,00
8	-- Нето добивка од курсни разлики	25.305.305,00		23.531.083,00
10	-- Останати приходи од дејноста	50.326.733,00		26.054.348,00
11	-- Трошоци за вработените (012+013+014)	175.281.634,00		205.449.271,00
12	-- Плати	112.701.326,00		129.447.802,00
13	-- Трошоци за даноци и придонеси за задолжително социјално осигурување	58.211.472,00		66.967.954,00
14	-- Останати користи за вработените	4.368.836,00		9.033.515,00
15	-- Амортизација на нематеријални средства и материјални средства	72.745.107,00		66.755.227,00
17	-- Исправка на вредност, посебна резерва и резервирањата (018+019+020)	77.091.092,00		340.169.356,00
18	-- Исправка на вредност на активните билансни побарувања	70.545.125,00		332.658.385,00
19	-- Посебна резерва за вонбилансна кредитна изложеност	1.987.709,00		
20	-- Останати резервирања	4.558.258,00		7.510.971,00
22	-- Останати расходи од дејноста	196.517.183,00		204.760.218,00
23	-- Добивка од редовно работење (001+003+005+006+008+010) - (002+004+007+009+011+015+016+017+021+022)	32.773.098,00		
24	-- Загуба од редовно работење (002+004+007+009+011+015+016+017+021+022) - (001+003+005+006+008+010)			189.817.896,00
27	-- Добивка пред оданочување (023+025-026)	32.773.098,00		
28	-- Загуба пред оданочување (024+026-025)			189.817.896,00
29	-- Данок од добивка (дел од Даночниот биланс)	2.827.834,00		
30	-- Добивка за финансиската година (027-029)	29.945.264,00		
31	-- Загуба за финансиската година (029-027) или (028+029)			189.817.896,00
32	-- Просечен број на вработени врз основа на часови на работа во пресметковниот период (во апсолутен износ)	224,00		216,00
33	-- Број на месеци на работење	12,00		12,00

Државна евиденција

Ознака за АОП	Опис	Претходна година	Бруто за тековна година	Исправка на вредноста за тековна година	Нето за тековна година
609	-- Набавна вредност на софтвер со лиценца	248.826.449,00			255.197.818,00
611	-- Акумулирана амортизација на софтвер со лиценца	174.006.158,00			204.950.025,00
612	-- Сегашна вредност на софтвер со лиценца(< или = АОП 174 од БС)	74.820.291,00			48.361.302,00

625	-- Набавна вредност на градежни објекти	411.268.055,00		410.207.390,00
626	-- Акумулирана амортизација на градежни објекти	159.737.520,00		169.621.069,00
628	-- Сегашна вредност на градежни објекти (< или = од АОП 177 од БС)	251.530.535,00		240.586.321,00
629	-- Набавна вредност на транспортни средства	16.030.416,00		17.827.446,00
630	-- Акумулирана амортизација на транспортни средства	15.974.476,00		14.087.220,00
632	-- Сегашна вредност на транспортни средства (< или = од АОП 177 од БС)	55.940,00		3.740.226,00
633	-- Набавна вредност на информациска и телекомуникациска опрема)	2.347.337,00		2.477.847,00
635	-- Акумулирана амортизација (исправка на вредноста) на информациска и телекомуникациска опрема	1.421.757,00		1.943.619,00
636	-- Сегашна вредност на информациска и телекомуникациска опрема(< или = од АОП 177 од БС)	925.580,00		534.228,00
637	-- Набавна вредност на компјутерска опрема)	89.491.493,00		89.499.381,00
639	-- Акумулирана амортизација (исправка на вредноста) на компјутерска опрема	66.721.769,00		78.108.967,00
640	-- Сегашна вредност на компјутерска опрема(< или = од АОП 177 од БС)	22.769.724,00		11.390.414,00
641	-- Оригинални уметнички и литературни дела (< од АОП 178 од БС)	110.544,00		110.544,00
645	-- Добивки од курсни разлики (= на АОП 008 од БУ)	25.305.305,00		23.531.083,00
653	-- Капитални добивки реализирани од продажба на средства	22.521.081,00		5.122.206,00
654	-- Приходи од минати години(< или = на АОП 010 од БУ)	2.387.883,00		1.846.145,00
657	-- Други приходи(< или = на АОП 010 од БУ)	7.508.387,00		6.498.414,00
658	-- Расходи за провизии и надомести (= на АОП 004 од БУ)	73.327.509,00		82.691.115,00
659	-- Премии за осигурување на депозити(< или = на АОП 022 од БУ)	14.283.241,00		15.184.882,00
660	-- Трошоци за вработените (АОП 661+664+665) (= на АОП 011 од БУ)	175.281.634,00		205.449.271,00
661	-- Трошоци за плати	169.914.796,00		195.587.608,00
662	-- Придонеси од плати(< или = на АОП 013 од БУ)	47.998.078,00		55.021.293,00
663	-- Даноци од плати(= на АОП 013 од БУ)	10.213.394,00		11.946.652,00
664	-- Надомести за плати (< или = на АОП 014 од БУ)	998.002,00		803.987,00
665	-- Надомести за вработените врз основа на колективен договор	4.368.836,00		9.057.676,00
666	-- Материјални и слични трошоци(< или = на АОП 022 од БУ)	23.527.183,00		21.480.909,00
667	-- Трошоци за услуги(< или = на АОП 022 од БУ)	105.763.485,00		119.820.660,00
668	-- Премии за осигурување(< или = на АОП 022 од БУ)	2.759.650,00		2.737.308,00
669	-- Трошоци за надомести и други примања на членови на управен и надзорен одбор, одбор на директори и управители(< или = на АОП 022 од БУ)	5.032.842,00		3.945.747,00

670	-- Трошоци за службени патувања(< или = на АОП 022 од БУ)	600.393,00			928.329,00
671	-- Трошоци за репрезентација, маркетинг и пропаганда(< или = на АОП 022 од БУ)	21.711.376,00			20.915.464,00
673	-- Трошоци од минати години(< или = на АОП 022 од БУ)	1.120.552,00			3.222.705,00
674	-- Даноци и придонеси од приход (< или = на АОП 022 од БУ)	1.537.391,00			1.913.169,00
675	-- Придонеси од приход (АОП 676+677+678+679)(< или = на АОП 022 од БУ)	727.772,00			762.041,00
676	-- Придонеси и членарини на здруженија и комори	704.772,00			733.041,00
677	-- Комунални такси	23.000,00			29.000,00
680	-- Трошоци за парични казни, такси и судски решенија(< или = на АОП 022 од БУ)	1.272.405,00			1.162.677,00
682	-- Трошоци за девизно - валутно работење(< или = на АОП 022 од БУ)	7.788.398,00			7.971.671,00
683	-- Други трошоци(< или = на АОП 022 од БУ)	12.745.033,00			7.842.486,00
686	-- Просечен број на вработени врз основа на состојбата на крајот на месецот	224,00			221,00

Структура на приходи по дејности

Ознака за АОП	Опис	Претходна година	Бруто за тековна година	Исправка на вредноста за тековна година	Нето за тековна година
2473	- 64.19 - Друго монетарно посредување				842.325.099,00

Потпишано од:

DANIELA GJORSHEVSKA

CN=KIBSTrust Issuing Qsig CA G2,
 OID.2.5.4.97=NTRMK-5529581, OU=KIBSTrust
 Services, O=KIBS AD Skopje, C=MK
 KIBSTrust Issuing Qsig CA G2

Изјавувам, под морална, материјална и кривична одговорност, дека податоците во годишната сметка се точни и вистинити.

Податоците од годишната сметка се во постапка на доставување, која ќе заврши со одлука (одобрување/одбивање) од страна на Централниот Регистар.

СТОПАНСКА БАНКА а.д. Битола

**ГОДИШЕН ИЗВЕШТАЈ ЗА
РАБОТЕЊЕТО**

СТОПАНСКА БАНКА
а.д. Битола

(доверливо)

СО 52. седница

25.4.2024 година

Точка на дневен ред бр.2

ГОДИШЕН ИЗВЕШТАЈ ЗА РАБОТЕЊЕТО на Стопанска банка а.д. Битола во 2023 година

75 ГОДИНИ
ТРАДИЦИЈА

Битола, 2024 година

Содржина:

1. Макроекономско опкружување	2
2. Финансиски перформанси	5
2.1. Биланс на состојба	5
2.2. Биланс на успех	9
2.3. Клучни индикатори во работењето (KPI)	13
3. Извештај за корпоративно управување	14
3.1. Собрание на акционери	14
3.2. Надзорен одбор	15
3.2.1. План за сукцесија на Надзорниот одбор	18
3.2.2. Комисија за избор и именување	19
3.2.3. Комисија за наградување	20
3.3. Одбор за ревизија	21
3.4. Одбор за управување со ризици	24
3.5. Управен одбор	27
3.6. Одбор за надгледување на информативната технологија	30
3.7. Организациска структура	32
3.8. Усогласеност на корпоративното управување со Кодексот за корпоративно управување на Стопанска банка а.д. Битола	35
3.9. Политика на наградување	36
3.10. Политика за користење на услуги од надворешни лица	37
3.11. Политика за избегнување судир на интересите	38
3.12. Известување за ESG, прашања од општествен интерес и соработка со засегнати страни	39
Прилог 1: Организациска шема на Стопанска банка а.д. Битола	41
Прилог 2: Изјава за примена на Кодексот за корпоративно управување	42
Прилог 3: Изјава за усогласеност на Кодексот за корпоративно управување	43

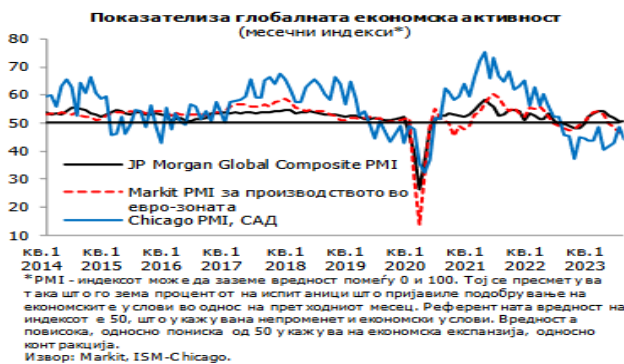

1. МАКРОЕКОНОМСКО ОКРУЖУВАЊЕ

Глобалната економска активност во текот на 2023 година беше условена од натамошната неизвесноста и ризиците кои произлегоа од конфликтот меѓу Русија и Украина, дополнително ризиците кои произлегоа од конфликтот меѓу земјите на Блискиот Исток, инфлација којашто сè уште е висока, затегнување на монетарната политика заклучно со третиот квартал од 2023 година.

Просечната вредност на глобалниот индекс ПМИ изнесува 50,9 (53,8 во второто тримесечје), упатувајќи на понеповолни движења на глобалната економска активност во наредниот период. На годишна основа, глобалниот индекс ПМИ бележи зголемување од 2,0%.¹

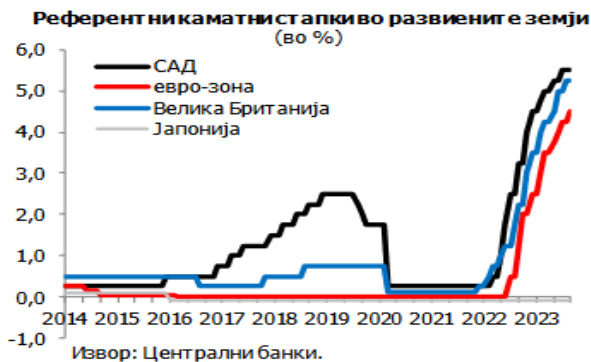
Еврозоната, како наш најзначаен трговски партнер, веќе пет квартали по ред бележи забавување на годишната стапка на раст на економската активност, во услови на помал придонес на потрошувачката на домаќинствата, како и од нето-извозот - силно забавување на растот на извозната активност придружен со благ пад на увозот.

Инфлацијата во еврозоната бележи дополнително забавување во третото тримесечје, со што се сведе на 4,9% просечно за овој период (6,2% во второто тримесечје од 2023 година), како резултат на засилен пад на цените на енергенстите, забавување на растот на цените на храната и на базичната инфлација.

¹ НБРСМ, Квартален извештај – Ноември 2023 година (графиконите и податоци прикажани во овој дел се преземени од наведениот извор)

https://www.nbrm.mk/content/MPI%20publikacii/Istrazuvanje_Kvartalen_izvestaj_noemvri_2023.pdf

Што се однесува до поставеноста на **монетарната политика во светски рамки**, во согласност со оцените за задржување на инфлацијата подолго време над целното ниво до третиот квартал од 2023 година централните банки продолжија со затегнување на монетарната политика. Така, ФЕД по зголемувањето на референтната каматна стапка од 0,25 п.п. во јули, во септември донесе одлука да ја задржи на истото ниво,

со што таа се движи во распон од 5,25% до 5,5%. ЕЦБ, во текот на третото тримесечје, во два наврати ги зголеми трите основни каматни стапки, за по 0,25 п.п., со што во септември каматната стапка на расположливите депозити, на основните операции за рефинансирање и на расположливите кредити преку ноќ ги достигнаа нивоата од 4,0%, 4,5% и 4,75%, соодветно.

Во согласност со објавените проценети податоци за **БДП активната во домашната економија** оствари реален раст од 1,1% на годишна основа, што претставува забавување во однос на растот од 2,1% во претходниот квартал. Во овој период најголем негативен придонес кон растот има секторот градежништво, при квартален пад на активната и истовремено висока споредбена основа од минатата година поврзано со активностите во патната инфраструктура, што предизвика дополнително забавување на годишниот раст на економската активност во овој квартал, додека трговијата, транспортот и угостителството дадоа позитивен придонес кон растот. Дополнителен познатителен позитивен придонес за растот на БДП во овој квартал имаа и индустријата, дејностите во врска со недвижен имот, дејноста информации и комуникации, како и финансиските дејности.

Годишната стапка на инфлација во третиот квартал од 2023 година се сведе на едноцифрено ниво и во просек изнесува 7,7% (11,2% во претходниот квартал). Најголем придонес за ваквата динамика има забавениот раст на цените на храната, надополнет од надолната патека на раст на цените на енергенсите и на базичната инфлација.

Пазарот на труд во вториот квартал од 2023 година забележа позитивни придвижувања на квартална основа. Во услови на забавена економска активност, при висока неизвесност од развојот на воените дејствија во Украина и земјите на Блискиот Исток, како и турбулентните движења на пазарот на енергија, **стапката на невработеност** забележа незначително надолно поместување споредено со претходниот квартал сведувајќи се на ниво од 13,1%.

Што се однесува до **монетарната политика**, до третиот квартал од 2023 година Народна банка на Република Северна Македонија (во натамошниот текст: Народната банка) и натаму ја затегнувше монетарната политика, при што каматната стапка на благајничките записи беше зголемена во два наврати, за вкупно 0,3 п.п. до нивото од 6,30%. Ваквата монетарна поставеност беше поддржана и со промени кај инструментот задолжителна резерва, заради зајакнување на досегашните позитивни ефекти врз штедењето во домашна валута и засилување на монетарната трансмисија. Со оглед на монетарната стратегија на стабилен девизен курс на денарот во однос на еврото, промените во домашната

монетарната политика ги следат и промените во монетарната политика на Европската централна банка (ЕЦБ), коишто исто така се однесуваа на натамошно затегнување. Девизните резерви и во третиот квартал од 2023 година се на соодветно ниво и во сигурната зона, а депозитната база на банките бележи солидна годишна стапка на раст. Во текот на овој период беше донесена и макропрudentна мерка за зголемување на стапката на противцикличниот заштитен слој на капиталот за изложеностите на домашните банки за 0,25 п.п., од претходно утврдените 0,75% на 1%, со почеток на примена од 1 јули 2024 година, со што дополнително се јакнат заштитните механизми во банкарскиот систем.

Табела: Основни макроекономски показатели за Република Северна Македонија за 2023 година

	2022	1Q 2023	2Q 2023	3Q 2023	4Q 2023
ОСНОВНИ ЕКОНОМСКИ И НАДВОРЕШНО-ТРГОВСКИ ПОКАЗАТЕЛИ					
БДП (стапка на реален раст, во %)	2,10	2,10	1,10	1,20	n.a
Инфлација COICOP (просек на кумулативна основа, во %)	14,20	16,10	13,60	11,50	n.a
Буџетски биланс (% од БДП)	-4,50	-0,40	-2,30	-0,50	n.a
Извоз на стоки (во милиони евра)	8.299,60	2.126,10	2.125,70	1.988,60	n.a
Увоз на стоки (во милиони евра)	12.125,20	2.759,60	2.778,30	2.708,00	n.a
Покриеност на увозот со извоз (во %)	64,20	79,00	74,20	77,80	n.a
Салдо на тековната сметка во Билансот на плаќања (во милиони евра)	-797,40	99,90	-117,50	258,90	n.a
Салдо на тековната сметка во Билансот на плаќања (% од БДП)	-6,30	0,70	-0,80	1,80	n.a
Директни инвестиции (нето, во милиони евра)	654,20	135,80	109,80	39,20	n.a
Директни инвестиции (нето, % од БДП)	5,00	1,00	0,80	0,30	n.a
Бруто надворешен долг (во милиони евра, крај на период)	10.790,00	11.058,20	11.394,60	11.072,10	n.a
Бруто надворешен долг (% од БДП)	82,80	78,20	80,60	78,30	n.a
Стапка на невработеност (во %)	14,40	13,30	13,10	12,80	n.a
ОСНОВНИ МОНЕТАРНИ ПОКАЗАТЕЛИ					
Каматна стапка на благајнички записи (крај на квартал, година)	4,75	5,50	6,00	6,30	6,30
Активни каматни стапки, денарски	4,69	5,11	5,24	5,67	5,75
Активни каматни стапки, девизни (агрегатна за девизни и денарски со девизна клаузула)	4,10	4,89	4,93	5,29	5,16
Пасивни каматни стапки, денарски	1,19	1,39	1,67	1,99	2,21
Пасивни каматни стапки, девизни (агрегатна за девизни и денарски со девизна клаузула)	0,49	0,71	0,94	1,18	1,34

Извор: НБРСМ и Државен завод за статистика

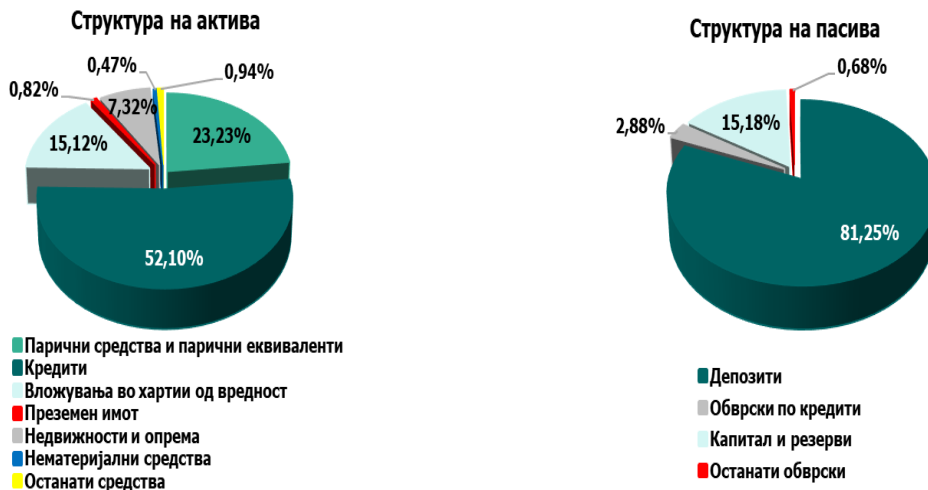
2. ФИНАНСИСКИ ПЕРФОРМАНСКИ

Изминатата 2023 година ја обележа нарушеното економско и политичко опкружување, што е резултат на воениот конфликт меѓу Русија и Украина, како и воените дејствија помеѓу земјите на Блискиот Исток. По пикот достигнат во летото 2022 година, цената на енергенсите регистрира надолно движење, а тоа резултираше со одредено забавување на увезената и на домашната инфлација. Народната банка продолжи со затегнување на монетарната политика преку зголемување на каматната стапка на благаяничките записи и на каматните стапки на расположливите депозити, што, пак, услови нагорно придвижување на каматните стапки во банкарскиот сектор. По сигналите за забавување на инфлацијата во последниот квартал од 2023 година запре трендот на раст на референтната каматна стапка.

Стопанска банка а.д. Битола (во понатамошниот текст: Банката) во вакви услови на економска активност дејствуваше во насока на остварување на краткорочните финансиски и долгорочните стратешки цели, применувајќи флексибилен пристап кон промените во домашното и глобалното макроекономско опкружување.

2.1. Биланс на состојба

Вкупната билансна сума на Банката на 31.12.2023 година (без комисионо работење) изнесуваше 11.142,29 милиони денари. Во структурата на активата најголемо учество од 52,10% традиционално имаат кредитите, додека на страната на изворите депозитите зафаќаат дури 81,25%. Во 2023 година, Банката ја засили високата капитална и ликвидносна позиција, односно стапката на адекватност на капиталот изнесуваше 22%, високо над просекот на банкарскиот систем (18,4% во Кв.3 2023 година), а стапката на ликвидна актива во вкупна актива достигна 34,0% (21,5% во Кв.3 2023 година), што повторно е над просекот од банкарскиот систем.

Остварувањето, годишните промени и структурата на позначајните позиции од **активата на Билансот на состојба** се следни:

Табела: Динамика и структура на позначајни позиции од активата на Билансот на состојба

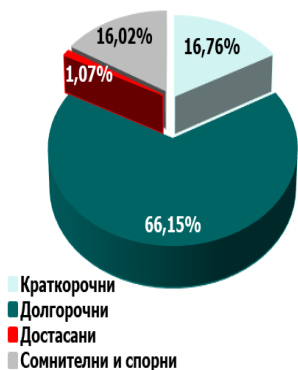
(во 000 денари)	31.12.2022	31.12.2023	Годишна промена		Структура	
			износ	%	2022	2023
Парични средства и парични еквиваленти	2.085.126	2.588.828	503.702	24,16%	17,80%	23,23%
Кредити	7.089.318	5.805.417	-1.283.901	-18,11%	60,53%	52,10%
Вложувања во хартии од вредност	1.206.808	1.684.964	478.156	39,62%	10,30%	15,12%
Преземен имот	99.904	90.876	-9.028	-9,04%	0,85%	0,82%
Недвижности и опрема	852.536	815.279	-37.257	-4,37%	7,28%	7,32%
Нематеријални средства	79.203	52.744	-26.459	-33,41%	0,68%	0,47%
Останати средства	298.311	104.182	-194.129	-65,08%	2,55%	0,94%
ВКУПНО СРЕДСТВА	11.711.206	11.142.290	-568.916	-4,86%	100,00%	100,00%

Паричните средства и паричните еквиваленти учествуваат со 23,23% во структурата на вкупната актива и со состојба на 31.12.2023 бележат зголемување од 503,70 милиони денари, односно 24,16% споредено со минатата година. Притоа растот во најголема мера е генериран од поголем износ на депозити во Народна банка како најзначајна денарска ставка, кои на годишна основа се зголемени за 560,00 милиони денари, при што се обезбеди гарантиран степен на ликвидност во рамките на пропишаните ликвидносни индикатори. Воедно, **вложувањето во хартии од вредност** обезбеди дополнителен износ на високоликвидна актива, што исто време е профитабилна опција заради атрактивните каматни стапки на овој тип на нискоризично вложување. Па така овие инвестиции во текот на извештајниот период бележат годишно зголемување од 478,16 милиони денари односно 39,62%. Во текот на цела 2023 година, управувањето со паричните средства и еквиваленти беше во функција на одржување на ликвидноста и просечното ниво на задолжителна резерва, притоа водејќи сметка и за профитабилно вложување на средствата.

Во текот на 2023 година, Банката ја извршуваше кредитната активност во согласност со законската регулатива, подзаконските акти на Народната банка, интерните политики, како и во согласност со процедурите за кредитирање. За разлика од долгорочниот фокус, краткорочните заложби на Банката ги следеа сигналите на монетарната политика така што напорите беа насочени кон зголемена наплата на побарувања и диверзификација на изложеноста на кредитен ризик, преку поголеми инвестиции во хартии од вредност како нискоризични волжувања со висок принос во услови на високи каматни стапки во економијата. Па така **кредитите на клиентите** во вкупен износ бележат намалување од 1.283,90 милиони денари, односно 18,11%. Притоа, бруто **кредитите на правните лица** на 31.12.2023 година изнесуваат 2.687,19 милиони денари и истите се намалени за 26,66%. Големо влијание врз ваквата реализацијата на кредитната активност кај правните лица имаше поголемата наплата на кредитите споредено со пласманот и насочување на наплатените средства во каматносни високоликвидни позиции, поголемата издвоена исправка на вредност на кредитите, како и отписот на оние изложености кои во текот на 2023 година ги исполнија критериумите за отпис согласно регулативата. Во однос на рочната структура на бруто кредитите на правните лица најголемо учество имаат долгорочните кредити. Бруто **кредитите на физичките лица** изнесуваат 3.574,97

милиони денари и бележат благо намалување од 3,28% споредено со 31.12.2022 година. Што се однесува до рочната структура на бруто кредитите на физичките лица најголемо учество исто така имаат долгорочните кредити (станбени и потрошувачки кредити).

Структура на бруто кредити на правни лица

Структура на бруто кредити на физички лица

Во текот на 2023 година, Стопанска банка а.д. Битола работеше во насока на понуда на кредитни производи кои ќе одговараат на потребите на клиентите, а воедно ќе ја подобрат конкурентската позиција на Банката. Меѓу поатраktivните производи кои Банката ги нудеше на своите клиенти физички лица ги издвојуваме ненаменски и наменски потрошувачки кредити (пакети за администрација, кредити за вработени во приватни фирми, кредити за вработени во прифатливи фирми, кредити за вработени во банка, пакети за пензионери, медикус кредити), станбен кредит со фиксна каматна стапка во првите шест години, хипотекарен кредит, кредит за набавка на деловен простор, кредит за купување на сопствен имот и преземени средства стекнати врз основа на ненаплатени побарувања на Банката, автомобилски кредити, кредит со залог на депозит, земјоделски кредити, договор за рамка лимит гаранции за физички лица, кредитни картички за физички лица (VISA Clasic, MASTER Card и Credit VISA Gold), како и overdraft за физички лица. Додека пак на страната на понудата на кредитни производи на клиентите правни лица во текот на 2023 година ги издвојуваме краткорочните кредити за ликвидност, кредитите за обртни средства, интердневен кредит, кредит обезбеден со депозит, револвинг кредити, кредити за извозници, микрокредити за микробизниси, кредити за трајни обртни средства, кредити за рефинансирање на изложености во други банки, кредит за купување на преземен имот, кредити за инвестиции, кредитни картички за правни лица (VISA Business и VISA Business debit). Во делот на акредитиви и работа со гаранции, Банката нудеше: увозни и извозни (ностро и лоро) акредитиви, девизни (ностро и лоро) и денарски гаранции, како и документирани наплати.

Покрај кредитите што ги одобрува од сопствени средства, во текот на изминатата година Банката им овозможи на своите клиенти – правни лица користење на кредити од кредитни линии администрирани од Развојна Банка на Северна Македонија (во понатамошниот текст: РБСМ) и тоа: ЕИБ кредитна линија – револвинг фонд, кредитна линија од РБСМ - финансирање на развојот на мали и средни претпријатија, трајни обртни средства, извозни прокити, инвестиции, кредитна линија за финансирање на проекти за

обновливи извори на енергија, како и кредитна линија за обртни средства за зголемени цени на енергенси.

Преземениот имот на крајот од 2023 година изнесуваше 90,88 милиони денари, што претставува намалување од 9,04% споредено со 31.12.2022 година. Намалувањето се должи на засилени активности за продажба на преземен имот што влијае во насока на подобрување на квалитетот на активата ослободувајќи некаматоносни средства кои понатаму се пренасочуваа во каматоносни позиции. Во текот на цела 2023 година управувањето со преземениот имот и издвојувањето на загуба за оштетување на преземениот имот се одвиваше во согласност со регулативата на Народна банка.

Недвижностите и опремата бележат намалување од 4,37% односно 37,23 милиони денари следствено на продажба на дел од сопствениот имот на банката – деловен простор во Скопје, како и соодветна пресметка на амортизација на постоечките деловни објекти и опрема. По континуираните повеќегодишни вложувања во унапредување на софтверските решенија и понатамошна дигитализација на дел од процесите кај **нематеријалните средства** е регистрирано намалување од 26,46 милиони денари, односно 33,41%, што се должи на амортизирање главно во делот на лиценците и софтверските решенија.

Категоријата **останати средства** бележи намалување од 65,08% односно 194,13 милиони денари споредено со 31.12.2022 година. Намалувањето главно произлегува од промена на начинот на исплата на пензиите односно почнувајќи од месец август 2023 година исплатата на пензиите се врати на редовниот начин на исплата наместо предвремената исплата обезбедена со средства од страна на Банката, која беше воведена поради прогласувањето на пандемијата во државата и донесените мерки за заштита од корона вирусот. Покрај авансите за пензии, во оваа позиции се вклучени и побарувањата за провизии, побарувањата од купувачи и останати побарувања.

На страната на изворите, динамиката и структурата на клучните позиции од **пасивата на Билансот на состојба**, е како што следува:

Табела: Динамика и структура на позначајни позиции од пасивата на Билансот на состојба

(во 000 денари)	31.12.2022	31.12.2023	Годишна промена		Структура	
			износ	%	2022	2023
Депозити	9.313.134	9.053.119	-260.015	-2,79%	79,52%	81,25%
Обврски по кредити	445.812	321.231	-124.582	-27,94%	3,81%	2,88%
Капитал и резерви	1.842.445	1.691.663	-150.782	-8,18%	15,73%	15,18%
Останати обврски	79.869	76.278	-3.591	-4,50%	0,68%	0,68%
Нераспоредена добивка	29.945	0	-29.945	-100,00%	0,26%	0,00%
ВКУПНО ОБВРСКИ, КАПИТАЛ И РЕЗЕРВИ	11.711.206	11.142.290	-568.916	-4,86%	100,00%	100,00%

Депозитите како позиција со најголемо учество во вкупните извори, се помали за 260,02 милиони денари, односно за 2,79% на годишна основа. Анализирани од аспект на структурата, намалувањето во целост произлегува од пониските депозити на финансиски правни субјекти. Притоа, **депозитите на банки и финансиски институции** кои носат

најголем ризик од концентрација бележат намалување од 630,14 милиони денари односно 39,33%, додека **депозитите на нефинансиски правни лица** се задржаа речиси на исто стабилно ниво како и минатата година. Што се однесува до **депозитите на домаќинства** каде ризикот од концентрација е мал, регистриран е годишен раст од 387,23 милиони денари односно 6,56%. Зголемувањето на депозитите на физички лица е особено значајно од аспект на одржување на стабилно депозитно јадро со оглед на тоа што депозитите на физички лица учествуваат со 69,68% во вкупните депозити на Банката.

Структура на вкупни депозити

Од аспект на производи, а со цел одбележување на јубилејот 75 години од постоењето на Банката беа креирани промотивни депозитни производи. За клиентите правни лица би го издвоиле промотивниот депозит со фиксна каматна стапка од 3,0%, а одлични услови им беа понудени и на корисниците на VISA Business картичката со промотивна каматна стапка од 7,5% годишно.

Обврските по кредити, во чија структура најголемо учество имаат обврските по кредитни линии администрирани од РБСМ, на крајот на 2023 година изнесуваат 321,23 милиони денари, со годишно намалување од 27,94% што главно произлегува од поголемата динамика на враќање средства по основа на кредитни линии, отколку на користењето средства по оваа основа. Уште во текот на 2022 година беа склучени рамковни договори со РБСМ за учество во програмата за кредитирање на обртни средства за зголемени цени на енергенси и за учество во програмата за финансирање на проекти за енергетска ефикасност (ЕЕ), како и за обновливи извори на енергија (ОИЕ) во вкупен износ од 2,07 милиони евра.

Капиталот и резервите на крајот на 2023 година изнесуваат 1.691,66 милиони денари. Следствено на тоа стапката на адекватност на капиталот на 31.12.2023 година достигна 22,00% што е силен показател за стабилноста на Банката и потенцијалот за понатамошен раст и развој особено преку подинамично кредитирање како основа за профитабилно работење.

Останатите обврски изнесуваат 76,28 милиони денари и на годишна основа се пониски за 4,50%. Во оваа позиција се вклучени следните обврски: обврски врз основа на провизија, обврски кон добавувачи, разграничени приходи, посебна резерва за вонбилансна изложеност, обврски по даноци и останати обврски.

2.2. Биланс на успех

Во изминатата 2023 година, оперативниот резултат од работењето на Банката е историски највисок во износ од 156,51 милиони денари. Прудентното водење на

политиката за рационалзација на оперативните трошоци во услови на зголемени нето-приходи од камати, придонесе за позитивни остварувања во оперативното работење, што се гледа и од соодносот на оперативните трошоци со оперативните приходи (cost to income ratio), кој изнесува 73,75% наспроти 80,83% во 2022 година. Ваквата политика на Банката, при значителна активност за наплата на нефункционалните кредити и продажба на преземен имот, се очекува да резултира со позитивни поместувања во периодот што следи.

Табела: Биланс на успех

(во 000 денари)	2022	2023	Годишна промена	
			износ	%
Нето приходи од камата	334.903	451.155	116.252	34,71%
Нето приходи од провизија и надоместоци	143.873	126.576	-17.297	-12,02%
Нето курсни разлики	25.305	23.531	-1.774	-7,01%
Останати приходи од дејноста	37.578	22.145	-15.433	-41,07%
Трошоци за вработени	-175.282	-205.449	-30.167	17,21%
Останати расходи од дејноста и амортизација	-269.262	-271.515	-2.253	0,84%
Исправка на вредноста на финансиските средства, на нето основа	-77.091	-334.482	-257.391	333,88%
Загуба за оштетување на нефинансиските средства, на нето основа	12.749	-1.778	-14.527	-113,95%
Бруто добивка	32.773	-189.818	-222.590	-679,20%
Данок на добивка	-2.828	0	2.828	-100,00%
Нето добивка	29.945	-189.818	-219.762	-733,90%
Оперативни приходи	500.972	596.129	95.158	18,99%
Оперативни расходи	-404.935	-439.618	-34.683	8,57%
ОПЕРАТИВЕН РЕЗУЛТАТ	96.037	156.511	60.475	62,97%

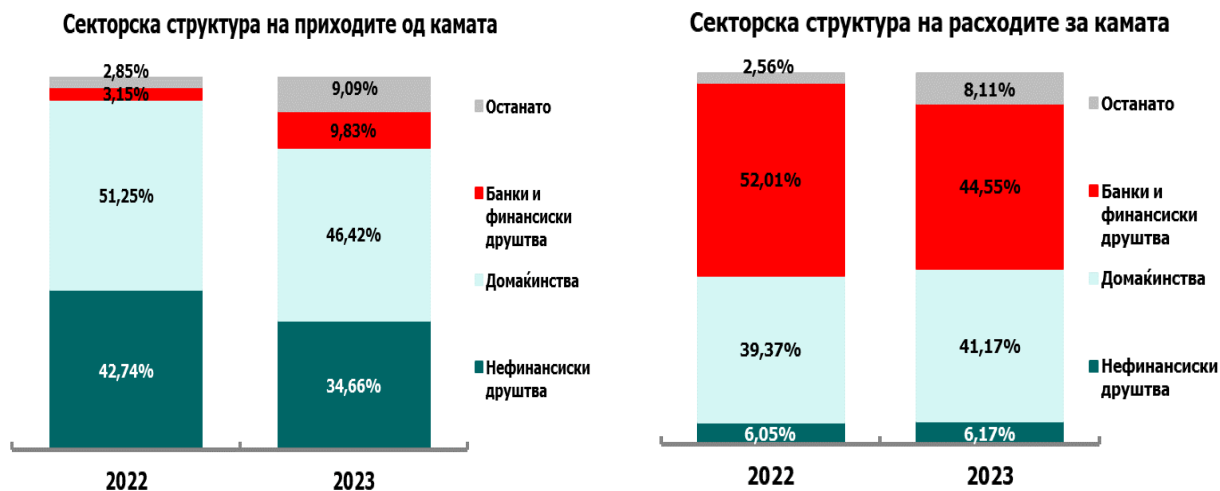
Нето-приходите од камата на Банката како позиција со најзначајно учество во структурата на вкупните приходи од работењето во 2023 година бележат зголемување за 34,71% односно 116,25 милиони денари во однос на остварувањето од минатата година.

Приходи и расходи по камати

Ваквиот раст пред се е резултат на добро управување со каматоносната актива и пасива, како и зголемувањето на основната каматна стапка на Народна банка.

Од аспект на секторска структура, најголемо учество имаат приходите од камата на домаќинствата и нефинансиските правни лица кои се зголемени за 20,20% и 7,63%, соодветно. Растот генерално се должи на растот на референтната каматна стапка. На страната на расходите за камата, најголем раст е регистриран кај секторот домаќинства паралелно со зголемените депозити од оваа група на клиенти, додека намалување има кај расходите по камата од финансиски правни лица.

Нето-приходите од провизии и надоместоци изнесуваат 126,58 милиони денари, а во однос на минатата година бележат намалување од 12,02% што главно се должи на раст на расходите наспроти намалените приходи. Притоа приходите од провизии и надоместоци се помали за 7,93 милиони денари, односно 3,65% како резултат на помалите приходи од провизии од кредитирање во износ од 7,55 милиони денари, помалите приходи од провизии од денарски платен промет во износ од 2,16 милиони денари, како и помалите приходи од провизии од полиси во износ од 1,34 милиони денари. Додека **расходите за провизии и надоместоци** се повисоки за 9,36 милиони денари, односно 12,77% што се должи на растот на расходите за провизии и надоместоци од работа со платежните картички.

Нето-приходите од курсни разлики во 2023 година се позитивни во износ од 23,53 милиони денари и пониски за 1,77 милиони денари, односно 7,01% споредено со истите од минатата година.

Останатите приходи од дејноста се пониски за 15,43 милиони денари, односно 41,07% во споредба со 2022 година, како резултат на остварени помали капитални добивки од продажба на преземен имот.

Трошоците за вработени за 2023 година изнесуваат 205,45 милиони денари и бележат зголемување од 30,17 милиони денари, односно 17,21% во однос на претходната

година што се должи на повисоката вредност на бодот, а во согласност со покачувањето на минималната плата на Република Северна Македонија (во понатамошниот текст: РСМ).

Останатите расходи од дејноста и амортизацијата се зголемени за 2,25 милиони денари, односно за 0,48% на годишна основа. Зголемувањето во најголема мера се должи на повисоки расходи од дејност за 8,24 милиони денари паралелно со зголемените цени на енергенсите, зголемени трошоци за тековно и инвестициско одржување на електричните сметачи и опремата (одржување софтвер). Амортизацијата е намалена за 5,99 милиони денари.

Според проценките за квалитетот на кредитното портфолио и во пресрет на измената на Одлуката за управување со кредитен ризик кој која стапува во сила од 1.1.2024 година **исправката на вредноста на финансиските средства на нето-основа** изнесува - 334,48 милиони денари. **Загубата поради оштетување на нефинансиските средства на нето-основа** изнесува -1,78 милиони денари што во целост произлегува од оштетување за преземениот имот.

2.3. Клучни индикатори во работењето (КРІ)

Показатели за работењето на Стопанска банка а.д. Битола (во илјади денари и %)	31.12.2022	31.12.2023	Годишна промена
ФИНАНСИСКА СОСТОЈБА			
Вкупна актива	11.711.206	11.142.290	-4,86%
Нето кредити	7.089.318	5.805.417	-18,11%
Вкупни депозити	9.313.134	9.053.119	-2,79%
Капитал и резерви	1.842.445	1.691.663	-8,18%
Нето-кредити/вкупни депозити	76,12%	64,13%	-12,00 пп
Преземен имот/вкупна актива	0,85%	0,82%	-0,04 пп
Нето кредити/ вкупна актива	60,53%	52,10%	-8,43 пп
Вкупни депозити/вкупна актива	79,52%	81,25%	1,73 пп
КВАЛИТЕТ НА КРЕДИТНО ПОРТФОЛИО			
(Изложеност за која не е определена исправка на вредност, А и Б)/Вкупна кредитна изложеност*	96,85%	93,31%	-3,54 пп
(В,Г и Д)/Вкупна кредитна изложеност*	3,15%	6,69%	3,54 пп
Д/Вкупна кредитна изложеност*	1,71%	2,76%	1,05 пп
Д/Сопствени средства*	10,20%	17,11%	6,91 пп
Пресметана исправка на вредност и посебна резерва/Вкупна кредитна изложеност*	3,42%	5,14%	1,72 пп
Нефункционални кредити/Вкупни кредити (кредити кон нефинансиски субјекти)*	4,28%	8,47%	4,19 пп
Покриеност на нефункционалните кредити со исправката на вредност на кредити (нефинансиски субјекти)	113,53%	104,80%	-8,73 пп
ПРОФИТАБИЛНОСТ И ЕФИКАСНОСТ			
Финансиски резултат пред оданочување (брuto)	32.773	-189.818	-679,20%
Финансиски резултат по оданочување (нето)	29.945	-189.818	-733,90%
Стапка на поврат на капиталот (ROE) по оданочување	1,63%	-11,22%	-12,85 пп
Стапка на поврат на активата (ROA) по оданочување	0,26%	-1,70%	-1,96 пп
Оперативни трошоци/вкупни оперативни приходи (Cost-to-income)	80,83%	73,75%	-7,08 пп
Исправка на вредност за финансиски и нефинансиски средства/Нето каматен приход	19,21%	74,53%	55,32 пп
Нето каматен приход/Вкупни оперативни приходи	66,85%	75,68%	8,83 пп
Нето приходи од провизија/Вкупни оперативни приходи	28,72%	21,23%	-7,49 пп
Трошоци за вработени/Нето приходи од провизија	121,83%	162,31%	40,48 пп
Трошоци за вработени/Вкупни оперативни расходи	43,29%	46,73%	3,45 пп
Нето каматна маргина	2,54%	3,14%	0,60 пп
КАПИТАЛИЗИРАНОСТ			
Сопствени средства	1.842.445	1.691.663	-8,18%
Стапка на адекватност на капиталот	20,73%	22,00%	1,27 пп
Основен капитал/Актива пондерирана по ризици	20,73%	22,00%	1,27 пп
Редовен основен капитал/Актива пондерирана по ризици	20,73%	22,00%	1,27 пп
ПАЗАРНО УЧЕСТВО*			
Вкупна актива	1,71%	1,64%	-0,07 пп
Бруто кредити на нефинансиски субјекти	1,74%	1,58%	-0,16 пп
Депозити од нефинансиски субјекти	1,55%	1,55%	0,00 пп
ОСТАНАТИ ПОДАТОЦИ			
Број на експозитури и шалтери	20	20	0
Број на банкомати	51	43	-8
Број на вработени	224	220	-4
Просечна годишна цена на тргувани акции на СТББТ	2,89	2,50	-13,53%
Книговодствена вредност по акција	4,71	4,33	-8,18%
Заработка по акција	0,08	-0,49	-733,90%

*Последни достапни податоци на страницата на НБРСМ се со 30.9.2023 година.

3. Извештај за корпоративно работење

Во согласност со Статутот на Стопанска банка а.д. Битола, СО бр. 02-6487/1/II-7 од 4.5.2023 година, органи на Банката се: Собрание на акционери, Надзорен одбор, Одбор за управување со ризици, Одбор за ревизија, Управен одбор и Одбор за надгледување на информативната технологија.

Покрај одборите на Банката, чиј број, состав, надлежности, права, одговорности и начин на работење се пропишани со Статут, во Банката се формирани и функционираат и останати одбори: АЛКО-одбор, како одбор за управување со активата и пасивата на Банката, Одбор за управување со оперативна ликвидност и кредитни одбори.

3.1. Собрание на акционери

Собранието на акционери како највисок орган на управување во Банката, со состојба на 31.12.2023 година го сочинуваат 967 акционери. Во текот на 2023 година, дејствувајќи во согласност со законските прописи и Статутот на Банката, Собранието одржа две седници на 4.5.2023 година и на 30.10.2023 година. Собранието беше свикано со објавување јавен повик до акционерите во дневен весник, на интернет-страницата на Банката и на интернет-страницата на Македонска берза за хартии од вредност (MSE), притоа во целост почитувајќи ги законските одредби, подзаконските акти и Статутот на Банката, кои го регулираат целокупното функционирање на Собранието на акционери.

На редовната седницата одржана на 4.5.2023 година беа разгледани и усвоени: записникот од 49. седница на Собранието на акционери на Банката, Годишниот извештај за работењето на Банката за 2022 година, Извештајот за работењето на НО, Годишната сметка, Извештајот за извршената ревизија на финансиските извештаи за 2022 година, Одлуката за употреба и распоредување на остварената добивка во 2022 година, Одлуката за избор на Друштво за ревизија, Одлуката за измена и дополнување на Статутот, Одлуката за определување месечна награда и награда за успешно завршена година на членовите на НО, Информацијата за поднесена оставка од член на НО, како и Одлуката за именување член на НО на Стопанска банка а.д. Битола.

На седницата одржана на 30.10.2023 година беа разгледани и усвоени: записникот од 50. седница на Собранието на акционери на Банката, Информацијата за поднесена оставка од независен член на НО, како и Одлуката за именување член на НО на Стопанска банка а.д. Битола.

Со состојба на 31.12.2023 година, акционерскиот капитал на Банката е составен од 390 977 обични акции. Акционер со квалификувано учество во Банката е „Пелистерка“ АД Скопје, кој заедно со поврзаното лице „Тимох“ ДОО Скопје поседува 21,85 % од вкупниот број акции со право на глас, т.е. обични акции. Претставник на акционерот со квалификувано учество во НО беше г. Стевчо Јолакоски.

3.2. Надзорен одбор

Надзорниот одбор на Стопанска банка а.д. Битола (во понатамошниот текст: НО), во согласност со Статутот и Законот за банките, во текот на 2023 година го сочинуваа 5 (пет) члена, од кои два се независни членови. Членовите на НО се именувани со Одлука од Собрание на акционери, а функцијата ја извршуваат по добиени решенија за согласност од гувернерот на Народната банка со дефинирано времетраење на мандатот на секој поединечен член. Покрај именување на членови на НО, Собранието на Банката е надлежно и за нивно разрешување.

Во периодот од 1.1.2023 до 7.6.2023 година НО на Банката работеше во следниот состав:

- г. Миле Зечевиќ - претседател и независен член,
- г-ѓа Александра Радевска – заменик претседател и член,
- г. Иванчо Велјановски – член,
- г. Стевчо Јолакоски – член,
- г-ѓа Гордана Гацева - независен член и
- г-ѓа Гордана Темелковска-Костовска - член.

По именувањето на г-ѓа Александра Радевска за член на УО согласно Одлука од НО и Решение за издавање претходна согласност од Народна банка во периодот од 8.6.2023 до 16.7.2023 година, НО на Банката работеше во следниот состав:

- г. Миле Зечевиќ - претседател и независен член,
- г. Иванчо Велјановски – член,
- г-ѓа Гордана Гацева - независен член,
- г. Стевчо Јолакоски – член и
- г-ѓа Гордана Темелковска-Костовска - член.

Имено, по стапувањето на претходно поднесената оставка на г. Иванчо Велјановски во сила, како и до финализирање на постапката која беше во тек за добивање на претходна согласност од Народна банка за повторно именување на г.Миле Зечевиќ за член на НО, со Одлука од НО за вршител на должност заменик претседател на НО на Банката е именувана г-ѓа Гордана Гацева, така што во периодот од 17.7.2023 до 14.8.2023 година НО на Банката работеше во следниот состав:

- г. Гордана Гацева - заменик претседател и независен член,
- г. Стевчо Јолакоски – член и
- г-ѓа Гордана Темелковска-Костовска - член.

По добивањето на согласноста од Народна банка за повторно именување на г.Миле Зечевиќ за член на НО во периодот од 15.8.2023 до 9.10.2023 година НО на Банката работеше во следниот состав:

- г-ѓа Гордана Гацева- заменик претседател и независен член,
- г. Миле Зечевиќ - независен член,
- г. Стевчо Јолакоски – член и
- г-ѓа Гордана Темелковска-Костовска - член.

По поднесената оставка од г. Миле Зечевиќ од функцијата независен член на НО во периодот од 10.10.2023 до 8.11.2023 година НО на Банката работеше во следниот состав:

- г-ѓа Гордана Гацева - заменик претседател и независен член,
- г. Стевчо Јолакоски – член,
- г-ѓа Гордана Темелковска-Костовска – член и
- г. Борислав Атанасовски – член.

На 09.11.2023 година со Одлука на НО на Банката за Претседател на НО е именувана Гордана Гацева, додека за заменик претседател на НО е назначен г. Борислав Атанасовски, така што почнувајќи од 9.11.2023 па се до 31.12.2023 година НО на Банката работеше во следниот состав:

- г-ѓа м-р Гордана Гацева - претседател и независен член;
- г. Борислав Атанасовски – заменик претседател и член;
- г. д-р Стевчо Јолакоски - член и
- г-ѓа Гордана Темелковска-Костовска – член.

Табела: Состав на НО, мандат и членства во други органи на надзор и/или управување на членовите на НО

Членови на НО	Мандат	Присуство на седници на НО	Членство во други органи на надзор и/или управување на членовите на НО
г. Миле Зечевиќ - претседател и независен член	16.7.2019-16.7.2023	присуство на 12 седници	*Член на ОР на Стопанска Банка а.д. Битола до 25.10.2023 година.
г-ѓа Александра Радевска - заменик претседател и член	8.6.2019-8.6.2023	присуство на 9 седници	*Претседател и член на ОР на Стопанска Банка а.д. Битола до 8.6.2023 година.
г. Стевчо Јолакоски - член	24.9.2020-24.9.2024	присуство на 23 седници	*Државен советник за патен сообраќај во Министерство за транспорт и врски.
г. Иванчо Велјановски - член	16.7.2019-16.7.2023	присуство на 10 седници	*Генерален Извршен директор на Фабрика за квасец и алкохол АД Битола.
г-ѓа Гордана Темелковска - Костовска - член	15.4.2020-15.4.2024	присуство на 23 седници	*Раководител на Оддел за финансии и сметководство во ДОО Руле Турс.
г-ѓа Гордана Гацева	13.10.2022-13.10.2026	присуство на 24 седници	*Член на ОР на Стопанска Банка а.д. Битола.
г. Борислав Атанасовски - независен член	10.10.2023-10.10.2027	присуство на 6 седници	*Член на ОР на Стопанска Банка а.д. Битола.

Во периодот 1.1.2023 - 31.12.2023 година НО одржа 24 седница на кои разгледа и донесе низа акти и одлуки што се во негова надлежност. На седниците што ги одржа НО на Банката во текот на 2023 година, беа разгледувани материјали изготвени од стручните служби и органите на Банката, преку кои НО го следеше движењето на сите финансиски показатели, Билансот на состојба, Билансот на успех, профитабилноста и ликвидноста на Банката, депозитите на правните и физичките лица, остварените приходи и расходи на Банката со нивната структура, сопствените средства, стапката на адекватност на капиталот, причините за подобрувањата и влошувањата на портфолиото на Банката и сите останати значајни прашања од работењето на Банката.

За време на извештајниот период НО на Банката ги разгледа, донесе и ревидира следните акти: Предлог-одлука за усвојување на нова организациона шема на Банката, Предлог-одлука за измена и дополнување на Статутот на Банката, Деловна политика, развоен и финансиски план на Стопанска банка а.д. Битола за период 2023-2027 година, Предлог-одлука за потврдување на соодветноста на Методологијата за мерење и оценка на поединечните ризици при утврдување на интерниот капитал, Предлог-одлука за потврдување на соодветност на Политиката за процесот на утврдување на интерниот капитал на Банката, Предлог-одлука за потврдување на соодветноста на Политиката за управување со валутниот ризик, Предлог-одлука за потврдување на соодветноста на Политиката за управување со ризикот од промена на каматните стапки во портфолиото на банкарски активности, Политика за процесот на утврдување на интерната ликвидност на Банката, Методологијата за мерење и оценка на ризиците при утврдување на интерната ликвидност, Политика за наградување, Политика за управување со ликвидносен ризик, План за управување со ликвидносниот ризик во вонредни услови, Деловник за работа на НО, Деловник за работа на ОУР, Деловник за работа на УО, Деловник за работа на ОНИТ, Деловник за работа на АЛКО одборот, Политика за избегнување судир на интересите, Политика за спречување на перење пари и финансирање на тероризам, Каталог на обезбедување, Политика за управување со кредитен ризик, Политика за управување со ризикот на земја, Политика за начинот на избор, следење на работењето и на разрешувањето на лица со посебни права и одговорности и лицата надлежни за функциите на контрола на Банката, Договор за доверливост и соработка на проектот за присоединување на Стопанска банка а.д. Битола кон Комерцијална банка АД Скопје, Деловник за работа на Одборот за ревизија, Деловник за работа на кредитните одбори, Кодекс за етика и пазарно однесување, Политика за заштита на потрошувачи, Политика за управување со поплаки, Политиката за управување со репутациски ризик, Политика за управување со стратегиски ризик, Политика за користење услуги од надворешни лица, Политика за одржување на сопствените средства, Политика за управување со оперативен ризик, Политика за управување со пазарен ризик и Политика за контрола на усогласеноста на работењето на Банката со прописите.

Исто така во текот на 2023 година НО на Банката изврши оценка и избор на членовите на УО на Банката заради истекот на нивните мандати, утврдени со решенијата за претходна согласност на гувернерот на Народна банка. НО разгледуваше и други извештаи од Народна банка и други надлежни институции, ги разгледуваше извештаите на Одборот за управување со ризици, Одборот за ревизија, АЛКО-одборот, Одборот за надгледување на информативната технологија, Секторот за внатрешна ревизија, извештаите за работењето на Банката, усогласеноста на работењето на Банката во согласност со законот и другите подзаконски акти, елаборатите за отпис на побарувања, како и други информации и

извештаи од својата надлежност. НО на Банката водеше особена грижа за почитување на интерните и на законски поставените лимити, како и на лимитите утврдени со меморандумот склучен со Народната банка.

Членовите на НО на Банката како лица со посебни права и одговорности во Банката, ги именува и разрешува Собранието на акционерите на Банката во согласност со критериумите утврдени со закон, подзаконските акти, Статутот на Банката и Политиката за начинот на избор, следење на работењето и на разрешувањето на членовите на Надзорен одбор, Одборот за управување со ризици, Одборот за ревизија и Управниот одбор на Стопанска банка а.д. Битола.

Предлог-одлуката за именување член/членови на НО и целокупната документација што се однесува на изборот на членовите на НО на Банката, ја изготвува Дирекцијата за управување со Кабинет на Управен одбор и истата се проследува до Собранието на акционери на Банката. Одлуката за именување член/членови на НО, донесена од страна на Собранието на акционери за именување член на НО, стапува на сила по добивање на Решението од Гувернерот на Народна банка.

Имено, членовите на НО треба да располагаат со соодветни квалификации, да ја разбираат својата улога во корпоративното управување на Банката и да се способни за реално оценување на работењето на Банката. За таа цел треба да поседуваат соодветни знаења и искуство за извршување на своите надлежности, да избегнуваат судир на интереси и да посветуваат доволно време за извршување на обврските што произлегуваат од надлежностите утврдени со закон. Членовите на НО треба заедно да имаат знаења и искуство потребни за независен надзор на работењето на Банката, а особено за разбирање на активностите што ги врши Банката и на материјалните ризици на кои е изложена.

Според член 89 од Законот за банките, член 67 од Статутот на Банката и точка 2.5 од Политиката за начинот на избор, следење на работењето и на разрешувањето на членовите на Надзорен одбор, на Одборот за управување со ризици, Одборот за ревизија и на Управниот одбор на Стопанска банка а.д. Битола, НО најмалку еднаш годишно врши оценка на сопствената работа од аспект на поединечните членови и колективно и за тоа го известува Собранието на Банката.

Мандатот на членовите на НО е утврден со Статутот на Банката и трае четири години. Исто лице не може да биде именувано за независен член на НО во Банката подолго од три последователни мандати. Според член 73 од Статутот на Банката, мандатот на членовите на НО може да престане пред истекот на мандатот во случаи ако се исполнети условите што оневозможуваат назначување на член на НО на Банката, ако Гувернерот на Народна банка ја повлече согласноста за именување член на НО, по сопствено, лично писмено барање - оставка и во други случаи утврдени со законот. На членовите на НО може предвремено да им престане мандатот со разрешување поради работење спротивно на закон, статут и добрите деловни обичаи.

3.2.1. План за сукцесија на Надзорниот одбор

Планот за сукцесија е изготвен во согласност со Кодексот за корпоративно управување на котираните друштва на Македонска Берза донесен од страна на Македонска берза а.д. Скопје, Одлуката за правилата за добро корпоративно управување во банка, Статутот на Стопанска Банка а.д. Битола, законските прописи и интерните акти на Банката.

Надзорниот Одбор на Банката ги остварува надлежностите определени со закон, подзаконските прописи, Статутот и другите акти на Банката. Согласно тоа, членовите на НО имаат клучна улога во надзорот над управувањето со Банката, именувањето и разрешувањето на членови на Управниот одбор, одобрувањето на стратегијата, деловниот план и буџетот на Банката, организирањето на Служба за внатрешна ревизија, именување и разрешувањето на нејзините членови и одобрувањето на политиките и процедурите за вршење на внатрешна ревизија, како и други работи во согласност со законските и подзаконските прописи, Статутот и другите акти на Банката.

Надзорниот одбор на Банката го сочинуваат 5 членови, кои ги именува Собранието на Банката од редот на лицата предложени од акционерите на Банката, по согласност од гувернерот на Народната банка.

Банката одржува континуитет во составот на НО преку одржлив **план за сукцесија** во услови на намалување на составот на членови на Одборот, во зависност од околноста дали настанува намалување на составот под бројот на членови утврден во Статутот или под бројот утврден во Законот за банките.

Целта на **Планот за сукцесија** е:

- да даде насоки со цел да се обезбеди подготвеност за замена на било кој од членовите на НО, при што особено ќе се води сметка за начелото на добро работење,
- да обезбеди дека има соодветни и проактивни процедури за регрутирање и избор на соодветни кандидати, кои се во согласност со законите, подзаконските акти, Статутот и другите акти на Банката,
- да обезбеди дека постои рамка која го идентификува потребното знаење, вештини и искуство кое ќе даде придонес во генералното знаење, вештини и искуство на НО, со цел истиот да биде во можност да ги извршува обврските кои прозлегуваат од законите, подзаконските акти, Статутот на Банката, Деловникот на НО и другите акти на Банката,
- да обезбеди континуитет преку непречена сукцесија на било кој од членовите на Надзорниот Одбор, која ќе обезбеди баланс меѓу свежата перспектива и независност и искуството и институционалната поставеност на Одборот,
- ќе обезбеди усогласеност со најдобрите корпоративни практики и законски рамки, особено Законот за банки, Законот за трговски друштва, Статутот на Банката, Кодексот на корпоративно управување на Банката и Деловникот за работа на НО.

Составот на НО гарантира дека членовите на Одборот го поседуваат потребното знаење и искуство потребни за независна супервизија на работењето на Банката, со посебен акцент на целокупното знаење и разбирање на активностите што ги врши Банката и материјалните ризици на кои таа е изложена, преку успешно професионално искуство стекнато низ повеќе активни години од членовите на Одборот.

3.2.2. Комисија за избор и именување

Надзорниот одбор на својата седница одржана на 28.12.2022 година донесе Одлука за формирање на Комисија за избор и именување на членови на Надзорниот одбор,

---

Управниот одбор, Одборот за управување со ризици и Одборот за ревизија на Стопанска Банка а.д. Битола во следниот состав:

1. г. Иванчо Велјановски - член и претседател,
2. г-ѓа. Гордана Темелковска - Костовска - член и заменик претседател и
3. г-ѓа Гордана Гацева - член.

Мандатот на членовите е со траење до истекот на мандатот на членовите на Надзорниот одбор. По истек на мандатот на г. Иванчо Велјановски – член и претседател на оваа комисија, Надзорниот одбор на својата 18-та седница одржана на 25.10.2023 година донесе нова Одлука за формирање на Комисија за избор и именување на членови во следниот состав:

1. г-ѓа. Гордана Темелковска - Костовска - член и претседател,
2. г. Стевчо Јолаковски - член и заменик претседател и
3. г-ѓа Гордана Гацева - член.

Делокругот на работа на оваа Комисија ќе го опфаќа најмалку следното:

- најмалку еднаш годишно го разгледува составот на НО и неговите комисији од аспект на знаењето, квалификациите, вештините и искуството што членовите поединечно и заедно ги поседуваат за успешно извршување на нивните функции (т.н. „профил на одборот“) кој се објавува на веб- страницата на Банката,
- оценува и потврдува дека предложениот кандидат или кандидати ги исполнува/ат бараните услови утврдени во закон, внатрешните акти на Банката, како и дали кандидатот или кандидатите се вклопуваат во профилот на одборот,
- за кандидатите кои се предложени од страна на НО до Собранието на акционери доставува Извештај за извршената анализа и проверка на исполнетост на критериумите од страна на кандидатот, како и за усогласеност на неговата кандидатура со внатрешните акти и профилот на одборот, и оцена за тоа дали кандидатот се смета за независен,
- доставува до НО предлог одлуки и други материјали потребни при избор на членови на одборите,
- изготвува План за сукцесија на НО, што ќе биде вклучен во Годишниот извештај на Банката за да се обезбеди континуитет и квалитет во функционирањето на НО.

Во текот 2023 година Комисијата одржа 4 седници на кои г-ѓа. Гордана Темелковска – Костовска и г-ѓа Гордана Гацева присуствувале на сите 4 седници, додека г.Иванчо Велјановски присуствуваше на 3 седници. На седниците беа донесени повеќе одлуки во врска со донесување на оценки на соодветноста на лицата предложени за членови на УО и предлог одлуки за именување на членови, како и претседател на УО.

3.2.3. Комисија за наградување

Надзорниот одбор на својата седница одржана на 28.12.2022 година донесе Одлука за формирање на Комисија за наградување на Стопанска Банка а.д. Битола во следниот состав:

---

1. г-ѓа Гордана Гацева – член и претседател,
2. г. Миле Зечевиќ – член и заменик претседател и
3. г-ѓа Гордана Темелковска - Костовска – член.

Мандатот на членовите е со траење до истекот на мандатот на членовите на Надзорниот одбор. По истекот на мандатот на г. Миле Зечевиќ – член и заменик претседател, во тек е постапка за донесување на нова Одлука за формирање на Комисија за наградување каде ќе биди именуван нов член на местото на г. Миле Зечевиќ од редот на членовите на НО. Во текот на 2023 година оваа комисија не одржа седници, бидејќи во извештајниот период не произлезе потреба за одржување на седница.

Делокругот на работа на оваа Комисија ќе го опфаќа најмалку следното:

- подготвување предлози за одлуките на Надзорниот одбор во однос на наградувањето, вклучувајќи ги и оние кои влијаат на ризиците на Банката и нивното управување,
- вршење надзор над наградувањето на членовите на Управниот одбор на Банката, високото раководство кое ја врши функцијата за управување со ризици и функцијата за усогласеност, како и на високото раководство кое ја врши функцијата на внатрешна ревизија (лицата надлежни за контролни функции на Банката),
- поддржување и советување на Надзорниот одбор на Банката при формулирање на Политиката за наградување на Банката, вклучително и дека таквата политика за наградување е родово неутрална и поддржува еднаков третман на вработените,
- подготвување предлози за вкупните примања/надоместоци за секој член на Управниот одбор на Банката, како и лицата надлежни за контролни функции на Банката.

3.3. Одбор за ревизија

Согласно одредбите на Законот за банките, Статутот на Стопанска банка а.д. Битола, Кодексот за корпоративно управување и Деловникот за работа на Одборот за ревизија, **Одборот за ревизија** (во понатамошниот текст: ОР) е независен и самостоен орган на управување во Банката. Во текот на 2023 година, ОР работеше во состав од 5 (пет) члена, од кои тројца се избрани од редот на членовите на НО, а другите двајца се независни.

Во периодот од 1.1.2023 до 08.06.2023 година ОР работеше во следниот состав:

- г-ѓа Александра Радевска - претседател и член,
- г-ѓа Гордана Гацева – заменик претседател и член,
- г. Миле Зечевиќ - член,
- г. Жарко Михајловски - независен член и
- г-ѓа Весна Савевски - независен член.

По именувањето на г-ѓа Александра Радевска за член на УО согласно Одлука од НО и Решение за издавање претходна согласност од Народната банка во периодот од 08.06.2023 до 20.09.2023 година, ОР работеше во состав од 4 (четири) члена:

- г-ѓа Гордана Гацева - заменик-претседател и член,

- г. Миле Зечевиќ - член,
- г. Жарко Михајловски - независен член и
- г-ѓа Весна Савевски - независен член.

По поднесената оставка од г. Миле Зечевиќ од функцијата независен член на НО во периодот од 20.09.2023 до 25.10.2025 ОР работеше во состав од 3 (три) члена:

- г-ѓа Гордана Гацева – заменик претседател и член,
- г. Жарко Михајловски - независен член и
- г-ѓа Весна Савевски - независен член.

На 25.10.2023 година со Одлука на НО за нов член на ОР од редот на членовите на НО е назначи г-дин Борислав Атанасовски, така што во периодот од 25.10.2023 до 22.12.2023 година, Одборот за ревизија работеше во следниот состав:

- г-ѓа Гордана Гацева – заменик претседател и член,
- г. Жарко Михајловски - независен член,
- г-ѓа Весна Савевски - независен член и
- г-дин Борислав Атанасовски - член.

Одборот за ревизија на својата седница одржана на 22.12.2023 година за претседател го именува г. Борислав Атанасовски, така што во периодот од 22.12.2023 до 31.12.2023 година, ОР работеше во следниот состав:

- г. Борислав Атанасовски - претседател и член,
- г-ѓа Гордана Гацева – заменик претседател и член,
- г. Жарко Михајловски – независен член и
- г-ѓа Весна Савевски – независен член.

Табела: Состав на ОР, мандат и членства во други органи на надзор и/или управување на членовите на ОР

Членови на ОР	Мандат	Присуство на седници на ОР	Членство во други органи на надзор и/или управување на членовите на ОР
г-ѓа Александра Радевска - претседател и член	20.9.2021-20.9.2023	присуство на 3 седници	*Член на НО на Стопанска Банка а.д. Битола до 8.6.2023 година.
г. дин Миле Зечевиќ - член	20.9.2021-20.9.2023	присуство на 3 седници	*Претседател и член на НО на Стопанска банка а.д. Битола до 25.10.2023 година.
г-ѓа Гордана Гацева	28.10.2023-28.10.2024	присуство на 8 седници	*Претседател и член на НО на Стопанска банка а.д. Битола.
г. Жарко Михајловски - независен член	18.10.2021-18.10.2023	присуство на 8 седници	*Управител во МСФИ Ревизија ДОО Скопје.
г-ѓа Весна Савевски - независен член	18.10.2021-18.10.2023	присуство на 6 седници	/
г-дин Борислав Атанасовски	25.10.2023-31.12.2023	присуство на 2 седници	Управител во Расел Бедфорд Атанасовски ДОО Скопје.

При изборот на независни членови на Одборот за ревизија во целост беа испочитувани критериумите за независност утврдени со Законот за банките. Независните членови и со нив поврзаните физички лица не се вработени, ниту се лица со посебни права и одговорности во Банката, не се акционери со квалификувано учество во Банката ниту застапуваат акционер со квалификувано учество во Банката, не работат, односно во последните три години не работеле во друштво за ревизија што во тој период вршело ревизија на работењето на Банката и во последните три години немале материјален интерес или деловен однос со Банката кој просечно годишно надминува 3 000 000,00 денари.

Во извештајниот период Одборот за ревизија ги извршуваше своите активности утврдени со законската регулатива, подзаконските прописи и интерните акти на Банката. ОР во текот на 2023 година одржа 8 (осум) седници на кои ги разгледа финансиските извештаи на Банката и се грижеше за точноста и транспарентноста на објавените финансиски информации за работењето на Банката во согласност со прописите и меѓународните сметководствени стандарди, ги следеше и изврши оценка на системите за внатрешна контрола, ја следеше работата и ја оценуваше ефикасноста на Секторот за внатрешна ревизија, го следеше процесот на ревизија на Банката и постојано ја следеше усогласеноста на работењето на Банката со прописите што се однесуваат на сметководствените стандарди и финансиските извештаи. Воедно, во текот на 2023 година оствари континуирана соработка со УО и Секторот за внатрешна ревизија. Одборот за ревизија редовно ги разгледуваше и извештаите од работењето на ОУР. Во согласност со законските одредби и актите на Банката, ОР редовно го известуваше НО на Банката за својата работа преку тримесечни извештаи. На седниците на Одборот редовно присуствуваа мнозинството на членовите на ОР, членовите на УО и директорот на Секторот за внатрешна ревизија.

Членовите на ОР на Банката како лица со посебни права и одговорности во Банката ги именува НО на Банката за период од две години. Предлог-одлуката за именување член/членови на ОР на Банката и целокупната документација што се однесува на изборот на членовите на НО на Банката, ја изготвува Дирекцијата за управување со Кабинет на Управен одбор и таа се проследува до НО на Банката.

Овој одбор се состои од 5 (пет) члена, од кои тројца се избрани од редот на членовите на НО, за кои претходно е добиена согласност од страна на Народната банка, а другите два члена се независни. Најмалку 1 (еден) од членовите на ОР треба да биде овластен ревизор. Членовите на ОР од своите редови избираат претседател и заменик-претседател, кои се одговорни за организација на работата на ОР. Покрај именување на членови на ОР, НО е надлежен и за нивно разрешување.

Членови на ОР, покрај утврдените услови со Законот за банките за лицата со посебни права и овластувања, треба да имаат познавање и за: работењето на банката, нејзините производи и услуги, ризиците на кои е изложена банката, системите за внатрешна контрола и политиките за управување со ризици на банката и сметководството и ревизијата. НО на Банката е должен да врши оценка на членовите на ОР на Банката. Поради тоа ОР на Банката треба да обезбеди водење записници од одржаните состаноци од чија содржина ќе можат да се согледаат активностите на одделните членови на одборот, како и да обезбедат друга документација определена од НО на Банката врз основа на која ќе може да ја оцени работата на ОР на Банката.

Мандатот на членовите на ОР може да престане пред истекот на мандатот во случаи кога се исполнети условите што оневозможуваат назначување на член на ОР на Банката, со Одлука на НО на Банката, по сопствено, лично писмено барање - оставка, како и во други случаи утврдени со законот.

3.4. Одбор за управување со ризици

Одборот за управување со ризици (во понатамошниот текст: ОУР) поради промени на Управниот одбор, именување на нов член на Управен одбор, како и промените направени во Статутот на Банката и Деловникот за работа на ОУР во текот на 2023 година во својот состав претрпи повеќе измени, така што од 1.1.2023 година заклучно 27.3.2023 година функционираше во состав од 6 (шест) членови и тоа:

- г-ѓа Гордана Балтовска – претседател и член,
- г. м-р Менде Мицевски - член,
- г. Живко Атанасов – член,
- г-ѓа. м-р Јасмина Диневска – член,
- г. Данчо Аврамоски – член и
- г. Павле Цветаноски-член.

Во периодот од 28.03.2023 до 29.06.2023 година, ОУР работеше во состав од 5 (пет) членови:

- г-ѓа Гордана Балтовска – претседател и член,
- г. м-р. Менде Мицевски – член,
- г. Живко Атанасов – член,
- г-ѓа Јасмина Диневска – член и
- г. Данчо Аврамоски – член.

Во периодот од 29.6.2023 година ОУР работеше во состав од 3 (три) членови заклучно со 31.8.2023 година:

- г-ѓа Александра Радевска – претседател и член,
- г-ѓа Гордана Балтовска – заменик претседател и член и
- г. Менде Мицевски – член.

Со назначувањето на Директор на Сектор за финансии, во период од 01.09.2023 до 13.09.2023 година ОУР работеше во состав од 4 (четири) членови:

- г-ѓа Александра Радевска – претседател и член,
- г-ѓа Гордана Балтовска – заменик претседател и член,
- г. Менде Мицевски – член и
- г-ѓа Кристина Погачник Костовска -член.

Поради истек на мандатот на членот на ОУР утврден во решението на вицегувернерот на НБРСМ за претходна согласност за именување на член на УО во периодот од 14.09.2023 до 13.10.2023 година, ОУР работеше повторно во состав од 3 (три) членови:

- г-ѓа Александра Радевска – претседател и член,
- г. Менде Мицевски – член и
- г-ѓа Кристина Погачник Костовска – член.

Во периодот од 14.10.2023 до 08.11.2023 година со добивањето на лиценцата на членот на Управен одбор утврден во решението на вицегубернерот на НБРСМ, ОУР повторно работи со 4 членови:

- г-ѓа Александра Радевска – претседател и член,
- г-ѓа Гордана Балтовска – заменик претседател и член,
- г. Менде Мицевки – член и
- г-ѓа. Кристина Погачник Костовска - член.

И во периодот од 9.11.2023 година до 31.12.2023 година поради промени во составот на УО, ОУР повторно работи во состав од 3 (три) членови, но во различен состав и тоа:

- г-ѓа Гордана Балтовска – претседател и член,
- г. Менде Мицевки – член и
- г-ѓа Кристина Погачник Костовска – член.

Согласно Статутот, членови на ОУР се: член од УО во чија надлежност е управувањето со ризиците и финансиите кој е претседател на ОУР, член од УО во чија надлежност се операциите и администрацијата на Банката кој е заменик претседател на ОУР, Директор на Сектор за управување со ризици, Директор на Сектор за правни работи и решавање на проблематични пласмани и Директор на Сектор за финансии.

Табела: Состав на ОУР, мандат и членства во други органи на надзор и/или управување на членовите на ОУР

Членови на ОУР	Мандат	Членство во други органи на надзор и/или управување на членовите на ОУР
г-ѓа Гордана Балтовска - претседател и член	28.10.2022-28.10.2026	*Член на УО на Стопанска банка а.д. Битола, *Член на АЛКО одбор на Стопанска Банка а.д. Битола, *Член на Кредитен одбор на Стопанска Банка а.д. Битола.
г-ѓа Александра Радевска - претседател и член	29.06.2023-29.06.2027	*Член на УО на Стопанска Банка а.д.Битола, *Член на АЛКО одбор на Стопанска Банка а.д. Битола.
г. Менде Мицевски	21.7.2022-21.7.2026	*Член на Кредитен одбор на Стопанска Банка а.д. Битола.
г.Данчо Аврамоски - член	25.2.2020-25.2.2024	/
г-ѓа Кристина Погачник Костовска - член	01.09.2023-01.09.2027	*Член на АЛКО одбор на Стопанска Банка а.д. Битола.
г. Живко Атанасов - член	28.10.2022-28.10.2026	*Член на ОНИТ на Стопанска Банка а.д. Битола.
г-ѓа Јасмина Диневска - член	28.10.2022-28.10.2026	*Член на АЛКО одбор на Стопанска Банка а.д. Битола, *Член на ОНИТ на Стопанска банка а.д. Битола.

За време на извештајниот период, ОУР одржа вкупно 87 седници. На седниците ОУР разгледување и одлучуваше материјали согласно неговите законски надлежности. Имено, на седниците на ОУР во 2023 година беа разгледани и усвоени многубројни материјали меѓу кои и записниците од претходно одржани седници на ОУР. Воедно, ОУР ги разгледуваше и усвојуваше извештаите кои се доставуваат на декадна основа како што се збирните извештаи за изложеност на валутен ризик, извештаите со прегледи на новоодобрени кредити и новоодобрени вонбилансни ставки, извештаите за показателите ликвидна актива/вкупна актива и ликвидна актива/вкупни депозити на домаќинства како и извештаите за вкупната бруто - изложеност кон десетте најголеми кредитокорисници.

ОУР ги разгледуваше и извештаите како и материјалите кои на месечна основа се разгледуваат од негова страна и тоа: извештаи со прегледи на нефункционални кредити по сектори, извештаи со преглед на достасани обврски, извештаи за состојба на редовното, нефункционалното и реструктурираното кредитно портфолио и отпишаните побарувања на правните и физичките лица, Предлог - Одлуки за целосен отпис на побарувања на Банката, извештаи за видот на преземени средства и за износот на продадени преземени средства, класификациите на кредитно портфолио со заклучоци за прекласификација на клиенти по партии, извештај за стапките на ликвидност СЛ30 и СЛ180 со спецификација на кредитите кои се вклучуваат во пресметката на стапките на ликвидност, извештаи за трансакции на лица поврзани со Банката.

Исто така ОУР, во текот на 2023 година ги разгледуваше извештаи за изложеност кон вработените, извештаи за адекватноста на капиталот, извештаи за составот и изложеноста на групациите, месечните извештаи за работењето на Банката, извештаи за спроведена анализа на ефектите од управувањето со валутниот ризик врз профитабилноста на Банката, извештаи за изложеноста на Банката по земји и кон странски банки, извештај за пријавени настани од оперативен ризик, извештаи за изложеност на валутен ризик, и извештаите за пријавени сигурносни инциденти. Преку целата година до ОУР беа доставувани и извештаи на квартална основа како извештаи за предмети во кои Банката е тужена, предмети каде Банката е тужител, предмети пред извршител и предмети предадени во адвокатски канцеларии, извештај за контрола на стратегискиот ризик, понатаму Одлуките за одобрување на неревидирани Биланс на успех и Биланс на состојба на Банката, Плановите за продажба на преземени средства за продажба во сопственост на Банката, извештаите за трансакции на лица поврзани со Банката, извештаите за рефинансирани кредитни изложености на Банката, извештаите за направени исклучоци на одобрени кредитни изложености од кредитното портфолио за правни и физички лица одобрени, извештаите за управувањето со ризиците на Банката, извештаите за надминување на интерните и законско поставените лимити, извештај во врска со кредитните изложености на комитенти на Банката, извештаите од вонредниот мониторинг на клиенти – правни лица со книговодствена состојба и извештаи за сопственичката структура на банките каде Стопанска банка а.д. Битола има ностро сметки. Во согласност со Каталогот на Банката, до ОУР се доставуваа и извештаи на полугодишна и годишна основа. Преку овие извештаи Одборот добиваше целосна и комплетна слика за работењето на сите сектори и служби на Банката во изминатиот период. ОУР посветуваше големо внимание при анализата и одлучувањето по однос на доставените предлози по однос на барањата за продолжувања и реструктурирања на кредитни изложености на клиентите. Воедно, во текот на 2023 година, ОУР ги разгледуваше и одлучуваше по однос на поднесените барања за одобрувања на кредитни изложености до 20% од сопствените

средства и барањата за промена на договорни услови и реструктурирање на кредитни изложености. Во 2023 година ОУР посвети големо внимание за разгледување на интерните акти на Банката кои понатаму беа проследувани за разгледување и донесување до Управниот и Надзорниот одбор на Банката.

Членовите на ОУР ги именува НО на Банката од редот на лицата со посебни права и одговорности за период од четири години. Предлог-одлуката за именување член/членови на ОУР и целокупната документација што се однесува на изборот на членовите на ОУР на Банката ја изготвува Дирекцијата за управување со Кабинет на Управен одбор и таа се проследува до НО на Банката. Покрај утврдените законски критериуми што важат за лицата со посебни права и одговорности, членовите на ОУР задолжително треба да имаат искуство во областа на финансиите или банкарството од најмалку три години, да имаат познавање за работењето на Банката, нејзините производи и услуги и да имаат познавање за ризиците на кои е изложена Банката.

ОУР се состанува најмалку еднаш неделно, а по потреба и повеќе пати. ОУР квартално го известува НО за промените во ризичните позиции на Банката, промените во стратегијата за управување со ризици, ефектите од управувањето со ризиците врз перформансите на Банката, како и преземените мерки и инструменти за заштита од ризиците и ефектите од истите. Исто така ОУР еднаш годишно врши оценка на сопственото работење од аспект на поединечните членови и колективно и истата ја доставува до НО на Банката. НО на Банката е должен да врши оценка на членовите на ОУР. Поради тоа ОУР на Банката треба да обезбеди водење записници од одржаните состаноци од чија содржина ќе можат да се согледаат активностите на одделните членови на одборот, како и да обезбедат друга документација определена од НО на Банката врз основа на која ќе може да ја оцени работата на ОУР на Банката.

Покрај именување членови на ОУР, НО е надлежен и за нивно разрешување. Мандатот на членовите на ОУР може да престане пред истекот на мандатот во случаи кога се исполнети условите што оневозможуваат назначување на член на ОУР на Банката, со Одлука на НО на Банката, по сопствено, лично писмено барање - оставка, како и во други случаи утврдени со законот.

3.5. Управен одбор

Во согласност со Статутот на Стопанска банка а.д. Битола, Управниот одбор (во понатамошниот текст: УО) на Банката се состои од тројца членови подеднакво одговорни за работењето и за обврските што ги презема Банката. Со Одлука за именување на Управниот одбор на Банката се определува претседател на УО и двајца членови. Надлежностите на членовите на УО се определени со Статутот на Банката.

Од 1.1.2023 година до финализирање на постапката која беше во тек за добивање на претходна согласност од Народна банка на Република Северна Македонија за повторно именување на г. Владимир Ефтимоски за член и претседател на УО, со Одлука од Надзорниот одбор за вршител на должност член и претседател на УО на Стопанска банка а.д. Битола од редот на членовите на Надзорниот одбор на Банката беше именувана г-ѓа Александра Радевска, така што во периодот од 1.1.2023 до 25.1.2023 година УО на Банката функционираше во следниот состав:

- г-ѓа Александра Радевска – вршител на должност в.д член и претседател и

- г-ѓа Гордана Балтовска – член.

По добивањето на согласност од Народната банка за повторно именување на г. Владимир Ефтимоски за член и претседател на УО во периодот од 25.1.2023 до 8.6.2023 функцијата членови на УО ја извршуваа:

- г. Владимир Ефтимоски – претседател и
- г-ѓа Гордана Балтовска – член.

Врз основа на Одлука од НО и Решение за издавање претходна согласност од Народната банка за член на УО е именувана г-ѓа Александра Радевска така што во периодот од 8.6.2023 до 13.9.2023 година функцијата членови на УО ја извршуваа:

- г. Владимир Ефтимоски – претседател,
- г-ѓа Александра Радевска -член и
- г-ѓа Гордана Балтовска – член.

Исто така, во периодот од 14.09.2023 до 10.10.2023 година на д-р Гордана Балтовска и беше во тек постапката за добивање на претходна согласност од Народна банка на Република Северна Македонија за повторно именување, така што во тој период Функцијата членови на УО ја извршуваа:

- д-р Владимир Ефтимоски – претседател,
- м-р Александра Радевска – член.

По добивањето на согласност од Народна банка за повторно именување на член на г-ѓа Гордана Балтовска во периодот од 10.10.2023 до 8.11.2023 година функцијата членови на УО ја извршуваа:

- г. Владимир Ефтимоски – претседател,
- г-ѓа Александра Радевска – член и
- г-ѓа Гордана Балтовска – член.

На ден 8.11.2023 година претседателот и членот на Управниот одбор г. Владимир Ефтимоски поднесе писмена оставка од функцијата претседател и член на Управниот одбор на Банката и со Одлука на Надзорниот одбор на функцијата претседател и член на Управниот одбор на Банката беше именува г-ѓа Александра Радевска. Па така сметано од 9.11.2023 до 31.12.2023 година функцијата членови на УО ја извршуваа:

- г-ѓа Александра Радевска – Претседател и
- г-ѓа Гордана Балтовска – член.

Табела: Состав на УО, надлежности и членства во други органи на надзор и/или управување на членовите на УО

Членови на УО	Мандат	Присуство на седници на УО	Членство во други органи на надзор и/или управување на членовите на УО
г. Владимир Ефтимоски - претседател и член	25.1.2023-8.11.2023	присуство на 47 седници	*Претседател и член на ОНИТ на Стопанска Банка а.д. Битола, *Претседател и член на Кредитен одбор (КО1) на Стопанска Банка а.д. Битола.
г-ѓа Александра Радевска претседател и член	14.12.2022 - 25.1.2023 в.д член и претседател на УО 08.06.2023-08.06.2024	присуство на 46 седници	*Заменик претседател и член на НО на Стопанска Банка а.д. Битола (8.9.2019-8.6.2023), *Претседател и член на ОР на Стопанска Банка а.д. Битола (20.9.2021-8.6.2023), *Член на АЛКО одбор на Стопанска Банка а.д. Битола, *Член на Кредитен одбор (КО1) на Стопанска Банка а.д. Битола.
г-ѓа Гордана Балтовска - член	13.09.2022-13.09.2023 13.09.2023-10.10.2023 фаза на повторно лицензирање 10.10.2023-10.10.2024 добиена согласност од НБРСМ	присуство на 63 седници	*Претседател и член на ОУР на Стопанска Банка а.д. Битола (28.10.2022-28.10.2026), *Член на АЛКО одбор на Стопанска Банка а.д. Битола, *Член на Кредитен одбор (КО1) на Стопанска Банка а.д. Битола.

Управниот одбор на Банката во текот на 2023 година одржа 69 седници. Покрај работите кои континуирано ги извршуваше согласно Законот за банките, Статутот на Банката и другите акти на Банката, во текот на извештајниот период од страна на УО беа донесени многубројни одлуки и се направи ревидирање на постојните интерни акти во согласност со промената на законската регулатива, потребите на тековното работење, како и препораките на Секторот за внатрешна ревизија и роковите утврдени во согласност со Акцискиот план доставен до НБРСМ. УО на своите седници ги разгледа извештаите доставени од страна на стручните служби на Банката во согласност со утврдениот Каталог на извештаи на Банката, како и извештаите што беа доставени на разгледување до УО на негово конкретно барање. УО во извештајниот период ја продолжи динамиката на следење на наплатата на побарувањата како на правните така и на физичките лица, клиенти на Банката, и во таа насока даваше и предлози до стручните служби за подобрување на истата.

Воедно УО водеше грижа за спроведување на донесените одлуки, покренуваше иницијативи и даваше предлози за унапредување на работењето на Банката, донесуваше одлуки за каматните стапки и тарифниците на Банката, ги разгледуваше месечните остварувања во однос на планот и на квартална основа го известуваше НО за остварените резултати од работењето, утврдуваше предлози и други акти за кои одлучува НО. Исто така УО се грижеше за информирање на акционерите на Банката, донесуваше соодветни интерни упатства, процедури и други акти и се грижеше за нивно спроведување и усогласување во согласност со промените во регулативата и условите на работење.

Членовите на УО како лица со посебни права и одговорности во Банката ги именува и разрешува НО на Банката во согласност со критериумите утврдени со закон, подзаконските акти, Статутот на Банката и Политиката за начинот на избор, следење на работењето и на разрешувањето на членовите на Надзорен одбор, на Одборот за управување со ризици, Одборот за ревизија и Управниот одбор на Стопанска банка а.д. Битола.

Предлог-одлуката за именување член/членови на УО и целокупната документација која се однесува на изборот на членовите на УО на Банката, ја изготвува Дирекцијата за управување со Кабинет на Управен одбор и истата се проследува до НО на Банката. Во одлуката се наведува мандатот за кој се именува предложениот член, имајќи ги предвид одредбите од Статутот на Банката што се однесуваат на траење на мандатот на членовите на УО. Кон одлуката се доставува и образложение од НО за причините за именување на лицето предложено за член на УО на Банката, како и образложение на придобивките на Банката од неговото именување. Одлуката од НО на Банката за именување на член на УО, стапува на сила по добивање Решение од Гувернерот на Народната банка со кое се издава претходна согласност за именуваното лице за член на УО на Банката. Мандатот на членовите на УО е предвиден во Статутот на Банката и трае пет години.

Според член 92 од Законот за банките и член 85 од Статутот на Банката, членовите на УО треба заедно да поседуваат стручни знаења и искуство потребни за независно управување на Банката, а особено за разбирање на активностите што ги врши Банката и на материјалните ризици на кои е изложена, во согласност со правилата за корпоративно управување пропишани од страна на Советот на Народна банка на Република Северна Македонија донесени во согласност со меѓународните стандарди. УО се состанува најмалку еднаш во неделата, а по потреба кога тоа го налага извршувањето на работите во рамките на неговите надлежности. УО на Банката за својата работа одговара пред НО. Членовите на УО најмалку еднаш на три месеци му поднесуваат на НО писмен извештај за работењето на Банката, а по истекот на деловната година поднесуваат и годишна сметка, годишни финансиски извештаи и годишен извештај за работењето на Банката.

Членовите на УО склучуваат менаџерски договор со НО на Банката. Менаџерскиот договор на член на УО на Банката може да биде раскинат во случаи кога со својата работа потешко ги повредува постојните прописи што се однесуваат на работењето на Банката, ги повредува Статутот и другите акти, има законски пречки за вршење на функцијата, како и по барање на членот на УО и по оценка на НО без вина на членот на УО во кој случај тој има право на надомест во висина договорена со менаџерскиот договор. Пред да го раскине менаџерскиот договор, НО на Банката е должен да му овозможи на членот на УО на Банката да се произнесе по причините за неговото разрешување. Претседателот и членовите на УО се должни да ја чуваат банкарската тајна од работењето на Банката, обврска што останува и по престанокот на функцијата претседател и член во УО.

3.6. Одбор за надгледување на информативната технологија

Врз основа на Статутот на Стопанска банка а.д. Битола и Деловникот за работа на Одборот за надгледување на информативната технологија (во понатамошниот текст ОНИТ), истиот се состои од пет члена назначени од страна на Надзорниот одбор на Банката, со мандат од 4 (четири) години.

Во периодот од 01.01.2023г. до 29.06.2023 ОНИТ работеше во следниот состав:

- г. Владимир Ефтимоски – претседател и член,
- г. Живко Атанасов – заменик-претседател и член,
- г-ѓа Јасмина Диневска – член,
- г. Дарко Апостоловски - член и
- г-ѓа Наталија Михајлоска – член (без право на глас).

Со одлука, Надзорниот одбор на 29.6.2023 година на место на дотогашниот претседател и член на ОНИТ, г-дин Владимир Ефтимоски, за претседател и член на ОНИТ ја именуваше д-р Гордана Балтовска, така што во периодот од 29.06.2023 до 14.11.2023 година ОНИТ работеше во следниот состав:

- г-ѓа Гордана Балтовска - претседател,
- г. Живко Атанасов - заменик-претседател и член,
- г-ѓа Јасмина Диневска - член,
- г. Дарко Апостоловски - член и
- г-ѓа Наталија Михајлоска – член (без право на глас).

Со одлука, Надзорниот одбор на 14.11.2023 година на место на дотогашниот претседател и член на ОНИТ д-р Гордана Балтовска, за претседател и член на ОНИТ ја именуваше м-р Александра Радевска, така што во периодот од 14.11.2023 до 31.12.2023 ОНИТ работеше во следниот состав:

- г-ѓа Александра Радевска - претседател и член
- г. Живко Атанасов - заменик-претседател и член,
- г-ѓа Јасмина Диневска - член,
- г. Дарко Апостоловски - член и
- г-ѓа Наталија Михајлоскачлен (без право на глас).

Табела: Состав на ОНИТ

Состав на ОНИТ	Мандат	Позиција на членот на ОНИТ
г. Владимир Ефтимоски – претседател и член	28.10.2022-28.6.2023	*Член на УО, во чија надлежност е ИТ.
Г-ѓа Гордана Балтовска-Претседател и член	29.6.2023-14.11.2023	*Член на УО во чија надлежност е ИТ.
Г-ѓа Александра Радевска-Претседател и член	14.11.2023-14.11.2027	*Претседател на УО, во чија надлежност е ИТ.
г. Живко Атанасов – заменик претседател и член	28.10.2022-29.12.2023	*Директор на Сектор за организација и ИТ.
г-ѓа Јасмина Диневска – член	28.10.2022-28.10.2026	Директор на Сектор за операции и администрација.
г-ѓа Наталија Михајлоска – член (без право на глас)	28.10.2022-28.10.2026	*Директор на Сектор за внатрешна ревизија.
г. Дарко Апостоловски	28.12.2022-29.12.2023	*ОСИС лице

Во текот на 2023 година ОНИТ одржа 27 седници на кои се разгледуваа и усвојуваа извештаи за потребата од имплементација на нови технички решенија и нови функционалности, извештаи за текот на активностите за имплементација на проектите од областа на информативната технологија, извештаи за следење на статусот на активности за спроведување акциски планови, како и извештаи за сигурноста на информативниот систем на Банката. Освен тоа, се разгледуваа и останати извештаи и акти за кои ОНИТ доставуваше предлози до УО на Банката со цел донесување одлуки за соодветни решенија од овие области.

Имено, во извештајниот период се разгледуваше имплементацијата на стратешките планови што се во согласност со долгорочната стратегија на Банката, а истовремено се земаше предвид и позицијата на Банката на пазарот, трендовите во банкарскиот сектор, развојот на технологијата и стандардите, како и барањата на регулаторните тела и институции. Исто така се разгледуваше имплементацијата на оперативните планови кои се усогласени со стратешките планови и се однесуваат на потребната инфраструктура, хардвер, софтвер и човечки ресурси и нивната меѓусебна координација, сè со цел непречено остварување на предвидените задачи во дадена временска рамка.

Во текот на 2023 година поважни извештаи за статуси на проекти кои се разгледуваа беа за Проектот за имплементација на IBM Trusteer, Проектот за имплементација на нов тип на банкомати во мрежата на Стопанска Банка а.д Битола, Проектот за имплементација на надградба на *Business process management* информативен систем (фаза2), Проектот за воведување на нови банкомати во мрежата на Стопанска Банка а.д Битола, Проектот за надградба за апликативен софтвер за електронско банкарство, Проектот за имплементација на АМЛ софтвер како и започнување на Проектот за имплементација на измени согласно Закон за платежни услуги и платни системи.

Воедно, во рамките на ОНИТ беа разгледувани ЦДС-и, односно барања за нови функционалности, измени во софтвер, имплементација на контролни механизми врз основа на барањата на дирекциите и препораките на Секторот за внатрешна ревизија. Редовно беа разгледувани и извештаи за сигурноста на информативните системи на Банката и се следеа и Акциските планови поврзани со информативните системи на банката произлезени од сумарната анализа на ризици, Акцискиот план за спроведување на настани по повод европскиот месец на сајбер безбедност, Акциски план по спроведена независна контрола на информативниот систем за СВИФТ, како и сценарија и извештаи од тестирањето на Плановите за континуитет во работењето.

3.7. Организациска структура

Организациската структура (Прилог 1) на Банката ги следи најдобрите стандарди и барања од корпоративно управување и е создадена со цел да ги оптимизира деловните процесите за да бидат побрзи, поевтини и посигурни за сите инволвирани заинтересирани страни. Во изминатата година поради промени во составот на членовите на Управниот одбор како и промените во систематизацијата Банката организациската структура претрпи повеќе измени. Па така, во согласност со организациската поставеност во текот на 2023 година Банката ги остваруваше своите активности преку органите на Банката: Собрание на акционери, Надзорен одбор, Одбор за управување со ризици, Одбор за ревизија, Управен одбор, Одбор за надгледување на информативната технологија, како одбори дефинирани со Статут и дополнително формираните одбори заради поголема

ефикасност, организација и следење на работењето: АЛКО-одбор, Одбор за управување со оперативна ликвидност и кредитни одбори.

Покрај овие органи, организациската поставеност на Банката заклучно со 31.12.2023 година опфаќа: 10 сектори, 28 дирекции, како и 19 организациските единици - експозитури и еден шалтер поделени по региони, и тоа:

Регион 1

Експозитури: Велес, Кавадарци, Македонија, Бисер, Прилеп, Млечен, Ресен, Систина, Улица Македонија, Централа Битола.

Регион 2

Експозитури: Тетово, Охрид, Лептокарија, ДЦ Скупи, Болница – Битола, Гевгелија, ГТЦ, Струмица, Демир Хисар, НБРМ, Општина – Битола, Стара зграда – Битола.

Согласно Статутот на Банката, Деловник за работа на Управниот одбор и поставената организациона шема до 6 месец 2023 година секторите беа групирани во два столбови од кои едниот во надлежност на вршителот на должност член и претседател на УО, а другиот во надлежност на член на УО.

Управен одбор	Позиција	Делокруг на работење
I СТОЛБ		
г. Владимир Ефтимоски	Претседател на Управен одбор	<ul style="list-style-type: none"> * Сектор за правни работи и управување со кабинет на Управен одбор, * Сектор за работа со правни лица, * Сектор за работа со физички лица и микро клиенти, * Сектор за организација и ИТ и * Сектор за маркетинг и комуникација.
II СТОЛБ		
г-ѓа Гордана Балтовска	Член на Управен одбор	<ul style="list-style-type: none"> * Сектор за управување на ризици, * Сектор за поддршка и финансии, * Сектор за усогласеност со прописи, човечки ресурси, АМЛ и ОСИС лице, * Сектор за процесирање и * Сектор за управување со имот и безбедност.

По добивањето на согласност од Народна банка на Република Северна Македонија за именување на м-р Александра Рдевска за нов член Управен одбор заклучно со 6 месец 2023 година па се до поднесувањето на оставка на на Претседателот на УО д-р Владимир Ефтимовски беше донесена нова организациона шема со која секторите беа прегрупирани во три столбови од кои едниот во надлежност на вршителот на должност член и претседател на УО, а другите два столбови во надлежност на вториот и третиот член на УО.

Управен одбор	Позиција	Делокруг на работење
I СТОЛБ		
г. Владимир Ефтимоски	Претседател на Управен одбор	* Сектор за работа со правни лица, * Сектор за работа со физички лица и микро клиенти и * Сектор за маркетин и комуникација.
II СТОЛБ		
г-ѓа Александра Радевска	Член на Управен одбор	* Сектор за финансии. * Сектор за управување со инвестиции и имот, * Сектор за контрола на усогласеност на банката со прописите и спречување перење пари и финансирање тероризам (СППФТ), * Сектор за управување со ризици, * Сектор за правни работи и решавање на проблематични пласмани,
III СТОЛБ		
г-ѓа Гордана Балтовска	Член на Управен одбор	* Сектор за операции и администрација и * Сектор за организација и ИТ.

По промените во составот на УО на Банката подетално опфатени во точка 3.5. од овој Извештај како и донесувањето на новата систематизација од 11 месец па се до крај на 2023 година организациона шема беше поставена така што секторите повторно беа групирани во два столбови од кои едниот во од кои едниот во надлежност на вршителот на должност член и претседател на УО, а другиот во надлежност на член на УО.

Управен одбор	Позиција	Делокруг на работење
I СТОЛБ		
г-ѓа Александра Радевска	Претседател на Управен одбор	* Сектор за работа со правни лица, * Сектор за работа со физички лица и микро клиенти, * Сектор за маркетин и комуникација, * Сектор за организација и ИТ и * Сектор за финансии.
II СТОЛБ		
г-ѓа Гордана Балтовска	Член на Управен одбор	* Сектор за операции и администрациј, * Сектор за управување со инвестиции и имот, * Сектор за управување со ризици, * Сектор за правни работи и решавање на проблематични пласмани и * Сектор за контрола на усогласеност на банката со прописите и спречување перење пари и финансирање тероризам (СППФТ).

3.8. Усогласеност на корпоративното управување со Кодексот за корпоративно управување на Стопанска банка а.д. Битола

Кодексот на корпоративно управување на Стопанска банка а.д. Битола (во понатамошниот текст: Кодексот) е поставен во согласност со одредбите од Одлуката на НБРСМ за правилата за добро корпоративно управување во Банка (*Службен весник на РСМ*, бр. 24/18 и 113/19).

Кодексот за корпоративно управување ги опфаќа правилата на надзор и раководење во Банката со цел да се овозможи воспоставување јасна организациска структура, со јасно дефинирани и транспарентни линии на одговорност во корпоративното управување во Банката.

Целта на Кодексот за корпоративно управување е да се воспостават, одржуваат и унапредуваат правилата и стандардите за корпоративно управување во Банката засновани на постојната важечка законска и подзаконска регулатива и интерните акти на Банката што ќе ја сочинуваат корпоративната култура и вредности на Банката, со цел ефикасно и одговорно управување со Банката и намалување на ризикот и транспарентно работење. Со овој Кодекс се опишува управувачката и организациската структура на Банката, односите меѓу управувачките тела и заинтересираните лица, системите на внатрешна контрола и управување со ризици, транспарентноста и финансиското известување.

Корпоративното управување во Банката претставува збир од заемни односи меѓу Надзорниот одбор, Управниот одбор, другите лица со посебни права и одговорности, акционерите на Банката преку кои се воспоставува соодветна организациска структура и соодветни механизми за дефинирање на целите на Банката и нивно остварување и следење.

Во текот на 2023 година, Банката во целост ги почитуваше принципите на корпоративно управување предвидени со Кодексот во поглед на: остварување на правата и интересите на акционерите, транспарентност на сопственичката структура, општествена одговорност, ефикасно корпоративно управување, поделба на надлежностите меѓу органите што вршат надзор и контрола и органите што управуваат со работењето на Банката, редовна и ефикасна контрола и ревизија на работењето на Банката, почитување на законите, етичките стандарди и практики, независност и објективност при извршување на обврските од страна на членовите на органите на управување и надзор, информирање на јавноста, заштита на доверливи информации и лични податоци.

Во извештајниот период Банката ги почитуваше одредбите од Кодексот за корпоративно управување што се однесуваат на постапката за свикување Собрание на акционери, постапката за гласање и правата на акционерите. Воедно, соработката помеѓу Надзорниот и Управниот одбор се одвиваше на начин предвиден со Кодексот, притоа запазувајќи ги роковите, видот и начинот на доставување информации, извештаи и документи од страна на Управниот до Надзорниот одбор, како и начинот на постапување во ситуации кога постои судир на интереси.

Членовите на Надзорниот и Управниот одбор и на другите органи на Банката, како и останатите лица со посебни права и одговорности беа именувани во согласност со критериумите предвидени со Кодексот за корпоративно управување во Банката и тие во целост ги исполнуваа обврските, одговорностите и начинот на работа, притоа почитувајќи ги законските прописи и интерните акти. Кодексот беше испочитуван и од аспект на оцена на соодветноста на членовите на Надзорниот одбор.

Исто така, во изминатата година системот за внатрешна контрола функционираше во согласност со организациската поставеност и функциите на контрола дефинирани во Кодексот за корпоративно управување во Банката. Соодветно се почитуваа и правилата за користење услуги од надворешни лица, етичкиот кодекс и етичките норми, се почитуваа и основните елементи на Политиката за избегнување судир на интереси, како и на Политиката за наградување. Воедно следењето на работењето на друштвото за ревизија “БДО ДОО Скопје” кое вршеше ревизија на придружните финансиски извештаи на Банката за 2023 година се одвиваше според предвиденото во Кодексот, а Извештајот за корпоративно управување заедно со Изјавата за примена на Кодексот за корпоративно управување (Прилог 2) со сите неопходни елементи е составен дел од Годишниот извештај за работењето на Банката.

3.9. Политика на наградување

Стопанска банка а.д. Битола има воспоставено соодветен систем за наградувања регулиран преку **Политика за наградување**, која се заснова на основните правила за добро корпоративно управување, а ги дефинира критериумите и начините на наградување на менаџментот и вработените во Банката. Целта на политиката е поттикнување на целосна ангажираност од страна на менаџментот и вработените во остварувањето на континуиран развој и раст на Банката. Оваа политика е инструмент за мотивирање на раководниот кадар и вработените со цел индивидуален и колективен придонес во успешното работење на Банката.

Политиката за наградување ги исполнува следните услови:

- во согласност е со деловната политика на Банката, финансискиот план и долгорочните цели на Банката,
- не ги поттикнува вработените или членовите на органите на Банката да преземаат повисоко ниво на ризик од утврденото прифатливо ниво на ризик и
- содржи механизми за избегнување судир на интересите.

Со Политиката за наградување се дефинираат јасни и транспарентни правила и критериуми за утврдување на вкупниот надоместок, а особено за јасно определување и разграничување помеѓу фиксниот и варијабилниот дел од вкупниот надоместок.

Критериумите за наградување се јасно и недвосмислено дефинирани по одделни групи (членови на Управен одбор, лица надлежни за функциите на контрола, останати лица со посебни права и одговорности, вработени), а се во согласност со одредбите од глава VI од Одлуката за правилата за добро корпоративно управување во банка (*Службен весник на РСМ*, бр. 24/2018 и 113/19).

Политиката за наградување опфаќа и одредби што се однесуваат на начинот на именување, мандатот и должностите на членовите на Одборот за наградување чија работа е регулирана со Деловник за работа.

Во вкупните надоместоци што им се исплаќаат на вработените и на членовите на органите на Банката влегуваат:

- фиксен дел од вкупниот надоместок, кој зависи од описот на работното место, односно од надлежностите на органот на Банката, а не зависи од успешноста во работењето (надоместок во форма на плата);
- варијабилен дел од надоместокот, кој зависи од долгорочната успешност во извршувањето на работните задачи имајќи го предвид преземеното ниво на

ризик (бонуси и останати непарични примања). Исплатата на варијабилниот дел не ја ограничува можноста на Банката за зајакнување на нејзината солвентна позиција. Варијабилниот дел од надоместокот може да биде во форма на материјална награда (годишен бонус, еднократен месечен бонус или еднократна годишна награда) или нематеријална награда (учество на екстерна обука, конференција, семинар, или работилница организирана во земјата или во странство).

Табела: Структура по групи на вкупниот надомест исплатен во 2023 година

Група	Број на лица	Фиксен дел	Варијабилен дел	Вкупен надомест
Надзорен одбор	4	3.360	0	3.360
Одбор за ревизија	4	586	0	586
Управен одбор	2	8.412	44	8.456
Лица надлежни за функциите на контрола	3	7.286	66	7.352
Останати лица со посебни права и одговорности	8	14.870	176	15.046
Вработени преку Банка	216	165.020	4.314	169.334
Вработени преку агенција	4	5.265	88	5.353

Фиксниот дел од вкупниот надоместок треба да е значително повисок, односно, варијабилниот дел не смее на годишно ниво да надмине 100 % од фиксниот дел од вкупниот надоместок исплатен на секој вработен или член на орган на Банката.

Табела: Структура според висината на вкупниот надоместок исплатен во 2023 година

во денари	Број на лица	Вкупен надомест
до 500.000	62	28.353
од 500.001 до 1.000.000	122	84.034
од 1.000.001 до 1.500.000	31	37.620
од 1.500.001 до 2.000.000	14	23.735
над 2.000.001	12	35.745

Политиката за наградување не предвидува примање надоместок во форма на акции или други права коишто даваат можност за стекнување акции, а доколку произлезе потреба од ваков тип надоместок, за тоа ќе донесе одлука Собранието на Банката во согласност со прописите.

Членовите на Надзорниот одбор и Одборот за ревизија се наградуваат само преку наградување утврдено од Собранието на акционери, со цел да се избегне судир на интереси.

3.10. Политика за користење на услуги од надворешни лица

Начинот на користење на услуги од надворешни лица е регулиран со **Политика за користење услуги од надворешни лица**, која ја донесува Надзорниот одбор на Банката,

а чија цел е следење и контрола на изложеноста на Банката на ризик од користење услуги од надворешни лица и активно управување со него. Оваа политика го регулира процесот на избор на надворешни лица чии услуги Банката има потреба да ги користи во своето работење, склучување договор, оцена и следење на ризиците поврзани со користење услуги од надворешни лица, начинот на надзор на работењето на надворешното лице од аспект на услугите што ги извршува за Банката, како и известување на органите на Банката за изложеноста на ризик од користење услуги од надворешни лица, со цел заштита од ризик од неисполнување на договорните обврски од другата договорна страна.

Предмет на оваа политика се надворешни лица што испорачуваат услуга на банката од типот на: проценители, адвокати, надворешни ревизорски куќи, преведувачи, добавувачи на услуги за информативниот систем, услуги од типот на различни видови обезбедување и услуга за транспорт на готовина, други надворешни лица со чие користење на услуги Банката се изложува на ризик.

Надзорниот одбор, покрај тоа што ја донесува оваа политика, го следи и нејзиното спроведување. Одборот за управување со ризици е одговорен за воспоставување на оваа политика и давање предлози за нејзино ревидирање, додека примената на политиката е во надлежност на УО на Банката.

Ризикот на кој е изложена Банката од користење услуги од надворешни лица се следи преку годишен извештај за користење на услуги од надворешни лица изработен врз основа на прашалници за оцена на надворешното лице (добавувач, квалитет и навремено извршување на услугата) уредно пополнети од страна на одговорните раководни лица за следење и контрола на услугата од надворешни лица.

Изборот на добавувач се реализира од страна на Комисија за избор на надворешно лице-добавувач, составена од одговорни лица назначени од страна на Управниот одбор да учествуваат во процесот на избор на надворешен добавувач.

Дирекцијата за правни работи и поддршка е одговорна за првично согледување на договорите со надворешни лица од аспект на постоење правен ризик. Усогласувањето на договорите со законската регулатива го контролира Дирекцијата за контрола на усогласеност на Банката со прописи, а по потреба и останатите организациски единици во Банката и ОСИС лицето. Офицерот за заштита на личните податоци е должен да даде совет и мислење доколку тоа му биде побарано во однос на набавката на услуга од добавувач.

Секторот за внатрешна ревизија врши ревизија на спроведувањето на одредбите од Политиката за користење услуги од надворешни лица. За сите надворешни лица добавувачи на услуги во Банката се води Регистар на надворешни лица-добавувачи.

3.11. Политика за избегнување судир на интересите

Во текот на 2023 година, Стопанска банка а.д. Битола работеше во согласност со **Политиката за избегнување судир на интересите**, во која се утврдени конкретни мерки и активности на органите на управување и вработените во Банката за намалување на појавните облици на судир на интереси, идентификување, управување и спречување на последиците од истиот.

Со цел да се спречи појава на судир на интереси во Банката, во 2023 година, лицата со посебни права и одговорности на секои шест месеци даваа писмена изјава за судир на интереси, а писмена изјава за постоење судир на интереси се даваше и пред одржување состаноци за разгледување и донесување одлуки, склучување договори или вршење друга

деловна активност. Изјавата се доставува до соодветниот одбор на Банката, а во неа се опишува основот по кој произлегува судирот на личниот со интересот на Банката, каде што се прифаќаа ограничувањата на нивната слобода во однос на прифаќање ангажмани спротивни на интересите на Банката. Воедно овие лица не присуствуваа при донесувањето одлуки, склучувањето договори или при вршењето друга деловна активност во ситуација кога нивната објективност беше доведена во прашање поради судир на нивниот личен интерес и интересот на Банката.

Во согласност со Политиката за избегнување судири на интересите, вработените во Банката беа задолжени да го пријават секој личен деловен потфат или финансиски интерес (како и интересот на членовите на нивните семејства) што би можел да се одрази на угледот и на чесноста на работењето на Банката. Воедно вработените во Банката треба да избегнуваат какви било политички активности коишто би ги довеле во прашање должностите и одговорностите како професионалци во Банката и треба да се воздржуваат од активен партиски или политички ангажман во време на извршување на работните задачи во Банката.

3.12. Известување за ESG, прашања од општествен интерес и соработка со засегнати страни

Со високо ниво на свесност за значењето на прашањата поврзани со обебедување на долгорочна одржливост, заштита на животната средина и прашањата од општествен интерес во текот на 2023 година Банката се залагаше за промовирање на корпоративна култура која поттикнува одговорен однос кон општеството и животната средина.

- **Примена на ESG практики**

Стопанска банка а.д. Битола во текот на 2023 година водејќи се од Процедурата за оценка на влијанието на проектите врз животната средина и прашања од општествен интерес финансирани од Банката, континуирано работеше на подобрување на своите производи, услуги и деловни процеси, со цел да ги направи што е можно покомпатибилни со начелата на ESG. Исто така во текот на извештајниот период фокусот беше ставен на подигање на свеста за овие важни теми, како кај вработените така и кај клиентите.

Согласно процедурата Банката се залагаше да опфати проекти кои ќе ги кредитира, а кои ќе претставуваат инвестиција во областа на одржување на животната средина, ублажување и адаптирање на климатски промени, обновлива енергија, проекти за поддршка на здравствена и образовна инфраструктура. Исклучиво, Банката прифаќа проекти каде има соодветна оценка за влијанието врз животната средина и социјалните аспекти на локално, регионално и национално ниво, дополнително поткрепено со Изјава од клиентите за заштита на животната средина во која е опфатен и делот за минимално прифатлив еколошки ризик. Од друга страна таа не финансира проекти во дејности поврзани со производство на оружје и муниција, воена опрема или инфраструктури, дејности кои ги ограничуваат индивидуалните права и слободи на луѓето или кршење на човекови права, дејности кои поттикнуваат штетни влијанија врз животната средина кои не се ублажуваат или надоместуваат, дејности кои се сметаат за неетички или морално контроверзни, дејности забранети со национална легислатива и слично.

Заложбите на Банката во делот на промовирање на добри ESG практики се реализираат и во пракса така што уште во 2022 година Банката склучи Рамковен договор со Развојна банка на Северна Македонија за учество во програмата за финансирање на проекти за енергетска ефикасност и обновливи извори на енергија во вредност од 65 милиони денари, од кои дел веќе беа пренасочени во економијата на оние субјекти кои ги исполнуваат предвидените критериуми за користење на овие извори на финансирање.

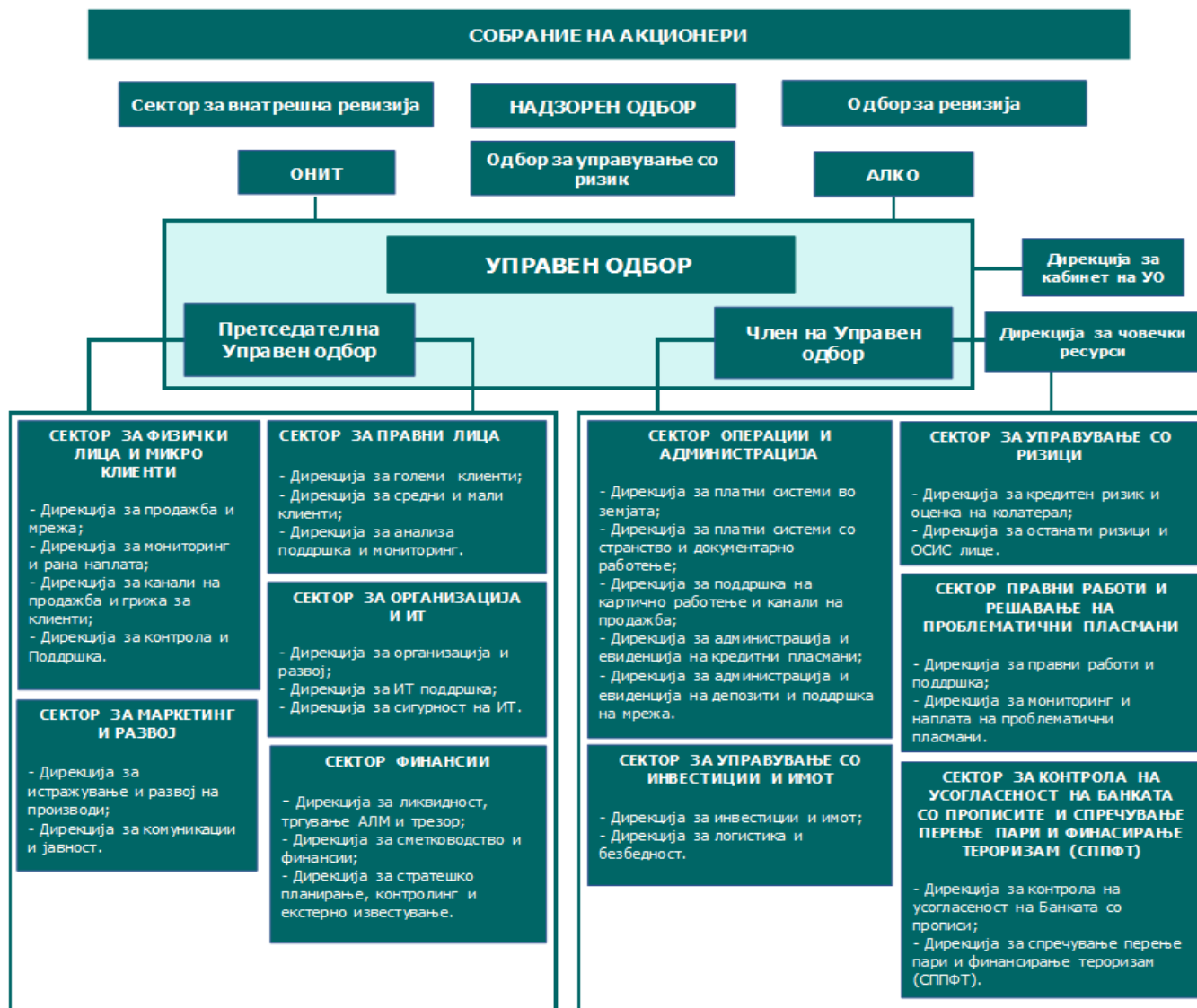
- **Прашања од општествен интерес и соработка со засегнати страни**

Инвестициите во заедницата односно корпоративната општествена одговорност е една од стратешките цели која ги отсликува вредностите што ги негува Банката во насока на одговорно, етичко и професионално дејствување во едно општество заедничко за сите. Водена од девизата дека придонесот кон развој и унапредување на општеството е придонес кон развој и благосостојба на сите засегнати страни, Банката во текот на 2023 година уште еднаш го потврди епитетот општествено одговорна компанија. Така по повод големиот јубилеј-75 години постоење на Банката кој ја одбележа минатата година, а во насока на афирмација на македонската традиција и културно наследство, Стопанска банка а.д. Битола одлучи да постави споменик на македонскиот пејач, Јонче Христовски, во Битола.

Во текот на цела 2023 година Банката негуваше корпоративна култура која ги вреднува вработените како една од клучните засегнати страни и нивниот придонес кон растот и развојот на Банката. Во таа насока посебен фокус беше ставен на обуки за унапредување на знаењата и вештините на вработените така што комбинирано преку системот *E-learning*, видеоврска за виртуелно присуство и физичко, беа организирани 9 интерни обуки и 22 екстерни обуки, семинари и работилници за вработените во Банката.

Банката промовира и еднакви можности за сите, ги почитува различностите и го цени и вреднува секој вработен независно од род, национална припадност, раса, религија и било какви останати определби на вработените. Банката се залага за праведна родова застапеност со висок процент на вработени жени и жени на раководни позиции. Така од вкупниот број на вработени со 31.12.2023 година дури 69% се жени. Во органите на Банката, односно во Надзорен одбор жените претставуваат 50% од вкупниот број на членови, додека во Управниот одбор учеството на жени се движеше од 67% до 100% во текот на извештајната година.

Прилог 1: Организациска шема на Стопанска банка а.д. Битола

Прилог 2: Изјава за примена на Кодексот за корпоративно управување

Во согласност со член 384-а од Законот за изменување и дополнување на Законот за трговските друштва („Службен весник на Република Северна Македонија“, бр. 290/2020, 215/2021), глава IX од Одлуката за правилата за добро корпоративно управување во банка („Службен весник на Република Македонија“, бр. 24/18, 113/19), и т.3.6 од Кодексот за корпоративно управување на Стопанска банка а.д. Битола, НО бр. 02-1575/1/II-30-1 од 28.1.2021 година, претседателот и членовите на Управниот одбор на Стопанска банка а.д. Битола, на ден 27.2.2024 година ја дадоа следната:

ИЗЈАВА за примена на Кодексот за корпоративно управување

Управниот одбор на Стопанска банка а.д. Битола изјавува дека:

- Надзорниот одбор на Стопанска банка а.д. Битола на својата 2. седница, одржана на 28.1.2021 година, го усвои новиот Кодекс за корпоративно управување на Стопанска банка а.д. Битола НО бр. 02-1575/1/II-30-1 од 28.1.2021 година и тој е јавно достапен на интернет-страницата на Банката;
- Кодексот за корпоративно управување на Стопанска банка а.д. Битола ги опфаќа правилата на надзор и управување во Банката и овозможува јасна организациска структура, со јасно дефинирани и транспарентни линии на одговорност, во согласност со законските и подзаконските прописи со кои се регулира корпоративното управување;
- Кодексот за корпоративно управување на Стопанска банка а.д. Битола доследно се применува од страна на Банката;
- Примената на Кодексот за корпоративно управување на Стопанска банка а.д. Битола е без отстапувања.

Изјавата за примена на Кодексот за корпоративно управување на Стопанска банка а.д. Битола е составен дел на Годишниот извештај за работењето на Банката за 2023 година.

Управен одбор

м-р Александра Радевска, претседател

д-р Гордана Балтовска, член

Прилог 3: Изјава за усогласеност на Кодексот за корпоративно управување

Во согласност со член 42-а од Правилата за котација на Македонска берза АД Скопје, Управниот одбор на Стопанска банка а.д. Битола, на ден 27.2.2024 година ја дава следната:

ИЗЈАВА за усогласеност со Кодексот на корпоративно управување

Ние, членовите на Управниот одбор на Стопанска банка а.д. Битола изјавуваме дека Стопанска банка а.д. Битола во своето работење го применува Кодексот за корпоративно управување на акционерските друштва котирани на Македонска берза АД Скопје, објавен на интернет страната на Берзата www.mse.mk.

Стопанска банка а.д. Битола ги применува принципите и најдобрите практики на корпоративното управување предвидени во Кодексот според пристапот "примени или појасни зошто не си применил" преку пополување на прашалници чија форма и содржина е пропишана со Кодексот.

Со оваа изјава потврдуваме дека прашалниците се објавени на СЕИ-НЕТ и на интернет страната на Стопанска банка а.д. Битола и дека одговорите во истите се точни и вистинити и веродостојно ја отсликуваат примената на принципите и најдобрите практики на корпоративното управување од страна на Стопанска банка а.д. Битола пропишани со Кодексот за корпоративно управување.

Управен одбор

м-р Александра Радевска, претседател

д-р Гордана Балтовска, член

